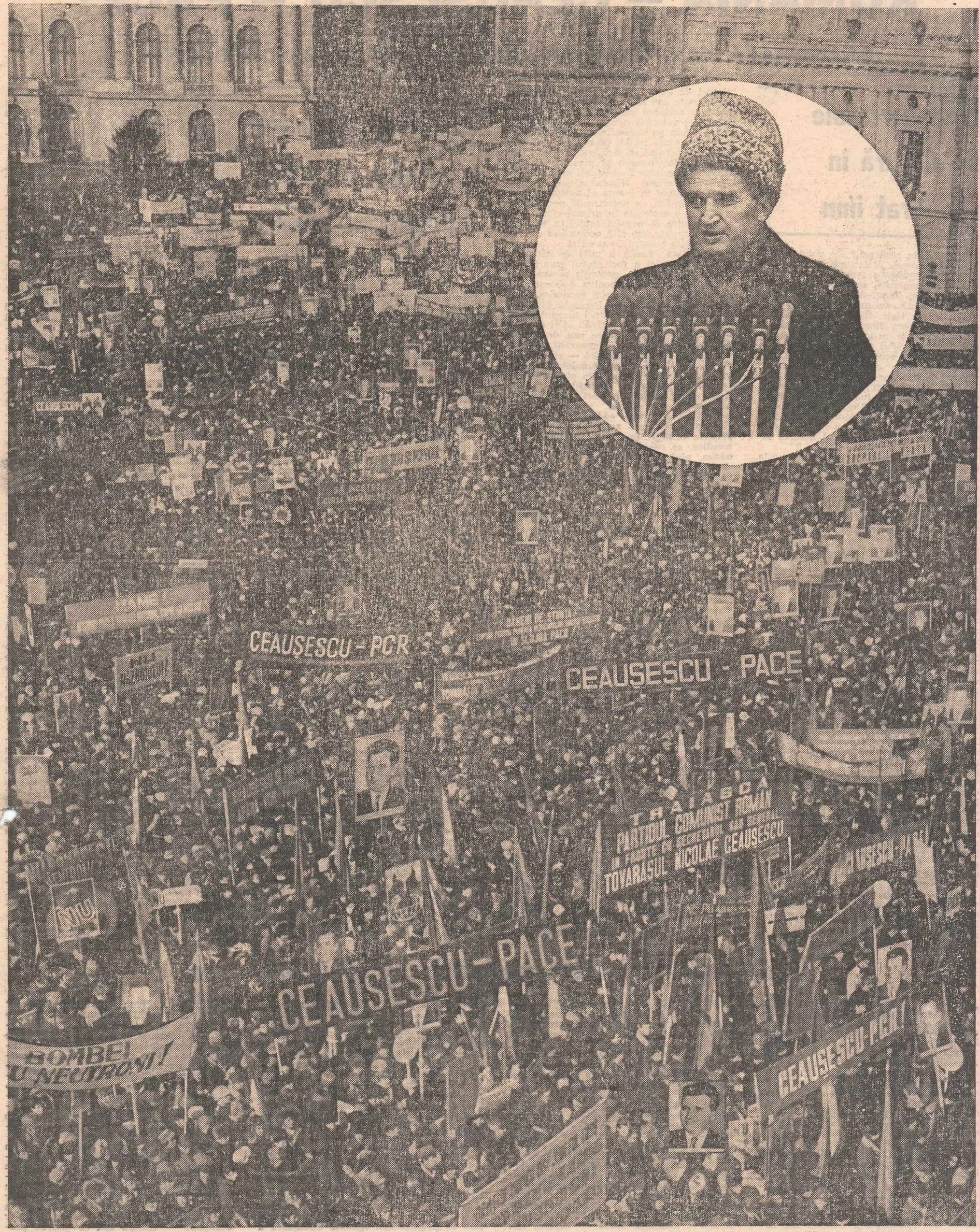

Lupta noastră este o luptă dreaptă – și va triumfa!

ANUL XXX – Nr. 50 (1 383) – 10 DECEMBRIE 1981

Flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

**300 000 DE CETĂȚENI AI ROMÂNIEI ÎNTR-O GRANDIOASĂ
DEMONSTRAȚIE ÎMPOTRIVA ARMELOR, PENTRU PACE,
PENTRU LINIȘTEA ȘI SENINUL PLANETEI PĂMÎNT**

(reportaje și comentarii în paginile 2, 3, 12 și 13)

ROMÂNIA — CEAUȘESCU — PACE!

GRANDIOASA MANIFESTAȚIE ȘI ADUNARE POPULARĂ DIN CAPITALĂ

Cînd cuvintele se alătură în adevărat imn

Între marile resurrecții ale voinței politice clarvăzătoare a națiunii noastre, impresionanta adunare populară consacrată dezarmării generale, securității, colaborării și păcii în lume, desfășurată sîmbătă, 5 decembrie a.c., va marca o dată memorabilă. Inima țării, București, a trăit cu acest prilej febra dinamică a evenimentelor de căpătîi și nu încapă nici o îndoială asupra adevărului că rațiunea acestei întimplări fără precedent în istoria afirmărilor colective este una profundă, cu rădăcini în tot ceea ce a traversat țara, în tot ceea ce au trăit oamenii ei. Poporul român s-a înfățișat lumii într-un efort neprecupețit de a oferi o pildă și de a investi demnitate într-un indemn, împreună cu istoria sa, împreună cu învățămintele cele mai pretioase culese din această istorie.

Pacea nu este un simplu cuvînt, nu este o stare a lucrurilor între alte stări ale lucrurilor, ci o aspirație nutrită la soara generațiilor succesive, nu o dată trădată în așteptările lor, o permanentă a victii. Conștiința pretului ei nu se dobîndeste abstract, prin deducție, dimpotrivă, ea se rotunjește în soartă prin aritmetica tulburătoare de concretă a jertfelor inutile. Și nici o vîrstă a oamenilor nu ezită înaintea opțiunii fundamentale pe care o numim pace, certitudine vădită stăruitor și limoede și la București, sîmbătă, în Piața Victoriei, în Piața Națiunilor Unite, în lungul marilor artere ce se întretaie de-a dreptul prin miezul trecutului și prezentului nostru și, în sfîrșit, în Piața Republicii, unde nu o dată s-a hotărît destinul comun al națiunii.

Sîntem un popor cu vocația păcii și, în același timp, credem cu tărie că pacea a fost, este și va fi vocația primordială a tuturor popoarelor lumii, a omenirii întregi. Este firesc însă și de înțeles că vocația păcii s-a și dezlănțuit cu deosebire acuită acolo unde s-a suferit mai mult și mai intens, acolo unde s-a soerat mai fierbinte. Iar inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, președintele României socialiste, de a face totul pentru a fi auzită în lume voința de pace a țării, în această realitate și-a aflat temeiul și reazemul, în experiența acumulată la această răscruce de drumuri în care ne-a așezat istoria, în zestre noastră de suferință și speranță. Și indemnul celui mai iubit fiu al patriei a rodit pe măsura generozității lui: înții în țara decisa să-și acere liniștea, rînduiește și roadele muncii; apoi în Capitală, unde bătaie de inimă ale țării exprimă pînă la sinteză idealurile constitutive sufletului ei.

Oamenii au curs asemeni unui fluviu spre întîlnirea cu cel ce îi călăuzește spre bunăstare și pace, prin ani victorioși. Au fost peste 300.000, muncitori, țărani și intelectuali, bărbați și femei, bucureșteni

alături de locuitorii de ne meleguri mai îndepărtate sau mai apropiate, tineri pentru care războiul înseamnă doar o filă de istorie și veterani pentru care conflagrațiile trecute au semnificatia unui capitol tragic de viață trăită, deopotrivă de unli prin sentimentul participării lor active la destinul contemporan al planetei. Și trecerea lor aproape fără sfîrșit spre întîlnirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a înfățișat lumii în esența ei veritabilă: ca o veghe lucidă, ca hotărîre de neclintit în a afirma o aspirație în primul rînd datorită faptului că această aspirație, în ceea ce ne privește, își află acoperirea supremă în viața noastră de zi cu zi.

În amiaza înaltă a zilei de sîmbătă, glasul României a fost glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu, neobosit mesager și constructor al păcii, pentru poporul care sintem, pentru continentul european, pentru omenirea întreagă. Preluată din sute de mii de inimi, făcînd una năzuința funciare și-a amplificat flacăra: „Cei ce stau lîngă rampele de lansare sau depozitele de armament nuclear — generali, ofițeri, ostași, conducătorii politiei — nu trebuie să uite că dezlănțuirea războiului nuclear va duce întreaga omenire la neiere, la dezastru. Și generali, și ofițeri, și soldați, și oamenii politiei au mame, au soții, au fiice, surori, nepoți, nepoate, care vor cădea victime rachetelor nucleare; acestea vor fi poate primele victime. În numele existenței oamenilor, al copiilor, al viitorului lor, să oprim, pînă nu este prea tîrziu, politica de înarmare nucleară, politica de înarmare generală, să asigurăm dezarmarea și pacea pe pămînt!” Și fibra patetică a acestor cuvinte, rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la grandioasa adunare populară din Capitală, stim toți asta, trece prin inima fiecăruia dintre noi. Încit, astăzi, ne putem mîndri împreună cu o nouă victorie a chibzului nostru de a fiinta în lume, cu o nouă mărturisire plenară a rațiunii noastre de a trăi nu doar pentru noi înșine, ci și pentru omenirea din care facem parte integrantă.

Astfel, ajungem acolo unde lucrurile se cer spuse pe nume. Acolo unde cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, peste dimensiunea ei patetică, ne-a așezat înaintea unor adevăruri de necontestat. „Este necesar să se pună capăt — a subliniat secretarul general al partidului nostru — oricărei propagandă de justificare a cursei înarmării, propagandei urii împotriva altor popoare. Cei ce desfășoară o asemenea activitate încep ei înșiși să devină prizonierii propriei lor propagandă, încep să urască lumea și viața, nu mai văd decît răul și consideră războiul ca o necesitate”. Fiind demontat în acest fel, la lumina zilei, chiar mecanismul psihologic profund prin care omenirea riscă să-și vadă nimice sansele de supraviețuire. „Sîntem în preajma sărbătorilor de iarnă. Vine un nou an. Să facem celor apropiați, copiilor, popoarelor — a mai spus președintele României socialiste —, cel mai de preț cadou: pacea, asigurarea liniștii și vieții, a bucuriei de a trăi într-o lume mai dreaptă și mai bună, o lume a dreptății, o lume fără arme și fără războaie”. Și tinde de certitudine gîndul că puținii conducători de popoare au sborbit atît de adine în aerul încălzit de speranțele omului simplu.

În astfel de elpe, firește, cuvintele se alătură în chip de adevărat imn.

MIHAI PELIN

Puternică afirmare a voinței de pace a poporului român

„Trăiască Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!”, „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu — pace!”, „Trăiască patria noastră liberă și independentă, Republica Socialistă România!”, „Strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, să acționăm pentru triumful păcii, colaborării și prieteniei popoarelor planetei noastre!”, „Să asigurăm îndeplinirea dreptului fundamental al tuturor popoarelor la viață, pace și libertate, printr-o largă mișcare unită a tuturor forțelor iubitoare de pace, să împiedicăm izbucnirea unui nou război, să instaurăm liniștea și securitatea pe planeta noastră!”, „Dezarmare, pace, colaborare!” Sub semnul acestor îndemnuri și lozinci, inscrite pe edificiile din jurul Pieței Palatului ori scandate de participanți, s-a desfășurat sîmbătă, 5 decembrie, marea adunare populară din Capitală, consacrată dezarmării generale, securității, colaborării și păcii.

Moment de deosebită importanță în suita manifestărilor pentru pace, marea adunare populară din Capitală a fost precedată de o puternică demonstrație în favoarea păcii, desfășurată pe principalele artere bucureștene. Spre Piața Palatului s-au îndreptat, venind dinspre Piața Victoriei, Piața Unirii, bulevardul Republicii și din alte zone, culele de zeci de mii de demonstranți. Purtînd drapelul roșii și tricolore, portreze ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, panouri pe care erau reproduse citate din expunerile președintelui României cu privire la pace și securitate, diferite grafice și îndemnuri, demonstranții au scandat lozinci exprimînd profunde simțăminte umaniste, dorința fierbinte de pace și hotărîrea fermă a poporului român de a-și aduce contribuția la eforturile pentru pace și securitate pe planeta noastră.

Puternice și îndelungi urale și ovatii au izbucnit la apariția în balconul sediului Comitetului Central al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășă Elena Ceaușescu, în prezidiul adunării se aflau tovarășii Ilie Verdet, Iosif Banc, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazauc, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dascălescu, Ion Dincă, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pășan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Aneta Spornic, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Emilian Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Su-

zana Gădea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Elena Nae, Constantin Olteanu, Cornel Onescu, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Marin Enache. Se aflau, de asemenea, reprezentanți ai clasei muncitoare, ai țărănimii, intelectualității, ai organizațiilor de tineret, sindicat, alți tovarăși.

Constituți într-un puternic forum al păcii, cei peste 300.000 de participanți la adunare, cetățeni din București și delegați din cele 40 de județe ale țării — muncitori, țărani, intelectuali, studenți, elevi, militari, pensionari, gospodine, veterani de război, oameni de toate vîrstele și profesii — și-au afirmat cu vigoare și entuziasm adeziunea deplină și unanimă la noua și strălucită inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au exprimat voința întregului popor român de a trăi într-o Europă fără armament nuclear, într-o lume a progresului și colaborării.

Adunarea a fost deschisă de tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Politic Executiv, al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, primvicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

În continuare, au luat cuvîntul tovarășii Marin Avram, șef de echipă la întreprinderea „23 August” București, Erou al Muncii Socialiste, Anghel Mircea Dan, președintele C.A.P. Grînda, județul Ialomița, Erou al Muncii Socialiste, Gunther May, vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R., Constantin Arseni, președintele Biroului Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste, Ana Mureșan, Iosif Kovacs, profesor al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, vicepreședinte al Consiliului de Stat, Doina Filipescu, studentă la Institutul politehnic Iași, general-locotenent în rezervă Andrei Neagu, președintele Comitetului foștilor luptători și veteraniilor de război împotriva fascismului, Pantelimon Găvănescu, prim-secretar al Comitetului Central al U.T.C.

La rugămintea celor prezenți, întîmpinat cu deosebită căldură și cele mai profunde sentimente de dragoste și recunoștință, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Urmărită cu mare interes și deplină aprobare de participanții la adunare, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost subliniată în repetate rînduri cu vii și îndelungate aplauze, cu urale, cei prezenți reafirmînd năzuința nestrămutată a întregii noastre națiuni de a întări prin muncă noile acțiuni ale României în favoarea păcii, de a acționa cu toată hotărîrea și fermitatea la instaurarea unui climat în care toate popoarele să se poată dezvolta libere și suverane, la adăpost de orice amestec din afară. Participanții la marea adunare și-au exprimat din nou, direct și cald, simțămintele de neafărmită dragoste, stimă și recunoștință nutrită de toți cetățenii patriei față de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care conduce, cu înțelepciune și clarviziune destinele poporului român pe calea luminoasă a socialismului și comunismului, personalitate marcantă a vieții politice internaționale, profund preocupată de soarta întregii omeniri, luptător neobosit pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, o lume a păcii, a înțelegerii și colaborării între națiuni.

ION CODRU

Inițiativele de pace românești în conștiința lumii

Noua inițiativă de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, grandioasa adunare populară de la București, celelalte manifestări românești pentru pace, demersul României socialiste în favoarea opririi cursului înarmărilor atomice, pentru securitate și colaborare în Europa și în întreaga lume au avut și continuă să aibă un puternic ecou internațional. Scotînd în evidență faptul că „300.000 de cetățeni români, reuniți la București, au cerut într-un singur glas să se facă totul pentru a se asigura continuarea destinderii, promovarea politicii de pace, de respectare a independenței și libertății popoarelor, pentru o largă și rodnică colaborare internațională”, numeroase agenții de presă și ziare din întreaga lume au relatat despre acțiunile românești, despre marea adunare populară de la București în favoarea dezarmării și păcii. În cadrul relațiilor, agențiile de presă și ziarele respective au difuzat largi extrase din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a dat glas gîndurilor întregului popor român, în consens cu năzuințele tuturor popoarelor, voinței de a spune un NU hotărît cursei înarmărilor, războiului, armamentelor atomice de orice fel, de a face totul pentru a impune dezarmarea, și în primul rînd dezarmarea nucleară, pentru a instaura o pace durabilă în lume.

În relațiile lor, agențiile și organele de presă la care ne-am referit subliniază că grandioasa manifestație de la București încununează campania începută cu cîteva săptămîni în urmă de România, din inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu. Astfel, agenția United Press International scrie că mitingul din Piața Palatului a reprezentat punctul culminant al unor demonstrații antirăzboinice și antinucleare organizate timp de o lună în întreaga Românie, la care au luat parte milioane

de oameni de toate profesiile. UPI relevă poziția exprimată de președintele Nicolae Ceaușescu cu privire la necesitatea retragerii rachetelor nucleare existente, fără să se procedeze la amplasarea altora. În termeni asemănători comentează evenimentul agenția Associated Press, precum și ziarele suedeze „Dagens Nyheter” și „Svenska Dagbladet”.

Sînt subliniate, în acest cadru, propunerile românești cuprinse în mesajele adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președinților Leonid Brejnev și Ronald Reagan, în cuvîntările conducătorului partidului și statului nostru, în alte documente. UPI, de exemplu, referindu-se la mesajele adresate conducătorilor U.R.S.S. și S.U.A., celorlalți șefi de state participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, arată că prin aceste documente se cere denuclearizarea continentului european. La rîndul său Agenția Reuter evidențiază apelul — cuprins atît în mesajele menționate, cît și în cuvîntarea la adunarea populară de la București — adresat S.U.A. și Uniunii Sovietice de a retrage rachetele lor de pe continentul nostru și a renunța la instalarea altora. În legătură cu această problemă, agenția iugoslavă de presă TANIUG scrie: „Președintele român Nicolae Ceaușescu a adresat președintelui Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., Leonid Brejnev, și președintelui S.U.A., Ronald Reagan, mesaje în care — pe baza imputernicirii date de parlamentul român — insistă asupra interzicerii amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune și a necesității retragerii celor existente”. Agenția relevă, de asemenea, apelul pe care șeful statului român îl adresează șefilor celor două mari puteri care dețin armament nuclear de a nu folosi niciodată acest armament în scopuri mi-

litare, de a renunța la armele nucleare, de a folosi atomul numai în scopuri pașnice, în interesul progresului, bunăstării și civilizației omenirii.

În numeroase relatări se scoate în relief poziția României față de negocierile de la Geneva dintre U.R.S.S. și Statele Unite consacrate opririi amplasării și dezvoltării de noi rachete în Europa. După părerea președintelui Nicolae Ceaușescu — scrie TANIUG — negocierile de la Geneva ar putea duce la reducerea armamentelor nucleare la cel mai scăzut nivel posibil. Agenția China Nouă relevă faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu a salutată încercarea negocierilor de la Geneva și a exprimat speranța că cele două părți vor ajunge la un acord pentru încetarea realizării programului de amplasare de noi rachete pe continent și la diminuarea armamentului existent. În aceeași problemă, ziarul britanic „The Guardian”, arătînd că președintele Nicolae Ceaușescu a fost imputernicit de Marea Adunare Națională să adreseze mesaje președinților U.R.S.S. și S.U.A., în care se face apel ca negocierile de la Geneva privind rachetele nucleare să se încheie cu succes, scrie: „Poporul român dorește ca negocierile de la Geneva să se încheie cu un acord care să ducă la reducerea la cel mai scăzut nivel a tuturor armelor nucleare în Europa”. Iar Agenția Associated Press pune în evidență pasajele din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în care președintele României adresează popoarelor Europene, indiferent în ce parte a continentului se află, în Vest sau în Est în Nord sau în Sud, apelul de a se ridica cu toată hotărîrea și a spune un NU categoric rachetelor cu rază medie de acțiune, bombe cu neutroni, oricăror armamente nucleare. Și tot cu privire la poziția României în problema dezarmării

în Europa, „Neue Zürcher Zeitung” scrie: „Președintele României, Nicolae Ceaușescu, a exprimat în repetate rînduri, în ultimele zile, poziția țării sale privind dezarmarea în Europa, atît în cuvîntări, cît și în declarații acordate mijloacelor de informare în masă occidentale. El nu se gîndește la o reducere treptată sau însoțită de un moratoriu, ci la o renunțare și o retragere totală a rachetelor cu rază medie de acțiune, fiind de părere că toate statele trebuie să participe la negocierile de dezarmare, fiindcă securitatea îi privește pe toți”.

Cu forță de concludere a fost scoasă în evidență ideea, cuprinsă în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea populară din București, în toate documentele românești consacrate luptei pentru dezarmare și pace, că realizarea acestor desiderate depinde de acțiunea hotărîtă a popoarelor. „Stă în puterea popoarelor europene — citează din cuvîntarea președintelui României agenția AP —, în puterea popoarelor întregii lumi ca, acționînd unite, cu toată hotărîrea, conștiente de primejdia ce planează asupra vieții lor, să determine oprirea cursei înarmărilor”.

Largul și puternicul ecou internațional al inițiativei de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, al acțiunilor românești pentru dezarmare și pace, care au culminat cu marea adunare populară din Capitală, demonstrează, pe de o parte, marea prestigiu de care se bucură în lume țara noastră, președintele ei, și, pe de altă parte, justetea inițiativelor luate, necesitatea stringentă a intensificării luptei împotriva războiului, pentru o Europă fără arme nucleare, pentru dezarmare generală, pentru o pace trainică în lume.

ION D. GOIA

APELUL

POPORULUI ROMÂN CĂTRE POPOARELE ȘI FORȚELE PROGRESISTE ȘI DEMOCRATICE DIN ÎNTREAGA LUME, PENTRU DEZARMARE ȘI PACE, PENTRU SECURITATE, INDEPENDENȚĂ ȘI PROGRES

Noi, cei peste 300 000 de participanți la marea adunare populară de la București din ziua de 5 decembrie 1981, dând glas voinței întregii națiuni, adresăm, în numele Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România, al poporului român, un fierbinte apel la luptă unită pentru dezarmare și pace, tuturor popoarelor lumii, forțelor iubitoare de pace de pretutindeni.

Dorim să reafirmăm în modul cel mai hotărât de la tribuna acestei mari adunări populare — care încununează și continuă pe o treaptă superioară puternicele manifestări și acțiuni de masă desfășurate în întreaga țară — deplina aprobare și sprijinul nostru total față de noua și strălucita inițiativă de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărârea neclintită a întregului popor român de a acționa cu toate forțele, alături de celelalte popoare ale lumii, în slujba marilor idealuri ale păcii, libertății și independenței, a eliberării omenirii de coșmarul războaielor nimicitoare. Inflăcăratele chemări cuprinse în magistrala cuvântare rostită, la încheierea adunării, de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au găsit un profund ecou în inimile noastre, au dinamizat puternic energiile întregii țări în lupta pentru pace, pentru apărarea dreptului sacru al popoarelor la viață, la dezvoltare liberă și suverană.

În actualele împrejurări, când s-a ajuns la o agravare extremă a situației internaționale, când are loc o intensificare fără precedent a înarmărilor, când în Europa, devenită un imens arsenal de arme nucleare, se urmărește amplasarea a noi rachete cu rază medie de acțiune, a noi arme de distrugere în masă, când viața întregii planete este amenințată, poporul român consideră că nu există problemă mai importantă pentru omenire, pentru toate națiunile lumii decât aceea de a-și uni forțele și de a acționa împreună, în modul cel mai hotărât, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru dezarmare, pentru un climat de încredere, colaborare și pace.

Considerăm că trebuie făcut totul pentru ca Europa — care a dat și dă atât de mult civilizației și progresului

— să fie eliberată de arma atomică, de pericolul unui dezastru nuclear. Susținem întru totul poziția exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în legătură cu negocierile dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii și ne manifestăm speranța că acestea se vor desfășura într-un spirit de înaltă responsabilitate pentru pacea continentului și a întregii lumi.

În asigurarea păcii pe continentul nostru sînt direct interesate toate țările europene — și este firesc și necesar ca ele să ia parte, într-o formă sau alta, la negocieri, să-și spună activ cuvîntul, să-și asume responsabilități în rezolvarea acestei probleme vitale pentru existența Europei. În numele întregului popor, ne declarăm deplinul acord cu Apelul Marii Adunări Naționale, cu hotărârea forului legislativ suprem al țării ca România să participe activ la discutarea și soluționarea problemelor privind dezarmarea, pacea și securitatea pe continent. Totodată, sprijinim unanim înaltul mandat încredințat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se adresa personal conducătorilor Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii, precum și conducătorilor celorlalte state semnatare ale Actului final de la Helsinki, de a întreprinde toate demersurile pentru a se trece la oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, pentru retragerea celor existente, pentru o Europă fără arme nucleare!

În aceste momente decisive pentru soarta umanității, când în Europa se adună norii negri ai unei furtuni catastrofale, poporul român, în numele dreptului fundamental al oamenilor la viață, existență liberă, la pace, adresează tuturor popoarelor europene, popoarelor de pe celelalte continente, iubitorilor de pace din întreaga lume, o vibrantă chemare de a ne uni glasurile și a spune un NU hotărât cursei înarmărilor, un NU hotărât rachetelor nucleare, un NU hotărât bombeii cu neutroni, un NU hotărât armamentelor atomice de orice fel! Să impunem să se treacă la măsuri concrete, practice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară! Să spunem un DA răspicat politicii de destindere și colaborare, politicii de independență, securitate și pace în întreaga lume!

Noi, popoarele europene, fie că ne aflăm în Est sau în Vest, în Nord sau în Sud, sîntem direct amenințate de armamentul nuclear existent și de cel ce ar urma să se amplaseze pe continent. De aceea, trebuie să facem totul pentru a se ajunge la oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, la reducerea substanțială — și de o parte și de alta — a acestor armamente, a tuturor armamentelor nucleare, la eliberarea totală și definitivă a continentului de arma atomică!

Să milităm pentru lichidarea împărțirii continentului nostru în blocuri militare și grupări economice opuse!

Să acționăm cu hotărâre pentru succesul reuniunii de la Madrid, pentru convocarea unei conferințe consacrate încrederii și dezarmării, pentru dezvoltarea unei largi și neîngrădite colaborări între toate statele continentului!

Să edificăm, prin eforturile noastre, o Europă a păcii, a încrederii și colaborării, o Europă unită din care să fie eliminat pentru totdeauna spectrul războiului atomic!

Să facem totul pentru a se ajunge la realizarea unui echilibru militar nu prin intensificarea înarmărilor, ci prin reducerea acestora la un nivel cât mai scăzut!

Să cerem să se treacă la retragerea trupelor și lichidarea bazelor militare de pe teritorii străine, la reducerea forțelor armate, precum și a armamentelor, inclusiv a celor clasice, a tuturor tipurilor de arme!

Să impunem să se pască cu hotărâre pe calea diminuării bugetelor de război, a reducerii uriașelor cheltuieli militare, care apasă tot mai greu pe umerii popoarelor! Să facem ca fondurile economisite pe această cale să fie puse în slujba lichidării subdezvoltării, a soluționării unor probleme sociale din diferite țări ale lumii!

Să asigurăm ca uriașa forță a atomului să nu fie niciodată folosită pentru distrugere și război, ci să fie pusă exclusiv în slujba omului, a bunăstării și fericirii sale, a progresului și civilizației omenirii! Cei ce vor dezlănțui atomul să fie siguri că nu vor scăpa de forța lui nimicitoare, iar dacă, printr-o minune, ar rămîne în viață, nu vor putea scăpa de judecata dreaptă a oamenilor, a popoarelor.

Să acționăm în așa fel încît Organizația Națiunilor Unite să contribuie mai activ și eficient la unirea eforturilor tuturor națiunilor pentru apărarea păcii, pentru dezarmare și colaborare în lume!

Este convingerea noastră fermă că stă în puterea popoarelor ca, prin acțiuni unite, tot mai energice să oprească evoluția periculoasă a evenimentelor, să impună adoptarea de măsuri concrete care să ducă la eliminarea pericolului războiului, la înfăptuirea dezarmării, la salvagardarea păcii. Concluzionînd strîns, popoarele pot făuri cea mai puternică armă, arma UNITĂȚII, arma PĂCII și COLABORĂRII!

Manifestîndu-ne întreaga solidaritate cu lupta popoarelor pentru pace, cu marile mișcări și demonstrații de masă din țările Europei și din alte țări, noi, participanții la marea adunare populară din Capitala României socialiste, însușindu-ne în modul cel mai profund inflăcăratele chemări adresate popoarelor, tuturor iubitorilor de pace de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimăm legămîntul solemn al poporului român de a acționa neabătut, într-o strînsă unitate cu toate națiunile, cu forțele progresiste și democratice de pretutindeni, împotriva războiului, pentru dezarmare, pentru o politică plină de responsabilitate față de destinele omenirii, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, a păcii și colaborării internaționale.

Lupta noastră este o luptă dreaptă — și va triumfa!

Agricultura în anul 1982

Anul 1982 trebuie să ducă la o schimbare radicală în agricultura noastră, iar această schimbare trebuie să se materializeze în obținerea unei producții de cereale de 24-25 milioane tone, în realizarea unor producții medii la hectar de 4 000 kg la grâu, 5 000 kg la porumb, peste 4 500 kg la orz, 30 000 kg la sfeclă, 20 000 kg la cartofi și cel puțin 20 000 kg la legume. Agricultura va trebui să furnizeze circa 2,8 milioane tone carne, aproape 58 milioane hectolitri lapte și peste 40 tone lină, cantități sporite de fructe și struguri, de alte produse.

Aceste obiective au fost fixate agriculturii de către secretarul general al partidului în memoria sa a expunere la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, din noiembrie a.c. Câteva zile mai târziu ele au fost sancționate de Marea Adunare Națională, câștigând putere de lege.

Față de realizările obținute în acest an, creșterile de producție prevăzute sînt deosebit de importante. Numai la producția de cereale, de exemplu, sporul este de circa 5 milioane tone, aproape egal cu întreaga producție de cereale boabe realizată în anul 1950. Potrivit aceleiași orientări, în 1982, producția globală agricolă urmează să fie cu 6,0-7,9 la sută mai mare decît cea obținută în 1981. Este unul dintre cele mai mari ritmuri anuale de creștere înregistrate de agricultura României și ar fi pentru prima dată, în anii construcției socialiste, cînd ritmul de dezvoltare a producției agricole ar depăși pe cel al industriei.

Este capabilă agricultura României să

facă, în 1982, această cotitură radicală și prin producția obținută să asigure atît o bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare, o bună aprovizionare a industriei cu materii prime și, totodată, să creeze anumite disponibilități pentru export? Dezbaterile din plenara amintită precum și cele prilejuite de Sesiunea Marii Adunări Naționale dau un răspuns pozitiv la această întrebare. Pe ce se bazează?

În ultimii 20 de ani agricultura României, impulsionată puternic de instaurarea la sate a relațiilor de producție socialiste, a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Ca rezultat al eforturilor materiale și financiare ale statului s-a asigurat o puternică dotare cu tractoare și alte mașini agricole, au fost amenajate pentru irigație peste 2,4 milioane hectare, au crescut substanțial livrările de îngrășăminte chimice, s-a îmbunătățit fondul genetic. Toate acestea au fost însoțite de o puternică și continuă modernizare a tehnologiilor de producție. Citeva cifre ne vor demonstra importanța acestei evoluții. În cincinalul 1976-1980 producția medie anuală de cereale a fost de 19,4 milioane tone, cu 4,5 milioane tone mai mult decît în cei cinci ani anteriori; au fost depășite nivelurile medii anuale înregistrate în cincinalul precedent cu circa 500 milioane tone carne, cu 10,3 milioane hectolitri lapte de vacă și cu peste 1,9 miliarde ouă. Pe ansamblu producția agricolă a sporit într-un ritm mediu de 5 la sută, asigurînd satisfacerea nevoilor populației și ale eco-

nomiei naționale cu produsele agroalimentare necesare.

Cu toate acestea agricultura României dispune de rezerve imense nepuse încă în valoare. Ele sînt evidente fie și dacă ne oprim numai la marile discrepanțe dintre producțiile obținute pe terenuri învecinate care au aceleași condiții de climă și sol: pe unele se obțin, așa cum s-a exemplificat în plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, recolte de 12 000 și chiar 15 000 kg porumb la hectar, iar alături, la numai un pas, doar 1 500-2 000 kg la hectar. De unde rezultă că obținerea unor producții mari și constante la hectar este la îndemîna fiecărei unități agricole, a fiecărui inginer, mecanizator sau cooperator, a fiecărui om al muncii din agricultură.

Valorificarea deplină a acestor rezerve presupune însă respectarea cu strictețe de către fiecare unitate, de către fiecare lucrător a tehnologiilor de producție elaborate pentru fiecare cultură și zonă și verificate de acum nu numai în cimpurile experimentale dar și în marea producție.

Pentru aceasta va fi amplificată baza tehnico-materială. În 1982, agricultura va fi dotată cu încă 18,4 mii tractoare, 4 500 combine autopropulsate de recoltat cereale, multifuncționale și de mare capacitate, combine de recoltat sfeclă, mașini de recoltat cartofi, precum și alte mașini și utilaje agricole, ceea ce va permite realizarea lucrărilor agricole în termene

cît mai scurte, cu influențele favorabile binecunoscute asupra producției. Va fi extinsă suprafața amenajată pentru irigație cu încă 139 mii hectare; vor fi executate lucrări de desecări și de combatere a eroziunii solului pe mai bine de 360 mii hectare; agricultura va primi 1 802 mii tone îngrășăminte chimice cu azot, fosfor și potasiu și 51,6 mii tone pesticide, în substanță activă.

Agricultura dispune și de cadrele capabile să valorifice superior această bază materială. „În agricultură, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem un număr mare de specialiști de tot felul — începînd cu inginerii, cu zootehnicienii, cu medicii veterinari — în toate domeniile; avem muncitori, cooperatori care au demonstrat și demonstrează că pot să obțină recolte bune. Aceasta constituie, de fapt, forța principală, pentru că, pînă la urmă, oamenii hotărăsc recolta, producția, asigură îndeplinirea sarcinilor pe care le avem”.

Ar mai fi de adăugat că pentru realizarea producției vegetale planificate pentru anul viitor a fost luată o serioasă opțiune: însămînțările de toamnă, pe aproape întreaga suprafață, au fost efectuate în perioadele optime și de bună calitate. Plantele au răsărit și se dezvoltă bine. Se depun, în continuare, eforturi susținute pentru finalizarea celorlalte lucrări de toamnă, în primul rînd pentru terminarea arăturilor. S-a pus, prin urmare, o bază temeinică producției vegetale a anului viitor, ceea ce asigură condiții bune pentru dezvoltarea celui de-al doilea mare sector al agriculturii — zootehnia. Dar despre aceasta în numărul viitor.

VASILE BARAC

Un sondor printre mineri

A plecat de acasă într-o duminică, în urmă cu 25 de ani, și de atunci tot în câte-o duminică se întoarce acasă, în județul Bihor, în comuna Pocola, în satul Feneriș. În ziua cînd l-am cunoscut se gădea chenzina și el coborîse de la Căzănești la Vata de Jos, venise să-și ia banii iar inginerul Florin Todea, șef peste minele Ciungani, Căzănești și Măgura Tebei, văzîndu-l cum număra un teanc de bancnote în sala aceea podită cu ciment și înconjurată pe trei laturi cu niște bănci mari, de lemn, mi-a spus: „Iată și un sondor printre mineri. Totuși nu numai printre mineri a lucrat el de cînd a plecat de-acasă, într-o duminică de primăvară, cînd s-a hotărît să-l asculte pe un consătean mai vîrstnic, Ion Vaida, bun cunosător din văzute sau numai din auzite al șantierelor ce începuseră să se deschidă, cu zecile, prin ținutul Apusenilor. „Pe sectorul Ponor se făcea un drum și-am muncit și eu acolo, zice Toma Lucaci, am stat cîteva luni, am văzut că se poate lua un ban și-am rămas. Toamna m-am înpoiă acasă. Am venit din nou primăvara și m-am apucat de lucru, de data asta se construia un drum forestier la Stănița, în comuna Bucșe, de la Brad vreo 20 de kilometri înspre Abrud. Întimplarea a făcut să cunosc atunci, chiar la Brad, un muncitor de la I.C.P.E.G., pe nume Aurel Fătu, și el m-a îndemnat să vin să muncesc la întreprinderea asta unde muncesc, de atunci, fără intreruperi”. Astfel a ajuns Toma Lucaci să lucreze la Certej, unde s-a calificat ca sondor, și apoi la Ghelar și Teliuc, iar după vreo zece ani, pe vremea cînd lucra la Vețel, a absolvit o școală și de atunci tot ca sondor sef a trecut pe la Mesteacăn și Cerișor, la Tomești, Hălmașiu și Căzănești, această din urmă mină urmînd a fi dată și ea curînd în funcțiune. Fiindcă

întreprinderea lui, întreprinderea de cercetări și prospecțiuni geologice Deva, chiar asta face: deschide mine noi. Icololo, prin galeriile acestor mine, în locurile unde geologii scotocesc ca este nevoie, minerii încep să sape peretii și să înalțe bolta pînă cînd în cea scobitură a muntelui poate încăpea sonda de foraj. Forajul este necesar pentru a se ști ce structură are terenul sub galeriile abia deschise, ce cuprind orizonturile mai adînci de sub aceste galerii.

La Căzănești nu stă în barăci pentru că e zgomot, spune Toma Lucaci, cînd mai mulți oameni strigă unii la alții să păstreze liniștea e limpede că nu prea mai este loc de liniște, de aceea a închiriat o cameră în casa lui Teofil Popa, care lucrează și el tot la mină. Plătește 150 de lei pe lună și împarte camera cu un anume Sandu Albușescu, miner tot la Căzănești și avînd aceeași vîrstă cu el, 45 de ani. De la o vreme Sandu Albușescu se află însă la Timișoara, unde abia a ieșit cu bine dintr-o operație grea, așa încît Toma Lucaci, ca să nu zacă prea mult în singurătate după orele de muncă, se vede nevoit să înă și mai mult decît pînă acum calea gazdei lui, fie ca să asculte vreun meci transmis la radio fie ca să-l ajute să ducă la capăt cine știe ce treabă gospodărească, să adape vitele ori, cît a fost vremea mai căldă, să taie cîteva brazde de fin. Mai ușor e la serviciu, spune Toma Lucaci, acolo nu se plietisește deloc și în plus se adaugă și mulțumirea sufletească de a ști că lucrează într-un loc unde s-a descoperit pentru prima dată în țară niște metale valoroase, însă în cele din urmă reușește s-o scoată la capăt și cu orele de odihnă, mai citește zărele, mai și-aruncă privirile pe-o carte, pînă adorm, și atunci se întimplă uneori să-i vadă în vis pe cei de-acasă, de la Feneriș, pe

nevastă-sa Lina și pe cei doi băieți ai lor, Mircea și Dorel, unul de 15 și celălalt de 13 ani, primul elev la Liceul de silvicultură din Timișoara iar al doilea elev la o școală profesională din Beiuș. Pînă într-un timp, cînd mergea o dată pe lună acasă, îi găsea pe toți așteptîndu-l în casa lor de la Feneriș, dar acum, iată, familia lui nu mai trăiește în două ci împărțită în trei locuri, și nu întîmplător cînd aminteste de drumurile pe care le bate o dată la o lună Toma Lucaci arată și cît costă ele, fiindcă pînă una-alta copiii nu sînt majori iar tot reazimul familiei stă în munca lui și în ce mai cîștigă și soția, care de cînd au intrat în C.A.P. cu cei 15 ani de pămînt tot la cooperativă lucrează. Bineînțeles că viața lui Toma Lucaci ar fi fost mai simplă dacă el s-ar fi zbatut să ceară transferul undeva mai aproape de casă, mai bine-zis dacă s-ar fi zbatut să-i fie aprobat, fiindcă de cerut el a cerut să se mute într-alt loc, mai aproape de Beiuș, însă inginerul Florin Todea l-a rugat să mai rămînă și el însuși a înțeles că s-ar cuveni să mai rămînă fiindcă este nevoie de oameni ca el. Într-un fel și-a făcut datoria, în această privință, și față de familie, fiindcă și-a reinnoit de cîteva ori cererea de transfer, însă într-altă perspectivă judecînd lucrurile nu putea să nu-și facă datoria nici față de întreprinderea de care-l leagă atîta ani de muncă, și de aceea Toma Lucaci aproape că nici nu mai aminteste astăzi de cererea aceea. Căci dacă ar aminti ar însemna să o ia de la capăt cu întrebarea dacă se cade sau nu să plece, și oricum și-ar pune această întrebare, e limpede, tot nu poate să-și răspundă. Fiind tot la fel de limpede că dacă ar trebui să răspundă, s-ar simți împins să folosească cuvinte mari. Și asta nu poate face. El mai degrabă știe că trăiește, în fiecare zi, înțelesul acelor cuvinte mari și tocmai de aceea nici nu simte nevoia să le mai rostiască. De bună seamă, orîcînd putea obține transferul dar dacă nu s-a străduit să-l vadă aprobat este pentru că ține la

munca lui și la oamenii care fiindu-i colegi îi sînt tot atîția prieteni. Iar lîngă această iubire își face loc, teafără și deplină, iubirea pentru propria familie. Pentru că, deși munca lui Toma Lucaci a fost tot prin șantiere și galerii de mine, el e mai sigur decît mulți care n-au plecat niciodată de-acasă că are în același timp o familie unită, împăcat în credința ei despre ea însăși, că, fără să fie nevoit să-și declare iubirea prin scrisori, toți — și tatăl, și mama, și copiii — au crezut unii în alții ca și cum ar fi trăit laolaltă și se așteaptă să se vadă unii pe alții ca și cum n-ar fi plecat niciodată de lîngă pragul aceleiași case.

DUMITRU CONSTANTINESCU

În Carpați rămînă pace

Se vinează pe planetă,
viața e o vinătoare!
Se întinde plasă deasă,
se aruncă gloanțe-n puști.

Fluieră pe cerul neted,
lung, o pasăre și moare...
Marie, arcul nu-l întinde —
frunțile să ni le muști!

În Carpați rămînă pace!
Cadă vulpile-n capcane,
păsările mari de pradă
cu sămînța morții-n cloș.

Noi știm cît ne plînge riul,
cît plînge moșii sub icoane;
nu vrem să fim ținte fixe
nici de stronțiu, nici de glonț!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Fereastră deschisă spre dorul lanțului

...Țara Zarandului, comuna Buteni. Pînă prin anul 1988, aici a funcționat o moară, „moara cu 365 de geamuri”, cite zile are anul cu alte cuvinte; construită prin secolul 18, această moară avea presă de ulei, ulterior oamenii i-au adăugat și turbină de curent electric. Astăzi moara nu mai merge, localnicii vor să o reînființeze, se opune însă o nu se știe prea bine ce comisie din București...

Astea le află în treacăt — în drum spre o tulburătoare și originală tabără de creație, un complex sculptural unic în țară și poate că în lume — de la Mircea Duma, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, profesor, un tinăr iute în mișcări și cu ochii de un albastru deschis, albi pînă la patimă atunci cînd vorbește atît de neazurile lor, dar și de satisfacțiile pe care le au. Ne însoțește și Ilie Luștea, președintele C.A.P. și unul dintre dirijorii corului comunal, cor renumit în întreg județul Arad și care va sărbători peste cîteva zile 100 de ani de atestare documentară. Și conform principiului una caldă, una rece, iată ce mai află: există pe aceste locuri un renumit tirg de vite (se ținea în ziua de 2 februarie, de „Stricenie”, cînd „iese ursul din birlog...”). Se vindeau uneori pînă la 250 de boi în greutate de 1,8-2 tone! Veneau negustori tocmai din Italia și Austria, erau niște vite, o frumusețe...

...Ajungem, în sfîrșit, pe coama unui deal. Un superb monument din piatră albă, „Fere-

astră spre dorul lanțului”, ce se ivește brusc înaintea privirii, îi taie răsufierea. Este orientat, firește, spre Tebea... Ceva mai în vale, în apropierea șoselei, un al doilea (în final, complexul va fi format din șapte piese), „Fereastra către amintirea străbunilor”, acest al doilea îndreptat spre fosta așezare dăcică Sîndroaia, ale cărei urme își dorm somnul milenar pe coama unui deal opus. Autor: sculptorul Mihai Buculei, născut la Suceava în 1946 (din al cărui palmares expozițional remarcăm, nu fără un zîmbet anume, o expoziție deschisă la Reinschardorf, în R.D.G., în 1976, iar alta la... Căsoaia, județul Arad, în 1978), Cum s-a ajuns aici?

Un tinăr din Buteni, Petru Lucaci, student în București la Institutul „Ioan Grigorescu” în anul IV, avîndu-l profesor pe Ion Sălișteanu („purătorul bastonului de mareșal al generației sale”) și fiind prieten cu sculptorul Mihai Buculei, îi facilitează acestuia o vizită în comuna natală. Sculptorul se dovedește a fi încîntat de zonă și de istoricul locurilor și propune conducerii comunale realizarea complexului în cauză. Ion Motrea, primarul, împreună cu Doina, soția sa, se dovedesc a fi doi veritabili entuziaști. În cepe o muncă susținută nu numai de entuziasmul celor doi, dar și de ambiția tineretului și bucuria sa de a participa la realizarea unei astfel de opere, fireasca lui mindrie. Piatra este

adusă de la tabăra de la Căsoaia, este transportată cu bascule, cu care, cu tot ce poate fi folosit în acest scop. Sculptorul se instalează într-un soi de bojdeucă unde, practic, doarme și mîncîncă numai — în rest dirijează lucrările de tăiere a pietrei cu joagărele, cioplește, studiază amplasamentul. În acest an este terminată ce-a de a doua sculptură, „Fereastra către amintirea străbunilor”, iar numărul mașinilor cu turiști care opresc în dreptul celor două opere, comentîndu-le, fotografiîndu-le, crește cu fiecare zi. Pentru întreaga lucrare, sculptorul nu a cerut decît... piatră și mîncarea, pentru execuția propriu-zisă omul acesta nu a luat nici un ban!

...Două „ferestre” din piatră au transformat perspectiva unei văi și a două dealuri. Două sculpturi masive, realizate în linii drepte, ferme — dar de o stranie căldură, iradiînd un fior ciudat ce ține atît de estetic cît și, poate că mai ales, de istorie, înobilează astăzi pămîntul harnicilor oameni din Buteni. Iar dacă atunci cînd oamenii aceștia îți prezintă cele două frumuseți, create întru vesnicia din inimă și din muncă, ei îți măturisesc și uncele nemulțumiri, unele treburi care nu merg poate așa cum trebuie — sau nu mai sînt așa ca altădată. Dar atitudinea lor este cu atît mai mult de prețuit: sînt oameni care nu trăiesc cu capul în nori și dacă știu să prețuiască valoarea, știu, totodată, să și ia atitudine. Atunci cînd este cazul.

HORIA PĂTRAȘCU

Omul și orașul

Un oraș decis să devină un alt oraș: acesta se dovedește a fi Tirgu-Jiu contemporan, o vatră de oameni pentru care cuvântul *acasă* și-a recăpătat înțelesurile lui dintii. Acasă redevenind și aici leagău acela încărcat cu speranțe, din care oamenii nu mai pleacă oriunde, numai să se știe duși, spre care pină și cei plecați în alte virste ale locurilor se reîntorc. Însă, această metamorfoză nu ar fi fost posibilă dacă nu se limpezeau orizonturile și rosturile ineseși ale orașului.

Întii a fost petrolul, erupția lui, febra lui, din imediata vecinătate a urbei. Apoi a fost cărbunele și noua strategie a valorificării lui. Iar ce a fost înainte de apoi și întii nici nu mai are importanță. Tirgul, după câteva veri fertile petrecute aici de Brâncuși, părea destinat să rămână mai degrabă într-o istorie a artelor; arta, în existența lui de astăzi, implică un simplu capitol, fabulos desigur, dar în nici un caz preocupant peste alte și alte afirmări de vitalitate. O așezare de oameni care, în numai două decenii, și-a sporit de patru ori populația, de la mai puțin de 25.000 locuitori la aproape 100.000, este departe de a fi o așezare resemnată în nostalgie. Într-adevăr, așa s-au succedat în timp lucrurile: întii a fost petrolul, apoi a fost cărbunele, dar nu este de neînțeles de ce abia revenirea municipiului la rangul de reședință a unui județ cu tradiții în îndrăzneala de a-și descurca pînă la capăt împrejurările vieții de toate zilele a însemnat, de fapt, colitura esențială a existenței lui și, implicit, temelia renașterii lui. Asta întimplându-se nu mai departe decît în '68. După o duzină și ceva de ani putem schița un bilanț.

Și am crezut de cuviință că actualul primar al orașului, tovarășul Ștefan Negreț, poate fi pentru noi un ghid prin excelență calificat în conturarea acestui lanț, care nu va fi unul al cifrelor, ci al stărilor de conștiință sclipind ca bruma pe hotarul dintre nou și vechi. Din motive ce se vor dezvălui pe parcurs și, înainte de toate, dintr-un motiv secretat abundant de chiar evidența lucrurilor: în ultimii doi ani, Tirgu-Jiu de mine a început să se desprindă din Tirgu-Jiu de azi și de ieri, să-și contureze cu tenacitate identitatea, întocmai ca o imagine ce se desprinde de altă imagine, cu șanse mari de a o coplesii. Întocmai cum ceea ce a fost și nu mai este de trebuință se retrage firesc în memorie și cum ceea ce este pur și simplu este și gata. Nimic mai mult, de vreme ce este destul. Doar atât în plus: nici despărțirea aceasta, a două clișee care pînă ieri sau alaltăieri aproape s-au suprapus, confundându-se nemeritat, nu a fost ușoară din cale afară. Din cauze ce tin, îndeobste, de dificultățile inerente creșterii. Și de încă ceva: poate de ambiția neostenită a unora de a accepta răsunderi pentru care nu prea vădesc vocație.

Încit, după aceste minime precizări, putem spune ceea ce gândim pe șleau: în două decenii, s-a construit în Tirgu-Jiu mult, foarte mult, suma locuințelor noi și foarte noi întrece aici de câteva ori totalitatea suprafeței antebelice a spațiului locativ, dar nu este mai puțin adevărat că, atîta vreme cit frinele, respirația de zi cu zi și perspectiva orașului nu au fost în miinile orașului însuși, construcțiile noi s-au împlinit meru sub zodia unei neșanșe. Nu se prea legau cap la cap, amplasate uneori de-a dreptul împotriva firii, tocmai pentru că prea puțin le gindeau una alături de alta. O autogară nu mai puțin modernă decît altele zidite odată cu ea și astăzi se descoperă călătorului cu dificultate, la capătul unei goane ameteite după feluri și feluri de colțuri. La fel, felul de căpetenie al celor ce au zidit aici mai demult o sală a sporturilor părea a fi acela de a o ascunde cit se poate de bine. Cit de cit omeneste, adică neescamotat, au fost așezate în peisajul urban poșta nouă și casa de cultură a sindicatelor, despre care se poate spune că a împlinit aici, la timpul potrivit, nu un gol, ci o prăpastie în toată puterea cuvîntului. În schimb, o nouă piață alimentară, în cartierul 9 Mai, proiectată și ea generos cînd e privită în sine, a fost și mai aprig ascunsă decît amintita sală a sporturilor. Și, numărîndu-ne printre cei ce cunosc foarte bine acest oraș, de ani buni, putem spune că abia prin implantarea în inima sa a marelui magazin universal **Paringul** reședința județului Gorj și-a redobîndit dreptul de a se reconstrui pe față și nu doar prin locuri dosnice. Aceasta fiind starea de fapt a lucrurilor.

acum și aici, la Tirgu-Jiu: în sfîrșit, orașul își dimensionează o identitate a sa, inconfundabilă. O stare de lucruri pentru care tovarășul Ștefan Negreț, alături de constructorii și proiectanții de astăzi ai Tirgu-Jiului, rămîne „vinovat”, oricît s-ar sustrage răspunderii. În Tirgu-Jiu au început să se contureze străzi noi, cu specific și distincție, funcțiuni noi, în sfîrșit o fațadă se leagă de altă fațadă și rotunjesc împreună un tot care poate fi la rîndul lui adăugat, fără grija că vom fi proiectați într-un neant urbanistic, în scop de dragul scopului, exprimînd doar cifric și văduvit de o eleganță care i-ar multiplica substanțial înțelesurile sociale.

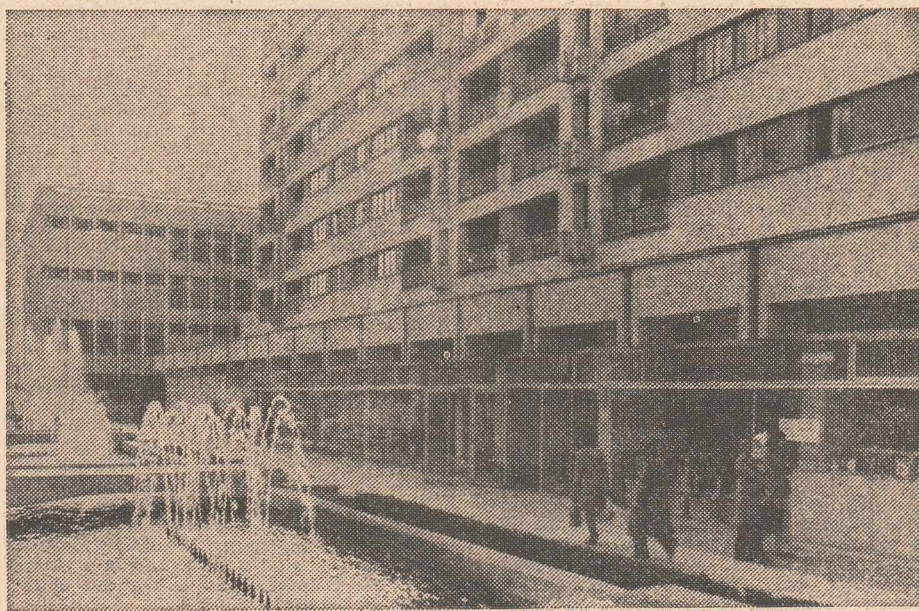
Și dacă această cotitură s-a realizat în numai doi ani, sint de consemnat cîteva victorii înregistrate aici împotriva rutinei și a comodității: devierea traficului greu pe un nou pod peste Jiu, curajul de a plînuși și realiza noi centre de greutate ale vieții de zi cu zi a orașului, îndrăzneala de a acorda spațiilor comerciale ale noilor cartiere un interes care nu le-a fost acordat niciodată pînă acum. Sau de a îndrepta pînă se aude că pirie un „corso” vestit, strălucind doar prin lusturul imprimat de pingele asfaltului. Și raționamentul primarului Ștefan Negreț ni se dezvăluie a fi din cale afară de plauzibil: Tirgu-Jiu se dezvoltă imediat din punct de vedere industrial, prin întreprinderea mecanică de utilaje de presare și forjare, prin întreprinderea de utilaj minier, prin întreprinderea de regenerare a cauciucului, prin Fabrica de bere, prin alte structuri, preluate, care nu conținesc și ele să se dezvolte, cum ar fi întreprinderea de produse refractare

„Unirea” sau matusalemica, între ghiemele, Fabrică de țigărețe; practic, nu am mai întîlnit un ziar județean în care să apară atîtea oferte de încadrări cite apar săptămînal în **Gazeta Gorjului**; și un municipiu în expansiune nu se poate concepe fără aderența la om. Iar aici a început să precumpănească tocmai ideea că Tirgu-Jiu trebuie să ajungă un oraș în care se poate trăi plener, împotriva concepției că un oraș industrial, în construcțiile lui civile, nu trebuie să fie altceva decît un amorf dormitor, concesiv ineztrat și cu dușuri. În fond, un municipiu în devenire împărtășește în bună măsură destinul unei logodnice. Problema lui numărul unu, oricît am invîrit cuvintele, asta rămîne: place sau nu place românului care îi face curte...

Ritmurile sint și ele importante, bineînțeles, și mai este de spus că la Tirgu-Jiu se construiesc între 1.100 și 1.200 apartamente anual. S-ar fi construit mai multe, dar foamea de cărbune și-a spus cuvîntul în Gorj mai apăsător decît în alte județe și o sumă apreciabilă de constructori, nație de oameni care nu e chiar de nenumerat, s-a rupt spre bazinele carbonifere, spre Mătăsari mai cu seamă. Însă tot cit și ritmurile contează și suplețea lor, puterea lor de a zămislî armonie în peisaj și în viață, ceea ce, dintr-o dată, presupune o încordare aparte a spiritului edilitar și a puterii de chibzulință. De pildă, prin ce s-ar putea traduce suplețea în condițiile unor ritmuri înalte? Uneori, evident, suplețea s-ar putea traduce și printr-o grabă mai mare decît graba de toate zilele. Cînd ai primit dezlegarea să demolezi și să construiești, nu mai stai pe gînduri, demolezi fără nici o zăbăvă și implantezi urgent, în loc curat, temelii pentru ziua de mine. Altfel riști să creștii cîeva că, tărăgînd lucrurile, nu ai nevoie de ceea ce de fapt ai nevoie, îngăduința dată ar trece repede în reversul ei și, din clipa aceea, logodnica purtînd numele Tirgu-Jiu riscă iar să disloacă.

Nimic nu poate fi mai temeinic decît un lucru făcut la timp, mai crede primarul Ștefan Negreț, și, de ce să nu recunoaștem, trebuie să-i dăm dreptate. Argumentele prin care dreptatea lui devine vădită ni se oferă la îndemînă chiar în urbea prin care ne-am invîrit împreună, cu folos și pentru primar, și pentru reporter, o după-amiază întregă, pînă la scăpătutul soarelui. Întîmător, acest scăpătut al soarelui ne-a prins în preajma Coloanei fără sfîrșit, semnată Constantin Brâncuși. Vecinătatea ei imediată nu a fost limpezită la timp și așa a rămas, în viraște, pret de patru decenii. Acum, în sfîrșit, arată așa cum a gîndit-o cîndva sculptorul. S-a găsit și timo și putere și pentru asta. Ceea ce nu înseamnă decît că Tirgu-Jiu va rămîne și de acum înainte și un oraș al artei. Printr-un obelisc care nu fumegă. Radiind, totuși, o căldură ciudată...

MIHAI PELIN

Cauza apelor curate

Starea Oltului (III)

Odată intrate în depresiunea Birsei, calitatea apelor Oltului se modifică substanțial, densitatea deosebită a industriei brașovene avînd, desigur, un cuvînt greu de spus și în starea riului pe care îl urmărim de la izvoare pînă la vărsarea în Dunăre. Dealtfel, dacă luăm în considerare notațiile pe o scară descrescîndă ale specialiștilor de la Direcția apelor Olt, poluarea petrecută pe cursul acestui riu în județul Harghita poate primi calificativul 3 (nota 10 ar reprezenta idealul „apelor curate”), în județul Covasna el scade la 4, dar în Brașov devine 1, maxim al poluării pe întreaga lungime de 670 km a riului Olt (anticipînd puțin: jud. Sibiu - 3, Vilcea - 2, Olt - 4). Așadar, după aprecierea globală, să intrăm puțin în detalii.

DE CÎTA CERNEALĂ E NEVOIE PENTRU A COLORA O CĂLDARE CU APĂ ?

Brașov. Sint unele probleme cu stația de epurare a orașului, în special din cauza nerealizării la termen a investițiilor noi (partea a II-a a treptei mecanice; cea biologică are termen în 1983), dar activitatea decurge totuși în general satisfăcător. Sulfurile și grăsimile sint cîteodată depășite, iar fenolii nu s-au mai analizat de multă vreme din cauza lipsei aparatului corespunzător. Intră în stație cam 4.500 m³/oră de ape uzate și menajere și industriale, ultimele punînd desigur cele mai mari probleme. Unitățile industriale sint obligate să posede cîte o stație de preepurare, dar puține fac ceea ce trebuie. Din cele 45 de întreprinderi brașovene de la care se iau probe lunare privind calitatea apelor deversate spre stația de epurare, 38 nu și realizează indicatorii, deși acești indicatori au devenit de la un timp de plan. Inginerul chimist Florin Cosma, tinăr, priceput, a „evidențiat” pentru noi cîteva dintre aceste unități. Ele sint întreprinderea de șuruburi, „Dezrobirea”, Fabrica de bere, Abatorul, Nivea, Vinălcoolul, Electroprecizia Săcele, întreprinderea mecanică, întreprinderea poligrafică și mai cu seamă Fabrica de încălțăminte „Timpuri noi” (secția tăbăcărie). În acest caz, unora depășirile față de staturile admise sint de peste 3 ori la reziduu fix, de 15 ori la grăsimi, de 5 ori la sulfuri, de 10 ori la cloruri, de 4 ori la sulfați și pînă la 200 de ori (!) la fier... Bineînțeles, stația de epurare preia integral aceste ape alit de încărcate, le tratează cit îi stă în putință, apoi le deversează în Ghimbășel și de aici în Olt. Dumitru Moise, directorul filialei zonale Brașov a Direcției apelor Olt: „Statul a investit pentru protecția apelor peste 1 miliard lei numai în județul Brașov. Avem circa 200-220 de unități considerate ca poluante și 245 de instalații pentru epurarea apelor, la capacitatea totală de 24.000 m³/oră. Dintre acestea, 57 nu funcțio-

nează la parametri proiectați iar 3 nu merg deloc (A.E.I.C.I.P. Feldioara, Avicola Brașov, instalația de neutralizare a apei acide de la întreprinderea chimică Victoria). Volumul apelor neepurate rămase nu pare mare, circa 4.000 m³/oră, dar aici este vorba tocmai despre apele cele mai grele, cu concentrații din cele mai mari. Dacă vrei o comparație, pentru o căldare de apă nu-i nevoie decît de o sticlută de cerneală pentru a o colora în albastru!” Tot la Brașov, la sediul Oficiului județean pentru gospodărirea apelor, l-am rugat pe tovarășii Temistocle Teodorescu, directorul O.G.A., Gheorghe Găroiu, șeful biroului protecția și gospodărirea apelor, Ioan Batista și Dorin Stolan, ingineri chimiști, de la filiala brașoveană a Direcției apelor Olt, să noteze pentru noi activitatea privind protecția apelor la principalele unități industriale de pe raza județului. Cu mențiunea că aceste note iau în considerare numai momentul actual, fără a ține seama de punerile în funcțiune care urmează pe termene mai scurte sau mai lungi, iată aceste notări: Combinatul chimic Făgăraș - 9, Combinatul chimic Victoria - 4, Combinatul chimic Zărnești - 6, „Colorom” Codlea - 2, I.U.C. Făgăraș - 7, Fabrica de hirtie Ghimbav - 6, „6 Martie” Zărnești - 6, I.C.A. Ghimbav - 7, întreprinderea chimică Rîșnov - 4, Tractorul Brașov - 9, Metrom - 7, Ruhmentul - 6, întreprinderea de autocamioane - 7, Electroprecizia Săcele - 5, Postav Prejmer - 5, Fabrica de fulei de cartofi Făgăraș - 9, iar dintre stațiile de epurare ale orașelor, Făgăraș - 4, iar Brașov - 5. Cum spuneam, aceste note se pot îmbunătăți considerabil, odată cu realizarea investițiilor care în momentul de față sint doar în stadiul de execuție sau de proiect aprobat. Iar cu aceasta, să ne continuăm ancheta.

SFECLĂ CU PĂMÎNT. SAU... PĂMÎNT CU SFECLĂ ?

Bod. Stația de epurare a întreprinderii pentru prelucrarea și industrializarea sfeclii de zahăr a fost construită în 1970

și are o capacitate de circa 230 litri pe secundă, apă din care cam două treimi se recirculă în procesul de producție Alimentarea cu apă a trebuit acum cîteva ani schimbată din Birsa (care se impluse de leșiile bisulfite provenite de la Zărnești) în piriul Rogoaze, care are încă destul de bună. Mai bine de 9 hectare și jumătate sint ocupate de iazuri și decantoare, necesare pentru sedimentarea suspensiilor și substanțelor organice. S-au realizat aici cîteva inovații care au mărit capacitatea de filtrare, stația funcționînd acum cu randamente între 60 și 70 la sută, destul de aproape de datele prevăzute în avizul de funcționare. Ioan Cîrstea, maistrul la stația de recirculare și epurare, secretar al Comitetului de partid pe întreprindere: „Necazul nostru principal vine de la spălarea sfeclii. Recoltatul mecanic are dezavantajul preluării unei mari cantități de pămînt, care, prin spălare, ajunge în decantoarele noastre. După lege, sfecla trebuie să conțină pînă la 15 la sută impurități, dar au fost cazuri cînd am avut și peste 50 la sută. Practic, uneori aveam impresia că primim pămînt cu sfeclă, nu invers! Anual, cred, sintem nevoiți să scoatem și să transportăm peste 100.000 de metri cubi din paturile stației, lucru care nu ne ușurează deloc munca, fără îndoială”.

IN LOC SĂ RECUPERĂM, TURNĂM ÎN OLT !

Zărnești. Pe canalul Vulcaniței curge spre Olt o spumă albă, care vine de la Combinatul de celuloză și hirtie din localitate, un amestec de apă cu fibre celulozice, cu borhoturi, apă cu coajă și apă menajeră, care o face imposibil de folosit în aval. La combinat am văzut instalațiile stației de epurare, impresionante prin dimensiuni și volumul ocupat, care astăzi epurează în jur de 900 litri pe secundă. Această stație are o poveste a ei, imediat după punerea în funcțiune s-a oprit pur și simplu, a fost nevoie să vină cei mai mari specialiști de la București, în frunte cu directorul întreprinderii producătoare a utilajelor, să rămînă la fața locului luni de zile pentru a o face să meargă din nou, dar acum stația merge totuși bine, cu randamente multumitoare. Ea consumă, e adevărat, circa o cincime din întregul volum de energie electrică al întreprinderii, dar, prin înlocuirea celor 72 de turbine cu un nou sistem de aerare, prin jet, acest consum exagerat poate fi substanțial micșorat. Necazul provine însă din altă parte, mai exact de la nepunerea în funcțiune a instalației de ardere a leșiilor (sau borhoturilor) lignosulfonice, materie reziduală a proceselor tehnologice legate de fierberea lemnului. Aceste borhoturi pot fi valorificate, produșii lignosulfonici fiind

folosiți la fabricarea betoanelor, a aditivilor de foraj etc., numai că desfacerea nu acoperă decît 10.000 de tone într-un an, în vreme ce la Zărnești cantitatea totală rămasă este de cinci ori mai mare. Singura soluție este arderea acestor borhoturi în cuptoare, însă punerea în funcțiune a instalației întîrzie, este vorba și de o cooperare, ea a tot fost amînată, iar acum noul termen este primul trimestru al anului viitor. Pînă atunci, așa cum ne spunea inginerul Ștefan Hogeia, între 80 și 200 de litri de leși se deversează zilnic în Vulcanița, de unde și spuma albă de care am amintit, extrem de acidă (Ph 2,5-3, față de 7, cit reprezintă neutralitatea), acționînd aproape ca un detergent...

SANȚIONAREA ACARULUI PĂUN...

Feldioara. Stația de epurare a apelor uzate de la Asociația economică inter-cooperatistă de creștere și îngrășare a porcilor, dată în exploatare în 1971, n-a funcționat nici măcar o zi! Ocupă 3,2 hectare, a costat 1,7 milioane, dar proiectarea ei a fost total greșită. Directorul Alexandru Necula, venit aici în 1975, spune: „Am fost sancționat de două ori, de aceeași persoană, inspectorul general Novac, de la C.N.A. În 1975 mi-a dat 1.500 lei amendă, iar în 1978, 3.000 - la care am făcut însă contestație și judecătoria mi-a redus-o la 700. Eu sint medic veterinar și l-am întrebant pe acel inspector venit de la București ce vină am eu pentru greșeala comisă de proiectant? Eu n-am sarcina să discut cu dumneata, mi-a răspuns, eu nu dau explicații, eu controlez și sancționez! După cum se vede, asta nu a rezolvat în nici un fel problema”. În momentul de față, la capacitatea de 30.000 de capete porcine pe an cit are unitatea, revin peste 25.000 de tone de deșeuri animale, care dealtfel ar putea fi folosite ca îngrășămînt natural, dacă ar exista posibilitatea transportului. Deocamdată însă, apele uzate merg în canalul de desecări, se sedimentează cit de cit, apoi curg tot în Vulcanița, circa 600-700 m³ pe zi, și de aici în Olt. Ph-ul acestor ape este 10! Circa 80 de tone de substanțe organice, două tone de suspensii, 3,6 kg fenoli (enorm!) se scurg astfel în riu într-o singură zi... Soluția pare să fie totuși pe aproape, odată cu dezvoltarea unității cu încă 43.000 de capete pe an, prin investiție urmînd să se rezolve și problema stației de epurare. Această stație, după un proiect nou, mult mai complex și mai modern, ar urma să coste 11 milioane, folosindu-se și ceea ce există deja construit. Planurile sint, se pare, de acum aprobate. Termenul de punere în funcțiune ar fi sfîrșitul anului 1982. Să sperăm că el va fi respectat.

(Va urma)

DUMITRU GRAUR

Vreți să deveniți bogați ?

În multe sate și comune din țara noastră griul umple bine hambarele, porumbul crește înalt și greu de știuleți, grajdurile sînt pline de vite și vitele își țin frumos roșul, de lapte și carne, de muncă și nădejde la muncă. Și toate acestea în chip firesc, ca și cum le e dat să fie ele, satele și comunele acestea, fruntașe, ele și nu altele, ca și cum beșugul le e dat unora, iar altora nu. Cine vine să cunoască felul oamenilor și al administrației de aici va avea uimirea unor lucruri dintre cele mai obișnuite. Îi va afla pe țărani la treabă și nu la taifas, la îngrijitul vitelor și nu la discuții despre îngrijitul vitelor, îi va surprinde pe președintele și pe vicepreședintele C.A.P.-ului la țărani, pe cîmp, la grădină și la fermă, nu între hîrtii de tot soiul, va găsi satul ca în zi de lucru chiar și de sărbători și nu ca-n sărbători în zilele de lucru. Va descoperi, adică, tot ce-i de multă vreme descoperit : că agricultura se face numai cu vrednicie și că, oricît vom discuta despre mașini, tot omul e acela care sfințește locul și, implicit, face recolta. Satele și comunele despre care scriem acum sînt în fiecare toamnă dovada că în agricultură revoluția ține tot anul, nu numai la cules, că anul începe la 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie, că dragostea pentru ogor și gospodărie nu se măsoară cu ziua-muncă și nici cu anul, ci cu viața-muncă. Ele sînt dovada că totul se poate cînd omul vrea, că leneșului nu-i plouă în brazdă nici dacă plouă tot timpul, că beșugul nu-i o chestiune de destin, ci de oameni. Să-i cinstim pe toți țărani care fac cînte nemeiului și meseriei de țaran, ca să știe și alții, și să nu obosim niciodată scriindu-le numele cu litere mari acestor fruntași ai bălăcii pentru piinea țării.

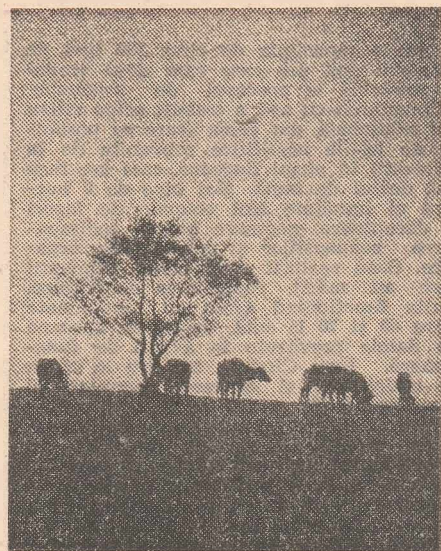
Înainte de a cere de la alții, au cerut de la ei înșiși

Obișnuiesc unii să zică am ajuns, tovarăși, unde nici n-am visat, dar țărani-ilor din Grindu, județul Ialomița, vorbele astea nu li se potrivesc. De ce ? Pentru că ei au ajuns exact unde au visat, adică la 70 milioane avere obstească și la producții constante mari, peste 6 mii la grâu, peste 7 mii la porumb etc., asta în condiții de sol nu numai neirigat, ci și năbădăos, cînd bălăit, cînd inundat. Visul lor a plecat aproape de la zero, de la recolte adunate cu sacul și de la 3 vaci, pe numele lor Joiana, Bălăta și Roșcata, el n-ar fi fost, firește, suficient, dar cooperatorii au pus în slujba lui și, implicit, în slujba bunăstării, palme tot mai bătătorite și, după cuvintele președintelui Mircea Dan Anghel, ceva în plus, convingerea că, înainte de a cere de la alții, trebuie să ceară de la ei înșiși. Ce-au zis, grîndenii au și făcut, harnici, întreprinzători, cuvîntul lor de ordine fiind chiar ordinea. Cine s-a încadrat, a rămas. Cine nu, a fost trecut pe dreapta și silit de oameni, cazul mai vechi al veterinarului Radu Viorel, să-și ia tîlpășița. Cei mai mulți însă n-au dat bir cu fugiții, deși munca n-a fost și, pe alocuri, nu e comodă, căci agricultura din Grindu seamănă cu industria și durează, anual, 365 de zile, cu excepția anilor bisecți cînd durează chiar 366. Altfel spus, cadrele s-au permanentizat, iar soții Silvia și Virgil Micu, ea sefă de fermă la porci, el inginer șef, s-au fixat la Grindu și se simt aici ca acasă, la propriu și la figurat. Exemplul nu-l valabil numai pentru șefi, ci și pentru cooperatorii de rînd, care au fost ajutați să înțeleagă, prin pîlde concrete, că disciplina e cel dintîi interes al lor. Așa se face că, la Grindu, meseria de crescător de porci a devenit, într-o fermă care are 8 mii capete deși a fost construită pentru 5, una de familie și de animale vîd Elisabeta și Ion Vlad, Ioana și Filip Crisache, Dobrița și Neacșu Drăgan, Elisabeta și Constantin Neagu ș.a.

Adevărul e că zootehnia, profesată cu oi de Australia, cu porci de rasă și cu vaci Hollstein, i-a ridicat pe grîndeni. Rulajul e, numai la porci, de 17 mii de capete pe aț, iar oile dau, invariabil, 12 kilograme de lînă. Acum, susține președintele Anghel, e ușor, fiind totul mecanizat, apă la nivel constant, instalații electrice de muls și așa mai departe, dar a fost o vreme cînd și pe aici, ca și prin alte părți, unii credeau că-junincile pot lua în greutate numai cu sfaturi și injecții ? Nu-i așa, practica a demonstrat-o, zootehnia e o uzină vie care consumă tot timpul, o neglijență, fie și de 2-3 zile, putînd da pagube pe care vegetatul, oricît de bine ar merge, nu le poate recupera. Gîndind așa, cooperatorii și-au ridicat un F.N.C. propriu, dar lucrarea, altfel pretentioasă, nu i-a costat mare lucru, ea fiind incredințată brigăzii de construcții a unității, pe care o conduce fostul timpier Profir Manea, azi vicepreședinte la C.A.P. Dacă asta i se pare o chestiune normală lui Mircea Dan Anghel, „cine nu ridică, pierde trenul”, mai puțin normal i se pare faptul că fermele zootehnice „nu prevăd” ingineri mecanici, adică specialiști cu înaltă calificare. Instalațiile, zice, se mai strică, racleții la fel, avem mecanicii noștri, pe Vasile Grigore, de pildă, priceput la toate, dar uneori îl vîd depășit și-mi vine să mor de ciudă că treburile stau pentru un chitîbuz oarecare. Dacă meseria de țaran se învață la Grindu, cooperativa e o adevărată școală în acest sens, cu „profesori” ca Radu Vasile sau Ion Crețu, ei înșiși țărani, pentru cea de mecanic grîndenii n-au, din păcate, competența necesară și resimt concret această lipsă.

Anul acesta n-a fost, la Grindu, unul din cele-afară de darnic. Grîne s-au făcut, dovadă producțiile mari, dar apa freatică a izbucnit spre suprafață și mii de hectare au fost inundate. Poate că alții s-ar fi culcat pe-o ureche și-ar fi scotocit că natura le-a pus la dispoziție scuze și justificări. Dar grîndenii nu-s dintr-un astfel de aluat moale. Ei s-au încercinat și, stringîndu-și rîndurile, au săpat șanțuri, nu unul, nu două, ci sute, chiar mii, salvîndu-și cu sudoare și eroism

agoniseala, piinea lor și, în același timp, piinea țării. Recoltele au ieșit, cum spuneam, zdravene, iar cea de sfeclă, 250 de tone la hectar, a depășit cele mai optimiste așteptări. S-a muncit pentru asta, nu începe nici o îndoială, dar și „orientarea”, zice președintele, a fost la înălțime. „Orientarea”, adică disponibilitatea spre nou, spre acele soiuri „Fundulea 29”, „Doina”, „Pionier”, primele de grâu, ultimul de porumb, în fața cărora se mai ezită, dar pe care grîndenii le-au adoptat, tratîndu-le cu tehnologii moderne și cu respect. Cum se întimplă, ce-au semănat, au cules, producții record, deși țărani din Grindu nu-s chiar pe deplin mulțumiți, zicînd că se putea și mai bine. Din această atitudine a lor se vor plămădi, la anul, recolte și mai mari, căci aici s-a încetăținit obiceiul ca oamenii să învețe nu din lipsuri, ci din realizări. Ei sînt mindri de ce fac și de cît cîștigă, cam 5 mii de lei de familie, lună de lună, pun mina unde e nevoie și e greu și nimănu, cu atît mai puțin președintelui, nu-i cade rangul. Cînd, cu ani în urmă, a poposit la Grindu cel dintîi titlu de Erou al Muncii Socialiste, cooperatorii s-au bucu-

rat, firește, dar au privit acea onoare nu ca pe un capăt de drum, ci mai degrabă ca pe un început, mai temeinic, mai plin de răspunderi, iar rezultatele n-au întîrziat. Au urmat alte distincții, Ordinul Muncii clasa I, al doilea, de 3 ori Meritul Agricol clasa I, încă un titlu de Erou al Muncii Socialiste, toate dobîndite prin rîvna unor cooperatori învățați să se scoale înainte de primul cînt al cocoricilor și să se culce cînd nevoie zilei „le-o permit. Deși, cum aminteam, cîștigă bine, acordul global pe echipe (la cîmp) și pe îngrijitor (în zootehnie) le dă garanții suficiente, nici unul nu s-a boierit, și, cînd e de muncă, e de muncă, fără fașoane și fără păcăleli. Oameni deprinși cu greul, țărani din Grindu au, desigur, tot mai multe pretenții, case, televizoare, mobilă etc., dar prima dintre acestea e, dacă am priceput bine, să li se explice, să nu fie mințiți. Nu cu vorbe mesteșugite, ci drept, bărbătește. Cînd se întimplă așa, și se întimplă mereu, forța obștii e teribilă și, zice președintele, am putea muta și-un munte din loc. Adică, oamenilor li se cere, dar li se și dă. În timpul culesului, mîncare caldă la capul locului și, din cînd în cînd, și-o tucă, ba chiar și peste, acesta adus tocmai de la Dunăre. L-am lăsat la urmă, intenționat, pe țărani Mircea Dan Anghel, Erou al Muncii Socialiste și, din 1955, președinte al cooperativei din Grindu. Am mai spus-o și cu altă ocazie, Mircea Dan Anghel e un personaj fascinant, coborît parcă dintr-o literatură de cea mai bună calitate. Ca un personaj din Steinbeck, a încercat la oraș tot felul de meserii, dar n-a reușit mare lucru. La 28 de ani, adică la jumătatea vîrstei de azi, și-a adus aminte, pe cînd răscolea lucrul sub mititeii de la „Trocadero”, că locu țără-

nului e chiar la țară și s-a întors la Grindu. Peste nici 3 ani a devenit, prin voința coșatenilor, președinte și succesele cooperativei, tot mai evidente din zi în zi, se leagă indisolubil de puterea de muncă și de inteligența acestui om care n-a rămas, din cauza lui și a vieții, decît cu 7 clase. A făcut și face și azi, cînd trupul i-a fost subrezit de 6 operații, educație politică prin forța exemplului, vine primul și pleacă ultimul. Dacă ar sta, crede c-ar muri și poate, glumeste, i-ar părea rău. Dar nu stă. Aleargă, se agită, vorbește. Să știi să faci, zice, dar și să gîndești economic. Să fii, vorba asta pare tot mai proastă, dar nu e, un pic negustor, să nu te apuci de-o treabă pînă n-ai clar punctul în care trebuie să te oprești. Deși nu cine știe ce scolar, a fost și a rămas mereu disponibil la nou, l-a căutat

și exemplul cu soiurile e elocvent, l-a cultivat cu curaj. A format generații întregi de specialiști, iar cei mai apropiați colaboratori ai săi sînt deopotrivă țărani ca și el, „tehnicieni fără diplomă” cum îi numește, cit și ingineri sau medici veterinari, cu care vorbește aceeași limbă. Cooperatorii știu că pot conta pe el, nu i-a dezamăgit niciodată în atîția ani, iar el știe că poate conta pe ei, egali și prietenii lui. Această sudură sufletească, materializată în fapte înaintea vorbelor, țărani sînt zgirciți la gură, e un alt secret al izbînzilor repute la Grindu. Primul însă rămîne munca, purtată cu mîini bătătorite și în cisme de cauciuc, munca în stare să transforme, iată, cu repeziune un vis frumos într-o realitate pilduitoare.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

La Petrești de Găești nu se întimplă lucruri neobișnuite, dar nici jumătăți de lucruri

Nu prețuim niciodată îndeajuns lucrurile sigure, performanța de a pune-nre cele firești orice performanță a vredniciei. Hărnicia, de fapt, nu-i niciodată spectacol. Un sat cu oameni gospodari nu-i, firește, o minune. Oameni de treabă și iubind munca sînt peste tot. Un președinte de colectivă, înainte de a se întreba ce trebuie să facă pentru a-i avea pe țărani la cîmp, trebuie să se gîndească la cele ce-i împiedică s-o facă. Nu-i nici un eroism să dai trei prasile la porumb. Altfel, erou devine și brutarul, care coace zilnic piinea, și îngrijitorul de vite, care mulge vitele de două ori pe zi, și postasul, care-și ia zilnic toba pe umăr. În agricultură, cel puțin, unde muncile importante sînt orînduite odată pentru todeauna, prasila porumbului nu-i o chestiune de onoare și excepția aceea ce poate să se cheme act eroic. Prasila porumbului e, pur și simplu, muncă la porumb. Lipsind porumbul de cîteva din muncile trebuincioase, recolta e proastă, chiar și-n anii buni. Și, reciproca : lucrat cu grijă și-a vremea lui, cîmpul dă recolte bune, chiar și-n anii slabi.

Pămîntul C.A.P.-ului Petrești e podzol de categoria a III-a. Nu-i cel mai rău ogor, dar cel mai bun, cu siguranță, nu-i. „Din mai și pînă-n august, spune inginerul șef Nicolae Neacșu, n-a dat o picătură de ploaie”.

Nu-i singurul loc unde n-a plouat. Cu toate acestea, la C.A.P.-ul din Petrești s-au obținut, pe-o moșie neirigată, cu un grad de fertilitate mai degrabă mediocru, 5.340 kg porumb boabe la hectar. E mult! Vor spune unii. E puțin! Vor zice alții. În ce privește recolta, s-ar părea că totul e foarte relativ și că multul nu-i atît de mult încît să nu se poată și mai mult. Adevărul e că la Petrești e mai propriu să vorbim de bine, de-o stare unde prea multă relativitate nu începe. Pentru că, în anul 1971, se plăteau 7 lei la ziua muncă, iar astăzi se plătesc 60.

Un 60 de lei la ziua muncă nu-l dai numai din porumb. Cu puțină ploaie, cu cele trei prasile date plantei, cu o densitate de 55.000 de plante la hectar, cu niște oameni care se zbat să primească o suprafață de lucru mai mare, cu un acord global respectat, atît în principiu, cît și în fapt, de ambele părți poți să scoti lesne 8.000-9.000 de kilograme porumb boabe la hectar. Și, fără ploaie, 5.000 sau 6.000.

Sigur, calitatea pămîntului poate să difere de la o țară la alta, dar, prin partea aceasta a județului Dimbovița, nici o diferență nu-i atît de acuzată încît să explice de ce unii scot producții bune în toți anii, iar cei din jur, recolte proaste, de asemenea, în toți anii. Să comparăm ce s-a obținut, în medie, în Consiliul unic agroindustrial de stat și cooperatist Găești și ce s-a obținut la Petrești de Găești : la grâu și porumb, producția la hectar e aproape dublă la C.A.P. față de consiliu. La orz, cam la fel. La Petrești, ferma de vaci a livrat 4.300 litri de lapte pe cap de vacă furajată. La oi, producția de lînă a fost de aproape 10 kilograme pe oapă. Pe cele 100 hectare de grădină s-au planificat 1.800 tone de legume la hectar și s-au scos 2.500! Nu e una, e alta, dar ceva trebuie să fie !

Comuna Petrești, cu cei 6.000 de locuitori ai săi, cu satele alcătuitoare, cu cele 4.000 de hectare de pămînt e bogată cît se cuvine. O comună tipică de șes, aflată aproape de-o șosea și de oraș, cu țărani-țărani și țărani-muncitori urbani, cu forță de muncă îndestulătoare, dar cîntind mai ales pe femei și bătrîni, cu băieți și fete ce-și cam iau gîndul de la agricultură și luptă pentru-o diplomă universitară. Bucureștii nu-i tocmai departe, Pitestiul e aproape, Găeștiul, peste drum. Dacă ne-am obișnuit să numim tipică starea unei comune de 6.000 de locuitori, cu 3.000 de navetiști și numai 970 de brațe în C.A.P., e cazul să băgăm de seamă situații demografice și locale comparabile nu contează, neapărat, pe efecte, pe consecințe economice comparabile. Cu alte cuvinte, e posibil ca o comună să beneficieze de navetă lesnicioasă și de cîștigul

a 3.000 de muncitori de oraș, păstrindu-și — cu toate acestea — tipicul rural. Ca oamenii, adică, să nu-și pervertească nădejdele, umblînd după cîștig ușor din mai multe părți, ca țărănilor să le placă să rămîna, în sinca lor, țărani, în felul lor, țărani.

De ce le place țărănilor din Petrești de Găești să fie țărani și să muncească bine ogorul? Pentru că sînt bine plătiți. La un număr de zile muncă mai degrabă mică (sub 100 de cooperatori), s-a dat, la strînsul recoltei, în medie, 500 kg grâu și 1.700 kg porumb.

Anghel Aristița a primit 2.421 kg, Constantin Constanța 2.437, Elena Serafim 2.538, Ioniță Stanca 2.360. Dacă ai sub ochii listele cu numele oamenilor și împărțea grîului și a porumbului, pricepi mai bine ce înțeles are expresia „atitudine față de muncă”. Țărani din Petrești nu se omoară cu discuții privind atitudinea față de muncă. Ei muncesc, pur și simplu, cînd trebuie și unde trebuie. Cel mai bun lucru realizat aici, la Petrești, este acela că omul e sigur pe rostul și costul muncii lui.

„În 1971 o duceam, s-o spunem lîmpede, foarte prost — e de părere președintele C.A.P.-ului, inginerul Nicolae Neacșu. Eu sînt din Găești. După facultate, am stat cîteva ani în partea Hunedoarei și apoi m-am apropiat de ai mei. Nu-i prea simplu să stai de vorbă cu un sat căruia îi dai, la sfîrșitul anului, 7 lei la ziua muncă. Te întrebă : ce-i de făcut? Și vezi că exact lucrurile ce-s de făcut, treburile acelea obișnuite ale pămîntului, nu se fac. Deci, nu trebuie să te întrebă atîta cum să faci fiindcă e necesar, pur și simplu, să faci : să duci tot îngrășămintul natural pe cîmp, să te încezi în știința și dragostea de muncă a grădinarilor din Sibj, să fii mereu cu ochii pe cer și cu gîndul la prasila. Astăzi am putea să plătim și 100 lei la zi muncă, dar adunarea generală a hotărît să creștem fondul de acumulare la 12 milioane, din care să construim o bucatărie furajeră modernă, să aducem unele îmbunătățiri la saivanele de oi, să mecanizăm complet adăposturile pentru tineretul taurin. E drept, din '78 am primit un lot de vaci de rasă pentru o fermă model, numai că înainte de a avea Brună de Austria, noi dădeam peste 3.000 de litri anual de vacă de la vacutele astea ale noastre. A trebuit să le transferăm altor ferme și uite că acolo nu mai dau laptele ce-l dădeau. Să fie de vină vaca? Toată problema sînt furajele. Nu am cumpărat niciodată furaje. Pur și simplu nu reușesc să înțeleg cum fac unii să n-aibă furaje. Am strîns de pe 120 hectare peste 600 tone de fin de cea mai bună calitate, am insulozat 2.500 tone porumb-furaj, avem în stoc 1.000 tone sfeclă. Cînd mergi prin unele sate, vezi atîția oameni pe uliță încît poți să crezi că-i zi de sărbătoare. Petreștiul, în mai toate zilele, pînă la lăsarea scrii, pare pustiu.”

Țara e bogată cînd oamenii sînt bogați. În satul Sibri al C.A.P.-ului Petrești, un sat de numai 350 de gospodării, ocupația principală, din tată în fiu, e grădinaritul. Ioniță Anghel e vicepreședinte la C.A.P. și este pentru că știe grădinarie cît tot satul. Mai toate gospodăriile au vaci și porci și cai. Din lotul personal, pe pămîntul acela de calitatea a III-a, Toma Ivănescu, Ion M. Ștefan, Gheorghe Georgescu, Marcu Tomescu, Petre Țenea și alți Petre, și Gheorghe, și Ion scot 40.000-50.000 lei pe an. Oamenii muncesc în C.A.P., muncesc în curte și în grajd, oameni din Sibri, care se angajaseră prin fel de fel de slujbe la oraș, vreo 300 cu totii, au revenit în ultimii doi-trei ani la munca în grădină, la porumb și la grâu.

Ordinea, orice s-ar spune, are o putere de contaminare mai însemnată decît haosul. Paradoxal însă e mult mai complicat să explici mecanismele ordinii decît să dezvălui cauza haosului. La Petrești de Găești nu se întimplă lucruri neobișnuite, dar nici jumătăți de lucruri.

TUDOR OCTAVIAN ■

Faceți ca ei!

„Pe lângă rasă, mai trebuie casă și masă!”

Gheorghe Jiga este de 20 de ani în funcția de președinte al C.A.P.-ului din Bistrița. Nu-i dintre cei cărora le place să folosească tonul ca argument, e mai curind blând, iar priceperea și-o arată prin fapte. Cooperativa pe care o conduce nu raportează rezultate spectaculoase la producțiile vegetale, griul și porumbul cresc greu aici, în jur de 3 000 de kilograme la hectar, rareori mai mult, fiindcă despre climă nu se poate spune că ar fi favorabilă acestui sector. Ponderea unității și forța sa economică totodată, o formează sectorul pomicol și, mai cu seamă, cel zootehnic, în care cooperativa bistrițeană și-a făcut de acum un renume. Nu cu mult timp în urmă ferma de vaci cu lapte a fost vizitată de însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu având cuvinte frumoase la adresa gospodarilor, încurajându-i să continue ceea ce au realizat până în prezent. Dar ceea ce trebuie spus, de la început, e că aceste rezultate nu (în de fel de domeniul miracolului, nici al investițiilor supradimensionate, ci pur și simplu de cel al priceperii, al bunei organizării, al preocupărilor intense în această direcție. Nu, un bun sector zootehnic nu se pune pe picioare cit ai bate din palme, nici măcar într-un an, doi, ci în mai mulți, cinci sau șase pe puțin. Vacile din Olanda sau Elveția se importă foarte greu, puține cooperative au astfel de animale, și în definitiv „bălțata românească” poate da producții excelente, dacă i se asigură condițiile necesare. Sigur, animalele trebuie selectate, nimeni nu-ți vinde o vacă având o producție de 20 de litri pe zi, cel mult una care dă 7 sau 8 litri. Situații de acest gen se întâmplă, din păcate, destul de des, sint cooperative ce cumpără vaci de la cetățeni particulari pentru a-și completa efectivul de animale, în loc să se întimplă invers, unitatea agricolă, căreia i se creează cele mai bune condiții, să selecteze și să vândă cetățenilor animale frumoase, cu bune producții.

„Sigur, spune Gheorghe Jiga, e nevoie de o rasă cit mai bună, dar pe lângă rasă mai trebuie și casă și masă. În privința cazării, eu susțin că nu-s necesare neapărat construcții noi, dar cele vechi trebuie obligatoriu modernizate. Să fie apă la fiecare grajd, dar nu formal, ci să poată bea animalele la discreție, să se asigure temperatura necesară pe timp de iarnă, apoi lumină și aer, toată igiena, ca și mulsul mecanic. La complexele mari, cu construcții noi, sistemul de evacuare al dejecțiilor se face pe pernă de apă, prin pompare, după care urmează de obicei infestarea unor mari suprafețe agricole, poluarea apelor și alte necazuri. Cind a fost la noi tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, nu mi-a fost rușine cind a văzut că transportăm bălegarul cu roaba, pentru a-l depozita corespunzător. Avem un om de pază la fiecare grajd, ori eu spun că trebuie să facă și el ceva, de exemplu să tragă dejecțiile cu lopata, ținând animalele curate și, dacă tot le trage, să le încarce într-o roabă și să le ducă afară, pe platformă. Noi studiem un sistem de evacuare a dejecțiilor solide, fie prin lopată mecanică, fie prin alte mijloace puțin consumatoare de energie, astfel încit să fie adunat și transportat fiecare kilogram de îngrășămint natural pe terenurile pomicole sau pe cele cu legume, pe care efectul lor este deosebit de bun, în vreme ce cel al îngrășămintelor artificiale este uneori dăunător.”

Dar „masă”? Este evident că asigurarea bazei furajere e una dintre sarcinile cele mai importante în zootehnie. În zadar avem o rasă și o „casă” bună, dacă animalul nu primește suficiente unități nutritive atit pentru întreținere, cit și pentru exploatarea la maximum a potențialului biologic de producție. Există rețete bine puse la punct: la fiecare sută de kilograme, revine o unitate nutritivă (echivalentul unui kilogram de ovăz), plus o jumătate de unitate de fiecare litru de lapte produs. Asta face cam 11-12 astfel de unități pentru o vacă producând 10-12 litri de lapte zilnic, însă ratia furajeră a animalului trebuie să cuprindă mai multe sortimente, asigurând atit substanța uscată sau cea umedă, cit și albumina, microelementele și așa mai departe. Practic, la ferma din Bistrița o vacă cu lapte primește zilnic cam 10 kg de fin (4,5 unități nutritive), 25 kg gullii furajere, tăiate mărunț (6,5 unități) și 15-20 kg „siloz” (adică un amestec de coceni de porumb, ierburi uscate, alte resurse, adunând încă două unități nutritive). Ce se întâmplă cind această bază furajeră nu e asigurată se cam știe, animalul ajunge să primească abia ratia de întreținere, uneori nici aceea: cum să mai dea lapte? Așa se ajunge la producțiile de numai o mie de litri de lapte pe cap de vacă „furajată”, sau chiar mai puțin! C.A.P.-ul din Bistrița n-a mai cumpărat în ultimii 15 ani nici măcar un kilogram de fin, dimpotrivă, a dat altor unități ce i-a prisosit. Alții cheltuiesc peste o jumătate de milion anual pentru cumpărutul finului, uneori chiar peste un milion de lei, de obicei de la particulari, din sectorul necooperativizat, alții ajung să-și cumpere chiar finul propriu, pe care l-au împărțit cu prea mare larghețe cu prilejul repartițiilor? Un kg de fin costă oficial 0,85 lei, parti-

cularii vind însă cu 2 lei, uneori mai mult, desigur neoficial. Oficial un astfel de C.A.P. cumpără, în acte, 3 000 de kilograme, plătește corespunzător, însă în magazii nu-i intră decit 2 000 kg, conform preluului cerut de furnizor. Efectul e dublu, dar la fel de păgubitor. Mai intii pentru că animalele nu mănincă din acte, lor le place numai finul și acesta e doar cit ratia de întreținere, apoi pentru că sint unii care renunță astfel să mai crească animale, ei „cresc” fin, fiindcă-i mai comod și la fel de rentabil...

„În ceea ce ne privește, spunea Gheorghe Jiga, noi nu mai avem astfel de probleme. Ne gindim însă la necesitatea amplasării culturilor furajere mai din vreme, după calculul de necesar. Dacă știm efectivele, știm producțiile pe care trebuie să le obținem, trebuie să stabilim necesarul de furaje pe sortimente și să însămintăm în consecință. Multe unități nu cultivă gullii furajere, se mărginesc la culturi slabe, cum ar fi iarba loliu, ce s-a extins pe mari suprafețe. Gullile ajung la 80 000-100 000 kg la hectar, deci făcând un calcul simplu, cam 21 600 unități nutritive la aceeași suprafață, în vreme ce alte culturi nu ajung nici la 50 la sută. Eu cred că pe viitor așa va trebui să gindim cind se discută despre problema asigurării bazei furajere!”

Poate că toate acestea s-ar putea numi „secrete de producție”, dacă bistrițenii nu ar fi gata oricind să le împărtășească cui dorește să facă o zootehnie cu adevărat rentabilă. Chiar și celor de la cooperativa din Dumitra, sau mai ales lor, fiindcă fac parte din același Consiliu unic agroindustrial, al cărui președinte al biroului executiv e chiar Gheorghe Jiga. „Rezultatele lor sint foarte slabe, sintem hotărâți să-i ajutăm, să-i punem pe picioare, ne spunea acesta. În fapt, zootehnia nu poate deveni rentabilă decit la o depășire a 3 500 litri de lapte pe cap de vacă furajată (uncle unități au sub o mie!), cind ai un procent de natalitate de peste 65 la sută și în același timp e

selecție a animalelor care să permită înlocuirea animalelor reformate prin efectivul propriu, an de an, ca și perfecționarea rasei. În lipsa oricărui element de care am pomenit, nu se poate vorbi de o bună producție, nici de situație economică, de rentabilitatea zootehnică”. Și totuși, după Gheorghe Jiga, agricultura fără zootehnie nu se poate. Ea este adevărată uzină a agriculturii, cu foc continuu pe parcursul unui an întreg, aproape deloc expusă calamităților naturii. Dar foarte expusă, cum zicea, calamităților produse de om! Sectorul zootehnic nu face altceva, la urma urmei, decit să transforme producțiile secundare (fin, coceni etc.) în producții primare, adică lapte și carne, atit de necesare desigur, plus îngrășămintele naturale bune pentru stimularea producțiilor vegetale...

Dar, nu-i deloc ușor să lucrezi cu animalele. Un zootehnic adevărat trebuie să cunoască animalul, să-l „vorbească” aproape. Aici nu există rebuturi, laptele pierdut astăzi nu se mai recuperează mine! Zootehniștii sint, în fapt, oameni de înaltă calificare, care trebuie respectați cum se cuvine. La C.A.P. Bistrița sint 35 la număr, flecăruia îi revine cite un lot de 30 de capete de animale. Marcu Nicolae, spre exemplu, care de 10 ani lucrează la grajdul nr. 3, zice că o vacă chiar puțin bolnavă „stă supărată, i se vede pe față, ca și la om, urechile îi sint debălășate, capul e mai jos, botul e uscat, nu mănincă sau nu rumegă, urechile și coarnele sint mai reci, părul stă zburlit”, și alte asemenea, pe care zootehniștii le vede și le pricepe înaintea medicului veterinar. Omul cistigă aproape 6 000 de lei pe lună, alții ajung și ei la patru sau cinci mii, cum sint Beudean Mihai, Moisăni Ilie, Morar Ana, Pantea Ioan ori Singiorzan Iacob, nu, nu te naști zootehnicist, meseria se învață destul de ușor, dar trebuie să ai pasiune și chemare pentru ea. Lor le place locul unde muncesc, le plac animalele mai cu seamă, știu ce și cum să le dea, exact la timp, nu la voia întâmplării. Așa a ajuns cooperativa din Bistrița la o medie de 4 320 litri pe cap de vacă furajată, lapte pe care l-a valorificat în proporție de 90 la sută la fondul de stat, cheltuiind 1,85 lei pentru litru de lapte și primind 2,10 lei pentru același litru livrat, plus premiul de 0,50 lei pe fiecare litru care a depășit sarcina de plan. Cu totul, aproape două milioane beneficiu net al cooperativei numai din sectorul zootehnic.

DUMITRU GRAUR

Agricultura e o artă și, ca orice artă, nu se face decit cu actori buni!

Nu am știut, în dimineața de 2 decembrie, cind mă îndreptam spre Purani, că voi avea norocul nu doar să-l intilnesc pe președintele cooperativei respective, Marin Nedea, ci și să găsesc la Purani trei eroi ai Muncii Socialiste și o sută de președinți de C.A.P. din întreaga țară. Trebuie să recunosc, și trebuie să recunoașterii, nu se întâmplă în fiecare zi astfel de evenimente!

Ascultându-l și urmărindu-l, o zi, pe Marin Nedea, mi-a fost teamă că marea sa patimă pentru agricultură, pentru pământ, pentru recoltă, pentru animale, marea farmec pe care-l degajă acest om — devenit legendă — mă vor fura, și voi face în primul rind literatură. Dar, dincolo de scilpirea înțelepciunii, dincolo de metaforă, dincolo de efervescența lui Marin Nedea, am găsit ațitea adevăruri fundamentale aplicate concret, la Cooperativa agricolă din Purani, incit pot asterne, acum, și ce face Marin Nedea, nu numai ce, și mai ales, cum spune.

Dacă, de pildă, spune că există mulți în agricultură care muncesc pînă se pricopsesc, apoi că la Purani se muncește ziua-lumină, și vara, și iarna. Numai în felul acesta se obțin 80 de lei pe zi muncă, numai în felul acesta un mecanizator închează 4 500 de lei pe lună. Lupta pe care o duce președintele C.A.P.-ului cu oamenii, pentru a-i forma să facă treabă, pentru a-i influența să facă treabă, nu e nici ușoară, nici întâmplătoare. Este legată de educarea omului, și Marin Nedea ține nemișcoment de mult la ideea că educarea omului este baza, că de aici încep rezultatele. Nu sint povești întâmplările cu ciobanii care au amenințat că pleacă și lasă 3 000 de oi, și cărora le-a spus: „Ple-

cați, da' ropede! De oi avem noi grijă, ce, credeți că nu mai știu să merg cu oile la păscut?”

Dacă, de pildă, spune că agricultura e o artă, și atunci, ca orice artă, nu se face decit cu actori buni, să știți că „regizorul” de la Purani se trezește la cîntatul cocșilor și planul de muncă pentru ziua care începe este gata, fiecare om știind ce are de făcut. Nu se porneste la muncă în dorul lelii, se cucos, în amănunt, sarcinile nu numai pe azi, dar și pe mine, pe toată săptămîna, planurile se întocmesc și se aplică strict, ca legea.

Radu Riciu, al doilea Erou al Muncii Socialiste, este președintele C.A.P. din Drăgănești-Vlașca. Un bărbat masiv, așezat, sfătos, diametral diferit ca temperament de Marin Nedea, dar aceeași dăruire, aceeași patimă pentru meseria de țaran! Ne spune că nu și-a luat „concediu” de vreo douăzeci și ceva de ani, și amănuntul îi scapă — vizibil — discutind despre răspunderile cerute de agricultură. Patima lui Radu Riciu e arătura. A luptat, atunci cind, din economie, se cerea să se facă o arătură de suprafață, ca arătura să fie adincă, așa știe încă din copilărie, cind se ara cu boii, că de arătură depinde soarta recoltei. „Sint prea mulți șefi în agricultură, spune de-a dreptul Radu Riciu, și noi n-am avea nevoie decit de puțin ajutor din partea industriei chimice și a industriei grele, că eu aș vrea să văd pe pungile cu îngrășăminte și rețeta tipărită gata, iar pe pungile cu concentrate, să fie desenată o pasăre dacă-i pentru găini, o vacă, un porc”.

Stefania Ionescu, președinta C.A.P. Putineiu, Erou al Muncii Socialiste, conduce

de 12 ani cooperativa agricolă, dar modestia, această floare rară, nu a făcut-o să uite că muncește cu oamenii, că rezultatele tuturor. Poate fi și neiertătoare, atunci cind este vorba despre neglijență, poate face, iată, ca cel din vina căruia a murit un vițel să-l cumpere de unde știe și să-l pună la loc! Așa că, la Putineiu, vițelii sint îngrijiți ca propriul buzunar...

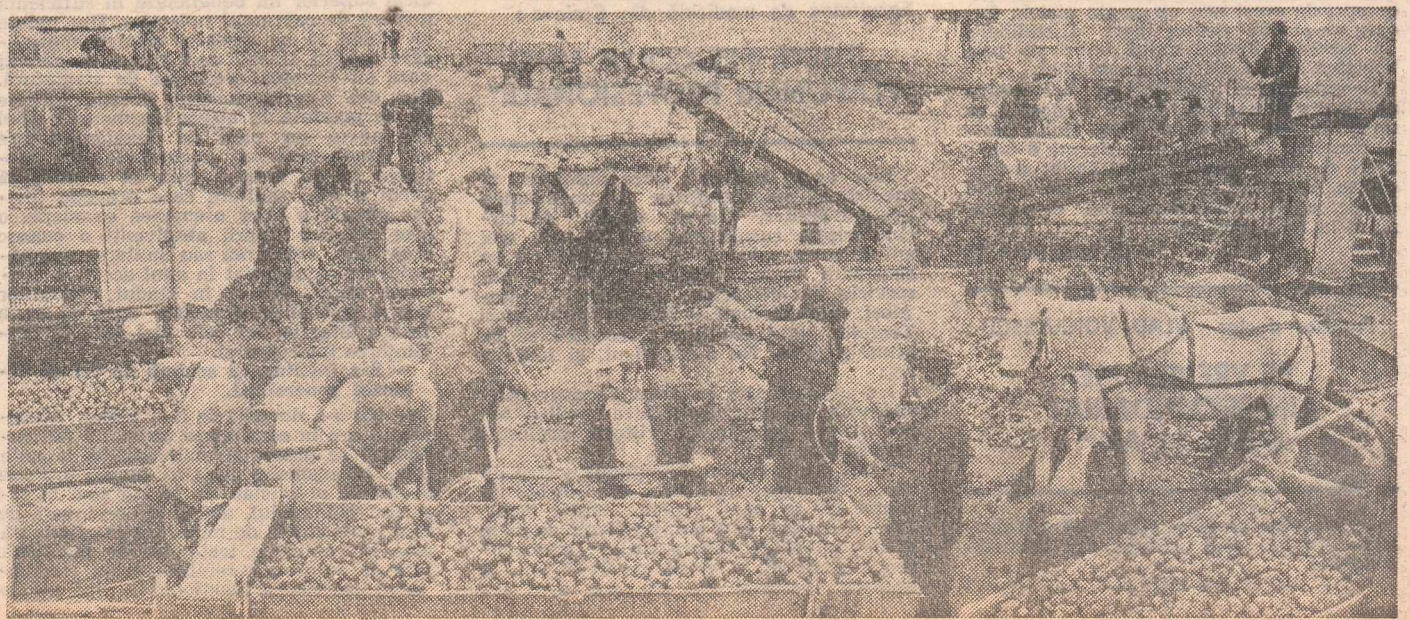
E întrebata Radu Riciu cit cistigă un membru cooperativ, în medie, la C.A.P.-ul din Drăgănești-Vlașca, care e modul de furajare la oi și la vaci etc. Li se răspunde: cistigul mediu trebuie raportat la 12 luni, cu toate că la cultura mare, în legumicultură, se lucrează din plin 6-8, pînă la 10 luni. El este de 1 700 lei lunar. În zootehnie, media este de 2 500-2 600 de lei lunar, în raport cu acordul global. Și concediul plătit, asta nici nu se discută! În ce privește furajarea, părerea lui Radu Riciu — și nu numai a dumnealui — este că președintele C.A.P. e omul-cheie. El este cel care trebuie să-și ia răspunderea de a lua de la cultura mare pentru a scoate lucerna, atit de necesară vitelor. El este acela care poate intra, dacă e cazul, în contradicție cu șefii de fermă, dar să o facă pentru ca animalele să mănince! La Drăgănești-Vlașca s-au recoltat 500 ha de lucernă. Cea mai simplă și mai sigură metodă în agricultură, spune Radu Riciu, este asolamentul. Insistă asupra acestei idei și arată că la Drăgănești 5 ani se seamănă legume și 5 ani lucernă, iar rezultatele sint excelente. Au două D. I.-uri, pentru tocat furaje. „Cooperativa care nu-și face furajul, spune Radu Riciu, înseamnă că n-are președinte bun. Nu există adevăruri de mijloc”.

Marin Nedea vorbește președinților C.A.P.-urilor din țară despre creșterea animalelor la C.A.P. Purani. S-au ocupat mult de ele. „Indiferent de problemele care sint, spune dînsul, nu se poate ca o cooperativă care are 2 000-3 000 de hectare de pămînt să nu reușească să-și hrănească animalele. Înseamnă că nu se luptă, înseamnă că nu-i interesează!” Cind a fost lipsă de hrană — într-un an — au cumpărat de la „Spicul” paste făinoase cu termen depășit, numai pentru a salva animalele... S-au văzut criticați pentru că nu au sacrificat, de mult, caii, și nu i-au sacrificat, acum se mindresc cu atelajele lor... Țăranii, care au trăit evenimentele acestui an, au simțit ce legămint poate exista între oameni și animale. Vacă a substituit totdeauna mama noastră, căci am băut laptele ei și dacă am locuit pe un bulevard, în Capitală, și într-un sat, calul ne-a purtat și la război, și în codru, și la muncă, cit despre oale, ciobanii s-au bătut de multe ori cu ursul, și-au murit, ca să apere turma. Și cum să vezi că un șef de fermă, că un președinte de C.A.P. lasă să crape animalele de sete? E o crimă, nu altceva?!”

Stefania Ionescu spune că nu o dată se intilnește cu Marin Nedea, cu Radu Riciu, pentru a împărtăși din experiența acestora, din stilul de muncă. La Putineiu, pe 3 500 ha lucrează 240 de oameni. O sută de oameni sint ocupați în zootehnie, o altă sută în activitățile industriale. Acordul global se respectă, pe echipe. Un lucrător în zootehnie cistigă, în medie, 2 500 lei pe lună, iar în alte sectoare 1 600 lei. Nu are prea mulți ingineri, deși este pentru ideea ca agricultura să beneficieze de oameni calificați. Degeaba te scoli la 4 dimineața, dacă nu știi să faci o rețetă pentru ierbicizare!? Sint unități unde fată odată toate vacile, pentru că însămintările nu s-au făcut științific, pentru că specialiștii fac meserie între două trenuri sau două autobuze?! Dînsa e în fiecare dimineața la grajduri, alături de medicul veterinar. E interesată de laptele fiecărei vaci: de ce a scăzut? De ce a crescut?

Cit despre irigații, părerea președintelui de la Putineiu este că ele reprezintă veriga tehnologică. Nu plătește udători, așa cum fac vecinii, care nu beneficiază de irigarea culturilor. Reușesc să scoată 8 300-8 400 kg boabe la hectar, din soiul C 400, mai ales. Cit despre lapte, nu se poate obține laptele cu paie, spune Stefania Ionescu, 4 000 l de lapte poți obține cu hrană adecvată. 200 de hectare udate, semănate cu porumb, folosesc, într-un amestec — care se prezintă ca o pastă — aici intră și cele 1 000 de tone de fin de lucernă, pentru hrana animalelor. „Promovati femeile în muncă, aveți încredere, spune președinta C.A.P.-ului Putineiu, la noi lucrează foarte bine, e adevărat, sint mai ocupate decit bărbații, dar și mai conștiincioase!”

PIA OLARU

Specializarea medicilor văzută de ei înșiși

Interlocutorii noștri sint dascăli cunoscuți și prețuiți, medici de valoare cu trei, patru decenii experiență. Toți, fără excepție, subliniază saltul realizat de România socialistă în pregătirea în timp scurt a unui impresionant număr de cadre sanitare, nivelul înalt al medicinei noastre de azi, pe măsura ilustrațiilor înaintași, ctitori de școală și patrioți. Dacă în cele ce urmează ei se concentrează aproape exclusiv asupra problemelor deschise (în opinia lor), o fac nu pentru că ar fi urmărit să stabilească procentaje, dealtfel imposibil de realizat („atît la sută e prost, atît la sută e bine“), ci din dorința de a contribui, prin observațiile lor critice constructive, la păstrarea și în viitor a înaltului nivel al profesunii medicale, de care afirmă, nu în mică măsură, viitorul națiunii.

Profesor doctor docent D. DUMITRAȘCU,
șeful Clinicii medicale III Cluj-Napoca:

„REORGANIZAREA INTERNATULUI AR REZOLVA, CRED, MULTE DIN NEAJUNSURILE ACTUALE”

Toți cei care trăim responsabilitatea sănătății omului sintem convinși de importanța pe care trebuie să o dețină un sistem de formare, promovare și selecționare a cadrelor medicale. În țara noastră, problema s-a bucurat de toată atenția. Mai mult decît în alte domenii, în medicină au fost structurate anumite criterii ce au îngăduit fiecărui absolvent și chiar studentului să-și anticipeze cu anumită aproximație specializarea sa în funcție de performanțele universitare atinse. De aici, idealuri și competiția generatoare de valoare transcrisă efectiv în ierarhizări și concursuri. Introducerea cu trei ani în urmă a stagiului postuniversitar și desființarea internatului au generat însă unele consecințe — previzibile dar, se pare, minimalizate totuși — pe care astăzi le resimțim din plin sub diferite aspecte. Rămîn de aceea deschise mai multe probleme, unele de dată mai veche.

Este criticabil modul de calculare a mediilor de absolvire. Pe această bază se face alegerea județelor pe țară. Notele obținute în cei șase ani de studii (la aproape 40 de examene) se găsesc la paritate cu nota de la lucrarea de diplomă (care, normal, reflectă în mare măsură activitatea și ideile conducătorului științific). Dealtfel, această lucrare nu poate asigura o departajare valorică prea evidentă. Vin apoi prioritățile de domiciliu care amulează și mai mult eforturile și meritele reale ale tînărului medic.

Durata de trei ani a stagiului postuniversitar mi se pare exagerat de mare. Am lucrat la țară, cunosc bine ce trebuie făcut. Pentru absolvent, prelungirea înseamnă o nouă perioadă de provizorat (cumulată celor șase ani de facultate!), cu neplăcute efecte familiale, economice, și morale (un stagiar rămîne tot un fel de student, un auxiliar fără răspunderi personale, fără angajare directă, cum atestă, între altele, și lipsa dreptului de parafă). Pentru viitorul specialist, această perioadă înseamnă întîrzierea momentului de pregătire, iar pentru sistemul de formare a cadrelor, ea înseamnă prelungirea studiilor la nouă ani.

Repartizarea de posturi după acest stagiul se face după altă medie și mai discutabilă ca valoare stimulativă: media de absolvire echivalează acum cu media de fiecare an de studii. Notele se dau numai la proba orală (după ce, inițial, au fost prevăzute și teze scrise) de comisii foarte puțin uniforme ca exigență.

O anomalie se manifestă în județele care au centre universitare. Acestea sint, firește, cele mai căutate datorită condițiilor superioare de pregătire în clinici. Aici se concentrează de aceea absolvenții cei mai buni. Dar aceste județe sint tocmai de aceea și cele mai aglomerate de regulă și nu pot oferi după stagiul locuri suficiente în rural. Ce se va întîmpla cu acești medici stagiași? Ce vor putea alege?

Recrutarea de cadre didactice și de cercetare se face în prezent numai după patru ani de la absolvire cînd se poate începe și secundariatul. Nu e însă prea tîrziu? Eu consider că da. Și de fapt concursuri de acest gen nu se țin nici în fiecare an și nici pentru toate disciplinele. În această situație mulți tineri de perspectivă se pot pierde în anonimat.

Reorganizarea internatului ar rezolva multe din aceste neajunsuri. Conceput ca un echivalent superior al stagiului postuniversitar, el ar trebui să devină o pepinieră de cadre pentru învățămînt și cercetare, deoarece la această vîrstă tînărul medic poate oferi maximum de randament în instrucția sa.

C. MUSTAȚĂ

Profesor doctor VLAD VOICULESCU:

„PE VREMEA MEA, UN SECUNDARIAT DURA 12 ANI”

— Tovarășe profesor doctor Vlad Voiculescu, unde sint „secundarii” dumneavoastră?

— Nu știu ce s-a întîmplat, anul trecut

pe vremea asta erau deja în clinică, la cursuri. Noi îi așteptăm.

— E necesar „secundariatul” în medicină?

— Cum altfel crezi că s-ar putea forma medicii specialiști? La noi, în neurologie, unui medic îi sint necesari cam 6 ani de specializare pentru a deveni într-adevăr un nume, dar eram mulțumiți și cu sistemul de pînă acum.

— Cum e acesta?

— Primeam în jur de 10—15 „secundari” anual pentru neurologie, care rămîneau la specializare un an de zile. Pe lingă ei veneau și alții, psihiatrii stăteau o lună, oftalmologii, reanimatorii, oreliștii, cei de la neuropsihiatrie infantilă și așa mai departe, după care reveneau, din cînd în cînd, la cursurile de perfecționare. Pentru neurologii urmau doi ani de activitate obligatorie la un centru metodologic, de obicei chiar la noi, rareori în alte orașe mari. A existat în țară, acum vreo 20 și ceva de ani, un alt sistem, cu care, eu zic, s-a făcut treabă foarte bună: se numea **Facultatea de perfecționare și specializare**, în urma căreia un medic obținea „secundariatul”. S-a creat astfel o rețea de vreo 400 de medici neurologi, din care cea mai mare parte sint și acum în activitate. Întrebarea cine îi înlocuiește însă rămîne, fiindcă în fiecare an se duc la pensie cam 10 sau 15...

— Dumneavoastră cum ați devenit medic specialist?

— A, asta-i cu totul altceva! Eu am început întîi cu „externatul”, pe cînd eram în anul III de facultate. Timp de doi ani am trecut prin diverse stagii medicale, neurologie, chirurgie, medicină internă și așa mai departe. Apoi, în anul V fiind, am dat concurs de „internat” și, fiind admis, am urmat timp de 4 ani cursurile cu profesori care se numeau: Marinescu, Nicolau, Mironescu, mari somități în domeniu. Abia pe urmă venea „secundariatul”, care ținea tot 4 ani de zile. În cazul meu, fiindcă am avut șansa de a lucra cu profesorul Marinescu, urmașul său, profesorul Ionescu-Sisestî, m-a invitat să fiu asistent în clinica pe care o conducea. Timp de 7 ani am asistat în clinică, un timp în paralel cu „secundariatul”, lucrul fiind permis pe aceea vreme. Acolo am lucrat cu profesorul Kreindler, profesorul State Drăgănescu și alții, de la care am avut de învățat destule lucruri bune. În general, ca să ajungi să dai „secundariatul” la Eforia spitalelor civile din București sau la cea a Așezămintelor brîncovenesti era nevoie de cel puțin 12 ani de specializare. Însă a fi pe atunci medic secundar era într-adevăr ceva cu totul deosebit.

— Ca șef al Clinicii de neurologie a Spitalului „Gh. Marinescu”, ne puteți spune de cînd nu s-a mai scos în această unitate medicală un post la concurs?

— De foarte multă vreme, e adevărat. Eu lucrez încă tot cu oamenii pe care i-am moștenit de la profesorul Kreindler, profesioniști deosebiți, dar care au de acum o vîrstă. Cel mai tînăr medic de la noi este doctorul Aurel Stănescu, un om foarte valoros, dar pe care nu reușim să-l promovăm șef de lucrări, locul lui putînd fi ocupat de altul mai tînăr. Această lipsă de oameni tineri, să fiu sincer, începe să se facă simțită.

— Vedeti altă soluție care să înlocuiască „secundariatul”?

— Soluții cred că ar fi, dar nici una nu ar putea înlocui programul analitic, elaborat pe care îl face „secundariatul”.

DUMITRU GRAUR

Conferențiar doctor GRIGORE POPESCU,
Clinica 3-a medicală a Spitalului nr. 2 —
Facultatea de medicină din Craiova:

„EXISTĂ PERICOLUL UNEI PLAFONĂRI PROFESIONALE”

Pînă acum trei ani, orice absolvent al medicinei putea concura la un examen postuniversitar, fie el medic de circumscripție rurală sau urbană. De trei ani a venit reforma: orice absolvent se consideră medic stagiar, făcînd 3 ani serviciu în: chirurgie, pediatrie, contagiologie, epidemiologie — deci în spitale mari Teoretic, totul era bine; trebuiau să se arate roadele. Nu s-au văzut, și iată de ce:

1. s-au desființat cu această ocazie concursurile de internat (dintre medicii interniști se selecționau viitorii profesori universitari!);

2. ies mulți medici, în județul nostru de pildă sint repartizați circa 60. Dincolo de faptul că, în acest sistem, studiul medicinei a devenit de 9 ani, problema se pune și din punct de vedere social: majoritatea sint femei în vîrstă de 24-26 ani, în această perioadă de trei ani apar 1-2

copii, stagiul devenind astfel (socotind concediile legale), practic, de 2-3 luni de zile în loc de trei ani. Ca să nu mai vorbim că în acest rîstimp se încheagă familii, se obțin locuințe, se stabilesc relații. Dintr-o idee, teoretic, foarte bună, mie mi se pare că vom intra într-un impas. Se cheltuiesc, pe țară, miliarde cred în situația asta: sint ani de zile cînd la țară nu s-a dus nimeni!

Cred că ar trebui reintroduse concursurile de internat, cu examene extrem de severe, ale absolvenților. În acest fel — chiar și numai 10% dintre aceștia — ar putea fi specializați timp de trei ani, crescuți, pe lingă niște capacități medicale autentice. Mai sint de părere că perioada de stagiatură trebuie redusă: medicul trebuie să se lovească mai repede de problemele bolnavului de acolo, de la circumscripție — și nu de cele din spitale. Avem astăzi, de pildă, peste 20 oameni la ginecologie; peste 20 la pediatrie — ce să faci cu ei? Și ce pot face ei înșiși?! Cum să-i îndrumi, cum să-i controlezi?! Ce învață oamenii ăștia? Lucruri pe care le-au învățat deja în facultate — uitînd însă sau neajungînd la practica directă pentru care au fost destinați, și pe baza căreia ar putea — pe baza unor concursuri — să crească, nu ați ierarhic cit mai ales valoric. La ora actuală se petrece o plafonare, mi se stringe inima gîndindu-mă la ce se va întîmpla de acum încolo.

Și încă un lucru: peste tot în lume, învățămîntul de bază (mă refer aici la calificare, la profesionalism), este cel „suprauniversitar”, care se face între 30 și 60 de ani. La noi, acest învățămînt a fost „subțiat”, dacă nu chiar desființat de-a dreptul. Or, acest învățămînt „suprauniversitar” trebuie să fie cel mai mare, cel mai înalt învățămînt. Avem o veche tradiție în acest sens, ce nu poate fi eliminată în nici o discuție cit de cit serioasă asupra acestor probleme.

HORIA PĂTRAȘCU

Profesor doctor docent ȘTEFAN BERCEANU,
șeful Clinicii de hematologie București:

„NE LIPESC MAI ALES RADIOLOGII ȘI ANATOMOPATOLOGII”

— Nu numai în medicină, ci în toate domeniile de activitate, specializarea s-a impus în ultimele decenii ale veacului nostru ca principalul criteriu și principala condiție pentru profesionalizarea individului. În compartimentul larg al chirurgiei, de pildă, au apărut o întreagă suită de subspecialități sau de specialități de virf care, în fapt, fiecare în parte, constituie o disciplină nouă: urologia, chirurgia cordului, chirurgia toracică, neurochirurgia, ortopedia. Internele au creat cardiologia, hematologia, gastroenterologia, reumatologia, pneumologia, diabetologia etc. În afara acestora, tot stricta specializare a impus înființarea serviciilor de radioterapie, anatomie patologică, imunologie, serologie, explorări funcționale, anestezie și reanimare. E bine că s-a întîmplat așa, dar e regretabil că, pînă la ora actuală, rețeaua noastră sanitară este încă departe de a avea în toate județele necesarul de specialiști. Ne lipsesc aproximativ 5 000 de medici de diferite specialități și ne lipsesc mai ales radiologii și anatomopatologii. Aceștia, care, prin natura profesiei lor, se expun la nenumărate riscuri (leucemiile sint de zece ori mai frecvente la radiologi!) beneficiau pînă nu demult de un anumit spor de periclitare care, din păcate, le-a fost anulat. Înainte de război aveam în țară 1 000 de radiologi. Astăzi, cînd numărul total al cadrelor medicale a sporit considerabil, avem, paradoxal, numai 700 de radiologi! Mai mult decît atît: în anumite așezăminte medicale au fost instalate aparate de radioterapie (care, evident, au necesitat din partea statului serioase eforturi valutare) și care zac nefolosite din lipsă de specialiști.

— Cum se explică această lipsă de cadre?

— Sint mai multe de spus în această privință. În primul rînd învățămîntul medical superior nu beneficiază în suficientă măsură de concursul județelor. Din județe ar trebui să ne soscați pentru specializare medici tineri, deci tineri absolvenți care au terminat perioada de stagiatură. Dar din diferite motive, aceștia întîrzie să se prezinte la aceste examene. Apoi nu avem un plan de învățămînt care să reglementeze secundariatul. Motivele nu le cunosc. Știu în schimb că avem o lege sanitară care prevede tînețea anuală a unor asemenea examene, o lege pe care tinerii absolvenți o cunosc prea bine. Aminarea sau anularea examenului de secundariat în anul acesta a provocat multă derută în rîndul virtualilor noștri specialiști. Consider apoi că nu a fost o situație din cele mai fericite desființarea internatului.

— S-a instituit în schimb un fel de internat generalizat.

— Nu s-a dovedit de bun augur. Absolventul are în continuare un statut de student și se preocupă mai mult să ia note bune la examene decît să învețe meserie de medic practician. În loc să stea la căpătîiul bolnavului, aici unde se învață de fapt profesiunea de medic, el se află toată ziua în compania tratatelor de medicină. Iată de ce programul reintroducerea internatului, așa cum a funcționat el pînă nu de-

mult, iar apoi să se dea examene de secundariat și examene pentru posturi de asistenți și cercetători stagiași.

— Ce alte probleme considerați că ar trebui privite mai atent în interesul ridicării calității medicilor?

— În fiecare an Academia de Științe Medicale, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Învățămîntului întocmesc planuri pentru trimiterea la specializare în străinătate a unor cadre medicale valoroase. Aceste planuri care se întocmesc mai ales pe baza ofertelor sosite din diferite centre universitare europene și nord-americane se realizează în mică măsură. Probabil că forurile competente nu acordă importanța cuvenită acestor schimburi de experiență și idei științifice. Iată, așadar, o suită întreagă de probleme care impun o serioasă și responsabilă revizuire a modului în care se efectuează în prezent promovarea, specializarea și perfecționarea cadrelor medicale.

Profesor doctor docent ION JUVARA:

„FĂRĂ RUTINĂ, FĂRĂ FALSE MÎNDRII”

La întrebările pe care i le-am adresat, eminentul chirurg, prof. dr. docent Ion Juvara ne-a indicat să reproducem din răspunsurile pe care domnia-sa le-a dat în interviu: „Fără rutină, fără false mîndrii, un profesor trebuie să învețe să progreseze stimulat de discipolii săi” acordat poetului Adrian Păunescu și publicat în revista „Contemporanul” numărul 21 din 1972. Momentul anului 1972 era numit de profesorul Ion Juvara: „acum ori niciodată”. Semnalul de alarmă tras în urmă cu 10 ani nu credem că a avut ecoul care ar fi trebuit. În modul de promovare, selecționare și specializare a medicilor, cu toți pașii făcuți, cu toate căutările, există încă mult, foarte mult loc pentru mai bine.

...ce putem noi, profesorii, să facem pentru tinerii excepționali? Nimic. Ne lovim dureros de o schemă rigidă. Promovarea tinerilor, foarte înzestrați e de aceea foarte dificilă.

„Și dacă nu pot să ajut un tînăr foarte înzestrat, te rog să mă crezi că nu mi se ia un drept dar mi se ia o obligație. Nu mi se îngăduie de fapt să-mi asum răspunderea. Sint, adică, eliberat de o apăsătoare problemă de conștiință — problema felului cum înțeleg eu personal selecția — și, în schimb sint pus în fața alteia — viitorul medicinei românești. Căci eu constat cum se creează goluri între generații și cum clinicile universitare nu pot face, pînă la capăt, ceea ce ar fi datorate să facă, ele care sint, în principiu, cel mai bun loc de formare”.

...Aceste spitale s-au putut face într-un an, în doi, în zece, dar un chirurg nu se poate forma nici în 8 luni de specializare și nici în două luni de perfecționare”.

...Căci dacă un strungar se formează în trei ani, cum ar putea să se formeze un chirurg specialist — care e strungar în carne vie — mai repede?”

...Indiferent de schemă și buget, promovarea trebuie făcută. Dacă n-ai bani, dă-i omului titlurile pe care le merită, căci titlurile sint motorul perspectivelor. Oamenii mai sint dispuși să înțeleagă sacrificiile materiale, dar în nici un caz nu acceptă să fie grevați profesional și moral. Aminarea acordării unui titlu este unul din motivele blazării despre care ar trebui să vorbim mai mult, în cazul unor medici”.

„Si alt lucru rău este considerarea medicului drept funcționar”.

„Si dacă poți să-i dai celui pe care-l înveți perspectiva, tînta și siguranța că va avea satisfacția muncii lui, eu cred că poți să-i ceri să muncească oricît”.

...Să se facă totul ca reciclarea, necesitate atît de clar subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, să se petreacă în clinica universitară, mediul cel mai bun pentru orice chirurg, cită vreme actul chirurgical e un act complex, de echipă, de orchestră”.

...Să-i crezi medicului tînăr psihologia permanentă a unei țînte mai înalte...”

„Ca să rămînem noi înșine, trebuie să lăsăm urmași demni”.

Profesor doctor docent VICTOR EMILIAN BANCU, proector, șeful Clinicii chirurgicale I, I.M.F. Tirgu Mureș:

„AM PORNIT CU MARE ENTUZIASM ȘI NE-AM ÎNTORS CUM AM PLECAT”

● O importanță primordială în procesul de învățămînt superior medical o au programele analitice. S-au făcut comisii, am pornit cu mare entuziasm la București și ne-am întors cum am plecat. Nici pînă azi nu s-au definitivat noile programe analitice, nu s-a ajuns la uniformizarea spre care se tîdea. Și totuși, se știe prea bine, planurile de învățămînt sint hotărîtoare. S-a căutat să se întărească, pe această cale, învățămîntul teoretic, dar iată nu s-a făcut mai nimic. Eu cel puțin nu știu, deși sint membru în Comisia de programe analitice pentru chirurgie. Din fericire, situația este mult mai bună pe planul editării cursurilor și a manualelor. Dar în ceea ce privește predarea în facultățile noastre de medicină, am rămas la nivelul diapozitivelor, al planșelor și fotografiilor, am rămas cu decenii în urmă. Unde sint filmotecele, echilibrul promis între partea teoretică și cea demonstrati-

vă cu ocazia cursurilor. inclusiv mijloacele audiovizuale și demonstrațiile pe bolnavi?

● Merită să ne oprim și asupra promovării cadrelor medicale universitare. A fost adoptată noua Lege a învățământului, ceea ce este foarte bine, dar nu avem încă un statut al cadrelor didactice, astfel încât interpretarea legii se face cînd într-un sens și cînd în altul. Pentru unele promovări se apelează la vechiul statut, pentru altele se apelează la proiect. Este o situație anormală...

Mai există o problemă importantă. În medicină există specialități didactice care nu pot avea ore suficiente de curs. De exemplu: ORL, urologia, ortopedia, oftalmologia etc., — motiv pentru care cei care le predau nu pot fi promovați după cum se cuvine, deoarece profesor poate fi doar cel cu cinci ore de curs. De unde, dacă urologul nu i se acordă, cum e și normal, decît o oră săptămînal? Astfel apare nedreptății specialității care predă această disciplină — este numai un exemplu — și care riscă, fără justificare, să nu depășească în întreaga lui viață gradul de șef de lucrări. Ar trebui mai multă înțelegere pentru specific și dacă, din motive financiare, nu se pot da retribuțiile necesare intrucit orele de curs sînt mai puține, să se acorde cel puțin titlul. Secretarul general al partidului întreba pe drept cuvînt: „Unde sînt școlile noastre medicale?” O asemenea întrebare ne îndeamnă să medităm, ce se va întimpla peste zece ani cu unele specialități importante. Poate tot din acest motiv o serie de tineri nu se mai interesează de „preclinic”, de învățămîntul fundamental, de discipline ca anatomia, fiziologia, fiziopatologia, histologia etc., care cîndva au făcut gloria medicinei românești. Cu regret o spun, în prezent spre aceste discipline nu se mai îndreaptă elementele de cea mai mare valoare. La fel în radiologie.

Școala noastră medicală este încă una din cele mai serioase școli din Europa, dar trebuie să veghem, ca să se păstreze astfel. Ca profesor sînt șocat că nu mai am atît de mulți studenți străluciți, care impresionau odinioară prin prospețimea cunoștințelor și spiritului lor viu.

Profesor doctor IOAN LASZLO, rectorul I.M.F. Tirgu Mureș:

„CE SE VA ÎNTIMPLA CU ACESTE CATEDRE DUPĂ CE NOI VOM PĂRASI SCENA?”

● Este foarte important ca fiecărui student din învățămîntul medical să i se predea un cuantum de noțiuni în mod uniform. Or, în momentul de față el diferă de la institut la institut, intrucit manualele de bază diferă. Eu as propune manuale de bază unice pentru fiecare disciplină. Nu un manual redactat de un singur profesor, ci prin colaborarea specialiștilor de la diferite facultăți de medicină din țară, astfel încît diversele capitole să fie abordate de specialiștii cei mai competenți. În acest fel și-ar găsi oglindirea în manuale și diversele școli din țară.

● Pledez și eu pentru reînființarea internatului. Cu ce mîndrie se rostea în tinerețea noastră: „Am fost intern la Nasfa... la Hortolomei... la Juvara...”

● Cînd vorbim despre școlile medicale românești este indispensabil să ne aplecăm și asupra viitorului unor discipline. Eu personal predau la IMF Tirgu Mureș microbiologia și virusologia, și nu am „urmași”, din cauza unei normări prea rigide. La catedra noastră, în afară de trei conferențieri care funcționează la facultăți diferite și au teme de predare diferite, cu alt program analitic, personal nu am decît doi asistenți. Mă apropii de 60 de ani. În puțină vreme voi ieși la pensie. Ce se va întimpla cu această disciplină? Cam la fel se prezintă lucrurile cu fiziologia, balneologia, toxicologia, fizica farmaceutică și altele. Ar trebui să existe o mai mare flexibilitate în normare, să se înțeleagă că medicina are un anumit specific, de la care nu poate abdică. Să ne amintim de marile noastre înaintași, de Rainer, genial anatomist, de microbiologii ca Ionescu-Mihăești și Ștefan Nicolau, profesorii mei, și de cîți alții. Ce se va întimpla cu catedrele acestea după ce noi părăsim scena? Deși de mulți ani mă frămînt să găsesc un răspuns, vă răspund sincer: nu știu.

L. NICULESCU

Profesor doctor VICTOR CIOBANU:

„SĂ SE APROPIE LA MAXIMUM SPECIALIZAREA DE FACULTATE”

— În toamna aceasta s-a încheiat ciclul unei noi experiențe în pregătirea și formarea medicilor din țara noastră. Ce constatări aveți tovarășe profesor dr. VICTOR CIOBANU ca pedagog, șef de clinică, specialist? Stagiul postuniversitar de 3 ani în spitale și clinicile mari dă rezultatele scontate?

— Un cuvînt as vrea să vă spun despre problema medicului de medicină generală, fiind direct legată de întrebarea și de răspunsul la întrebarea dv. La debutarea: e suficientă pregătirea în 6 ani de facultate a medicului de medicină generală? opinia mea este nu. Medicul de medicină generală este un profil distinct, cu responsabilități deosebit de mari, fiind chemat să supravegheze starea de sănătate a unei colectivități. El este în situația să asigure atît profaxia stării de sănătate, cît și o asistență medicală promptă, în cazurile acute și de

urgentă, precum și de durată, în cazurile cronice. Nici o facultate de medicină din lume nu și-a propus și nu și propune formarea de absolvenți gata specializați. Dealtfel, nici alte profile de învățămînt superior nu realizează așa ceva. Să luăm, bunăoară, politehnica. Absolvenții ei sînt ingineri stagiari. Cu atît mai mult medicul? El răspunde de o viață de om! Problema specializării lui nu se poate situa decît după facultate pentru toate sectoarele și profilele medicale, fiindcă statutul de specialist înseamnă competență superioară, competența rezolvării personale a problemelor complexe din domeniul respectiv. Problema e, cînd să se facă specializarea în raport cu tradiția pe care o avem?

— Și care este punctul dv. de vedere?

— Efortul specializării este mare — intelectual, fizic — și e reușit în măsura în care se îndeplinesc trei condiții: aptitudinii, motivație, putere de muncă și de asimilare. În cadrul organizatoric actual, cînd la specializare au acces oameni între 30-35 ani, dintre care o bună parte au roștii familiale încheiate și răspunderi grele — copii etc. — nu mai pot răspunde într-un tot al acestor criterii.

— Atunci, ce propuneți?

— E o singură soluție. Să se apropie la maximum specializarea de facultate. Formarea mai precoce a medicului specialist. (Cu atît mai mult o cere penuria actuală de specialiști în toate profilele medicale — n.a.). Acesta este punctul meu de vedere, din experiența, din anii care s-au adunat în munca de pedagog: să se facă în continuarea celor 6 ani de facultate. Să se comprime trunchiul comun al stagiului în spitale și clinici de la 3 la 2 ani, deci, o stagiatură postuniversitară cu un conținut mai concentrat, care să asigure în mod obligatoriu pentru toți pregătirea pentru practicarea medicinei generale — beneficiați și absolut necesară și pentru oricare specialist — și apoi, pe baza unui concurs existent, să se aleagă cei care vor urma calea specializării ori admiterea în institutul de învățămînt superior și cercetare. În felul acesta, am obține mult mai devreme un specialist, prin urmare, și pentru o perioadă mai lungă de timp. E un câștig de cel puțin 10 ani în folosul societății. Prin sistemul actual, reusești să formezi un medic de specialitate cam în jurul vârstei de 40 de ani, iar la 60 ieși la pensie! Ne-am putea gândi și la varianta selecționării, prin concurs, imediat după terminarea facultății. Cei selecționați urmind de asemenea, ca mai întîi să parcurgă fluxul comun al stagiului de 2 ani de medicină generală și apoi în continuare să-și desăvîrșească secundariatul.

— Asta n-ar însemna să închidem orice posibilitate să se specializeze, să-și desăvîrșească calificarea medicul de medicină generală care au practicat în rural?

— Nu, un procentaj din numărul de locuri pentru secundariat să fie destinat lor. Ei vin cu experiența, la fel de necesară, stagiarii pot veni și cu experiența, dar și cu un mare bagaj de cunoștințe. Ca dovadă, — și asta a fost o constatare esențială pentru mine după această variantă de stagiatură în spital — la concursul de secundariat din primăvară, unde s-au prezentat și stagiarii din anul al III-lea și medicii de medicină generală, 70 la sută dintre cei reușiți au fost tocmai stagiarii. Merită astfel și satul să aibă medicul mai bun, cu o prezărire de certă calitate, asigurăm și secundariatului o bază de selecție mult mai bună sub aspect calitativ. Desigur, vom avea și într-un caz și în altul, medicii pe care i-am format: se ridică deci, cu acuitate, problema muncii responsabile în secundariat. A sefului de secție, a sefului de clinică, a directorului spitalului. Sustin de aceea ca stagiul, dar și secundariatul, formarea specialiștilor, să aibă loc în centre metodologice, să fie repartizate pe oameni, nu în general unor spitale, acolo unde avem valori. Mărimea și gradul spitalului nu presupun de la sine și existența valorilor.

CICI IORDACHE

Profesor doctor LORICA GAVRILIȚĂ, rectorul Institutului de medicină și farmacie din Iași:

SĂ DEVINĂ EFICIENT CEEA CE DEOCAMDATĂ NU ESTE SUFICIENT

— Așadar, stimată tovarășă rector, dumneavoastră vă exprimați opinia că perioada celor trei ani de internat generalizat pe care trebuie s-o parcurgă un absolvent de facultate nu este utilă pentru formarea medicului de circumscriptie?

— Principialul fapt pe care-mi întemeiez această convingere este că de-a lungul celor trei ani absolventul — tînărul medic, așadar — nu este implicat direct în responsabilitatea actului medical. Cei trei ani nu echivalează cu un stagiul în producție. După alți trei ani el poate candida la un examen de secundariat de exemplu, sau pentru un post de asistent în facultate.

— Propuneți, înțeleg, ca absolvenții să fie repartizați direct ca medici de circumscriptie?

— Intrucit opinia noastră este că stagiul primilor trei ani, în actuala formă de organizare a lui, nu este eficient, trebuie să ne gândim să-l acordăm eficient, înainte de toate, cel puțin într-o privință: după acești ani tînărul medic să aibă posibilitatea să candideze pentru funcții didactice ori să intre în circuitul de specialiști, de medic secundar, primar. Dar aceasta presupune să medităm tocmal asupra formei de organizare a stagiului acestor primii trei ani de după absolvire. În învățămîntul medical a existat, se știe, cu rezultate foarte bune, un sistem numit

internat, în domenii de bază ale medicinei. El presupunea exigență și spirit de promovare a valorilor: locurile erau ocupate prin concurs! Dintre cei mai buni interni erau aleși apoi unii pentru învățămînt, alții pentru cercetare, alții pentru rețeaua medicală.

— Faceți o legătură, bănuiesc, între felul cum ar trebui conceput stagiul primilor trei ani de după absolvire cu sistemul de „internat prin concurs”?

— Da. Cred că paralel cu acest stagiul trebuie să se repartizeze fiecărui institut de învățămînt medical un număr de locuri de intern. Cei ce-au ocupat, prin concurs, aceste locuri, să aibă la sfîrșitul stagiului posibilitatea, cum spuneam, să intre în circuitul de specialiști, ori să candideze pentru funcții didactice. Astfel am avea cel puțin siguranța că promovăm cadrele de nădejde ale medicinei românești de mîine, că nu le-am lăsat să parcurgă traiectoria de-a lungul căreia omeneste este să înțelegem că le-ar putea slăbi entuziasmul. De fapt, în anumite domenii este o acută nevoie de specialiști încă de pe acum.

— De exemplu?

— La Facultatea de medicină generală în primii trei ani se învață discipline fundamentale precum biochimia sau anatomopatologia. Or, în situația actuală a învățămîntului medical, trebuie să recunoaștem că disciplinele acestea duc o mare lipsă de cadre, că avem cadre îmbătrînite iar în perspectivă — și e bine s-o spunem de pe acum — vom rămîne fără cadre. La Spitalul județean Vaslui nu există, din cite știu, nici un anatomopatolog. La Botoșani, la fel. La Bacău este un anatomopatolog care are vreo 60 de ani și un infarct la activ. La noi la catedră avem trei asistenți a căror vîrstă e cam în jur de 40 de ani! De aceea, odată cu sistemul de internat de care aminteam, cred că trebuie reînființat și internatul preclinic pentru disciplinele preclinice care au corespondent în rețeaua sanitară. Pentru microbiologie, morfopatologie, fiziopatologie. Este ceea ce s-ar numi „internatul de laborator”. Cu aceste amendamente stagiul primilor trei ani de după absolvire ar deveni, cred, mai eficient. În felul în care el se prezintă acum, chiar dacă pentru medicinisti am accepta că este o experiență, pentru farmaciști — care în ultimul an, al 5-lea, 21 de săptămîni stau toți în farmacii — este împedat că e o desăvîrșită inutilitate.

D. CONSTANTINESCU

Profesor doctor CORNELIU DUDEA, decanul Facultății de medicină, șeful Clinicii medicale I, I.M.F. Tirgu Mureș:

„INTERNATUL — O ALTERNATIVĂ PENTRU CEI MAI DOTAȚI”

● Avem studenți buni, chiar foarte buni, totuși ne îngrijorează o anumită pasivitate care se remarcă azi printre ei. Motivul este simplu. Ei se întreabă: Oare repartiția după absolvire și însuși viitorul meu profesional depind în mod hotărîtor de felul cum învăț în facultate? Din păcate, răspunsul este, parțial, negativ. Atîta timp cît la repartizare intervin atîtea criterii extraprofesionale, nu cred că vom asista la un reviriment în semipasivitatea studenților. Cunoșc studenți excelenți, absolvenți cu 9,50 care s-au trezit, la repartitie, pe poziția o sută și ceva... Firește, nu afirm că pregătirea în timpul celor șase ani de studiu nu influențează, la sfîrșitul studenției, soarta absolventului, dar nu în măsura pe care am dori-o.

● Riscăm să avem o medicină îmbătrînită din cauza actualului sistem mult prea greoi. Se creează o situație fără comparație cu nici o altă profesiune, punînd pe medic într-o situație de netă inferioritate. Să facem un calcul simplu. Așadar: șase ani de facultate plus un an de armată, pentru bărbați, plus trei ani de stagiatură (conform sistemului recent înființat), după care abia urmează posibilitatea de specializare: deci încă trei ani. Așadar, în cazul cel mai fericit, presupunînd că nu intervine nici un hiatus dictat de neprevăzutele vieții, abia după 13 ani de la intrarea în facultate medicul are o specialitate, știe „pe ce lume e”. Altfel spus, ei se văd specialiști abia cître 35 de ani, cînd elanul descrește, cînd — nu numai scriptic, dar mai ales biologic — tinerețea a trecut și, odată cu ea, perioada de maximă creativitate. După părerea mea, este cu totul regretabil. Cred că a fost o mare greșeală desființarea internatului, care la noi și peste hotare — în Franța, bunăoară — avea o justificată tradiție. Eu propun să-l reînființăm. Evențial după un an de stagiul la țară, tînărul medic, în funcție de rezultatele obținute în facultate (de aci, un puternic stimul moral, care să anihileze atmosfera de oarecare delăsare la care mă refeream mai înainte), să se poată prezenta la examenul de internat. Astfel, la 29 de ani am putea avea specialiști! În același timp, s-ar putea menține și actuala stagiatură de trei ani, internatul rîmînînd o alternativă pentru cei mai dotați. Subliniez că în nici un alt domeniu de activitate (inginerie etc.) nu apare o asemenea anomalie:

Opiniile exprimate, prin chiar marea lor diversitate, demonstrează cu pregnanță că astăzi, mai mult decît oricînd, actul terapeutic impune o continuă specializare și în consecință un învățămînt medical capabil de a răspunde la toate nivelurile acestui desiderat. Profesionalizarea — au fîiat să releve cu stăruință cei mai mulți — implică o severă compartimentare a pregătirii medicale, criterii științifice de selecție, un larg și eficient contact post-universitar între dascăl și absolvent. S-a vorbit despre succesele obținute în această privință, dar și de faptul că învățămîntul medical de toate gradele este susceptibil în continuare de îmbunătățiri.

S-au făcut observații, s-au formulat critici și recomandări, dar dat fiind caracterul extrem de variat al opiniilor prezentate, considerăm discuția deschisă în continuare. O facem din dorința de a alătura modesta noastră contribuție efortului general consacrat perfecționării și diversificării asistenței sanitare, învățămîntului medical, și, pe această cale, ridicării gradului de sănătate al poporului nostru.

specialitate după 13 ani. După atîția ani (dar, în realitate sînt mai mulți) intervine o tocare a cunoștințelor, pină și limbajul științific, însuși modul de a gîndi suferă alterări. Mi-am putut da seama de această deteriorare, de ruperea de sursele de informare etc., fiind mulți ani președintele unei comisii de secundariat.

● Actualul sistem de lucrări de diplomă nu este bine pus la punct, suferă de o anumită doză de formalism, în defavoarea studentului meritos. Cum oare putem realmente aprecia o lucrare de diplomă cînd o comisie dă note la 70 de absolvenți în două zile și jumătate? În prezent, studentul își prezintă lucrarea în opt minute. Într-un termen atît de scurt, nu putem distinge cu acuratețe cit din lucrare se datorează îndrumătorului și cit studentului. Ar trebui să se înființeze mai multe comisii paralele, să se dea și un examen de orientare practică.

Revin, în concluzie, la necesitatea specializării mai rapide. Nu din lipsă de modeste mă voi da și pe mine ca exemplu. Nu e vorba de persoană, ci de o generație și de un sistem al școlii românești de medicină care nu trebuie abandonat. Eu, în al treilea an după absolvire, eram asistent universitar la Clinica I medicală din Cluj, unde profesorul Moga ne forma de tineri. El spunea: „Prefer să iau tineri, nu cadre gata formate, și să-i pregătesc eu, cum gîndesc că e mai bine”. Așa au crescut colegii mei de clinică și de generație: profesorul doctor docent Vlaicu Roman, profesor doctor Iosif Suciu, conferențiar Emilia Macavei, profesor doctor Mircea Cucuianu, doctorul Ioan Orha. La fel ca profesorul Moga au procedat, la vremea lor, alți mari dascăli, cum ar fi profesorul Octavian Fodor de la Clinica 3. Așa s-au format școlile medicinei românești. Ne paște un mare pericol: o medicină bătrînă.

Profesor doctor PĂL DÔCZY, Clinica medicală I, I.M.F. Tirgu Mureș:

PRESTIGIUL MEDICULUI GENERALIST

● Prea dese schimbări în sistemul educativ-informațional al medicinei noastre au creat o anumită stare de dezorientare în rîndul tinerilor. Cînd intră în facultate, ei nu știu prea bine ce va fi cînd o vor absolvi. Desigur, trăim într-o perioadă de explozie informațională și în profesiunea noastră, iar sumedenie de cunoștințe, de noțiuni devin în puțină vreme cu totul desuete. Vedeti cartea aceea de terapeutică clinică? Era considerată, cîndva, excelentă; azi nu o mai folosesc decît ca suport pentru reșoul de cafea! Înnoirea cunoștințelor și tehnicilor medicale nu justifică însă atît de dese schimbări ale sistemului de învățămînt medical. Studentul și mai ales studenta trebuie să-și planifice viața. Or, azi prea puțini sînt medicii pe care-i cunosc și care pot spune că la 30 de ani ocupă locul pe care-l doresc. Ca unul din remedii, pledez și eu pentru reînființarea internatului.

● Există o discrepanță prea mare între ceea ce învață studentul și dotarea tehnică pe care o găsește la dispensarul comunal. Firește, trebuie să fim realiști, nu putem pretinde ceea ce nicăieri în lume nu s-a realizat, o diferență de dotare este perfect normală, dar — cel puțin într-o serie de circumscriptii pe care le cunosc — decalajul este nejustificat. Bineînțeles, medicul de țară nu trebuie să aștepte totul de-a gata, trebuie să se zbată, dar și lui trebuie să i se creeze ceea ce eu aș numi, un minim de „confort intelectual și tehnic”; altfel — dacă vrem să privim lucrurile în față — nu vom putea stîrpi naivismul. Să ne gîndim la condiția medicului de țară, unică în felul ei. Un inginer tînăr absolvent lucrează într-o fabrică, are cu cine se consulta la tot pasul. La fel, un profesor etc., etc., pe cînd medicul de țară este el și cu el. Cît despre inspectorii, medicii-șefi de județ care-l vizitează, cel mai ades se interesează de modul în care medicul de țară își ține registrele, cite medicamente dă, cum acordă concediile de boală, cum ține evidentă timbrelor de Cruce Rosie. Dar pe cîți „șefi medicali” îi interesează corectitudinea diagnosticelor?

● În sistemul nostru de apărare a sănătății, prin forța lucrurilor un loc central îi revine medicului generalist. Nu toți medicii pot sau doresc să se specializeze. Este perfect normal. Or, la noi, există o anumită desconsiderare a medicului generalist. Este necesar să luptăm în considerare aceste stări de fapt. Aș zice că în viitor ar trebui să ne gîndim și la posibilitatea unei stimulări materiale preferențiale pentru acei generaliști care rîmîn în aceeași comună vreme mai îndelungată. Dar să ne gîndim și la stimulări morale. Generalistul, „medicul de familie” cum i se spunea odinioară, este un element fundamental în medicina noastră. Pe mine mă doare cînd aud la reuniuni colegiale, „promoția după 30 de ani” etc., cum unii participanți cu păr cărunt se ridică și le spun cu regret colegilor: „Eu sînt numai medic de circă”.

LIONEL NIȚESCU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Iași, miercuri 10 octombrie 1917

[...] Dacă însă relațiile interne din Austro-Ungaria au ajuns astăzi, în sfârșit, să fie trecute în conștiința publică a continentului, dacă perfidia Vienei și brutalitatea de la Budapesta au devenit axiome curente în străinătate, aceasta se datorează mai ales mișcării pe care popoarele nenorocite ale Habsburgilor au desfășurat-o ca să-și afirme dreptul lor la o independență politică.

Trebuie să recunoaștem că la vasta operă de lămurire au contribuit într-o măsură mai mare sau mai mică toate neamurile orfane ale conglomeratului vecin. Rolul de căpetenie însă le revine cehilor, acest neînfrânt popor luptător, a cărui energie urmărește din primele zile fără clipe de ezitare aceeași linie dreaptă. Călauziți de o conștiință națională vie întărită prin îndelungate frământări din trecut, cehii, avind o situație culturală și materială din cele mai înfloritoare, și-au dat seama de la început că în drama actuală se joacă și destinele lor. Trecind deci peste toate barierele partidelor, ei s-au unit în aceeași tabără a solidarității de rasă, care în puterea principiului de naționalitate reclamă dezrobirea de sub austromaghiari și întemeierea unei vii de stat libere.

[...] Paralel cu această acțiune internă cehii au organizat o intensă propagandă în străinătate pentru cauza lor. Norocul a vrut ca munca grea a raporturilor cu Alianții să-și găsească exponentul cel mai chemat în distinsa personalitate a d-lui T. G. Masaryk. Savantul profesor care avea un rol covârșitor în viața publică din țara lui înainte de război, a apucat drumul pribegiei când a izbucnit conflictul armat. Cercetător al trecutului și priceput analist al echilibrului de forțe din marea conflagrație, implacabilul propagator al libertății, și-a dat seama de la început că se pune problema dezagregării meșteșugului mozaic etnic din Austro-Ungaria și că datorită li chemă în tabără Alianților menită să lichideze definitiv procesul unei nedreptăți milenare. Astfel de trei ani harnic călător cutreeră țările unde poate găsi un răspuns chestiunea pe care o reprezintă cu multă demnitate și cu o înaltă competență științifică. Șef al Comitetului național cehoslovac, d. T. G. Masaryk a desfășurat în Franța, în Anglia care l-a numit profesor la Universitatea din Oxford și în Rusia unde avea vechi legături, o activitate neprețuită pentru lămurirea străinătății asupra stărilor din monarhia vecină. Roadele acestor străduinți sunt din ce în ce mai evidente. Conferințele și propaganda publicistică au creat o atmosferă de simpatie în jurul cauzei naționalităților, producând în același timp și organizarea metodică a luptei împotriva dușmanului. Astăzi cehoslovacii își au reprezentanții lor autorizați în diferitele centre din statele înțelegerii, unde întrețin contactul cu spiritul public printr-un număr însemnat de ziare, reviste și

Cuvinte de caldă simpatie și frățescă solidaritate a avut Octavian Goga și pentru poporul cehoslovac, aflat — ca și noi, românii — la ceasul făuririi statului național unitar. Astfel, la 4 august 1917, i-a dedicat o vibrantă evocare — **Un popor luptător: cehii**. Citeva luni mai apoi, are prilejul să omagieze soseala în Iași a unui oaspete drag — **Profesorul T.G. Masaryk** (10 octombrie); din care cuvint omagial vom transcrie și noi un fragment încărcat cu inspirate profetii.

În arhiva de familie Onisifor Ghibu, prin bunăvoința fiului — Octavian Ghibu — am luat cunoștință de câteva documente prețioase privitoare la activitatea tribunului pentru unitatea românilor, dinaintea plecării sale în Apus. Goga expediază o scrisoare (la 19 decembrie 1917) lui Onisifor Ghibu, prin care-l convoacă degrabă la Odessa spre a întocmi împreună planul de coordonare a activităților naționale ale emigranților, refugiaților și voluntarilor români din Transilvania și Bucovina. Inițiativa dă roade: la 2 ianuarie 1918 se constituie **Comitetul Național al Românilor subjugati din Monarhia Austro-Ungară**; ale cărui **Proces verbal** și **Plan de acțiune**, le publicăm în cele de mai jos. O a doua scrisoare (datată 3 ianuarie) adresată de Goga lui Ghibu, vine să lămurească rostul recent înființatului Comitet Național. Iar dintre actele pozitive înlăptuite de Comitetul Național — afiliat la Alianța Naționalităților din Austro-Ungaria, unde factorul dinamizator erau cehii în frunte cu Masaryk — menționăm **Declarația românilor ardeleni și bucovineni prezenți pe teritoriul României**. Elaborată la 6 octombrie 1918, Declarația n-a putut fi publicată la Iași — s-a opus guvernul Marghiloman; o va tipări Onisifor Ghibu în cotidianul „România Nouă” din 23 octombrie 1918.

STELIAN NEAGOE

broșuri. Înrolarea voluntarilor din rindurile prizonierilor de război a luat de asemenea proporțiile cele mai mari și alianții noastre au avut prilejul să aprecieze de multe ori eroismul acestor soldați conștienți pe frontul rusesc și în tranșeele franceze.

Drumul vrednicului apostol se continuă și d. Masaryk se găsește de două zile în mijlocul nostru. Era firească această apropiere. Lupta pe care o dăm se brodează pe același fond de suferință istorică și cere aceeași dezlegare. Sintem tovarăși de arme, legați de-o singură țintă. La piedestalul mării noastre de mine nu poate fi decit cadavru politic al Habsburgilor. Dar această prietenie între cehii și noi nu poartă numai marea actualității efemere. Situația noastră geografică și raporturile de echilibru viitor ne predestinează unor relații de colaborare continuă.

Iată de ce vizita d-lui Masaryk nu ne inspiră numai sentimentul de venerație pe care ni-l trezește năzuința de a dezrobi un colț de umanitate, ci scoate la iveală o serie de probleme strins legate de interesele superioare ale neamului nostru. Dorim ca distinsul oaspe să socotească aceste zile numai ca un preludiv al vremilor de noua așezare, când pe urma biruinții noastre comune două popoare reîntegrate în cadrul vieții lor normale își vor găsi două puncte de sprijin reciproc pentru soarta lor: — la Praga și la București.

Odesa, marți 19 decembrie

Am așteptat până astăzi zadarnic venirea voastră la Odesa după cum ne era vorba. N-ați venit. Profit de ocazie că pleacă vaporul românesc Durostor la Cherson miine și se întoarce vineri seara. Voi reveni cu el. Rămân aici până luni seara sau marți, când voi pleca la Kiev.

Și-acum ascultă cuvintul meu: Țin foarte mult să vii aici cu [I.] Pelivan și [V.] Tanțu și alt om de încredere. Am mai primit de la Iași — de la omul (Săint Aulaire, șeful Legației franceze în România — n.N.) în numele cui v-am vorbit — îndrumarea că totul se poate face, — să-i prezint planul cum ne-am înțeles. Vă conjur deci, nu pierdeți ocazia asta, nu vă lăsați reținuți de neînsemnate chestiuni locale. — ca să lăsați să treacă o situație pe care n-o veți mai avea niciodată.

Fac apel deci la înțelegerea ta și te rog cu cea mai mare insistență, veniți negreșit!

Adresa mea este aici la dl. Nicolae Mancaș, în Avinikov Pereulok 6, et. II, lângă str. Jukovskaia.

Mi-am făcut datoria să vă avizez — restul e în-miinile voastre.

Proces verbal

Subsemnații români ardeleni și bucovineni aflați în Odesa, ne-am întrunit azi

2 ianuarie 1918 și am discutat necesitatea instituirii unui **Comitet național** al românilor subjugati din Monarhia austro-ungară. Alegerea acestui comitet național într-o vreme când organizația politică a românilor subjugati de sub Habsburgi este desființată și complet paralizată în acțiunile ei, se impune, pentru a putea avea organul menit să se facă ecoul autorizat al intereselor naționale. Comitetul național va reprezenta de comun acord cu guvernul României cauza națională în Alianța naționalităților din Austro-Ungaria, care actualmente lucrează la Kiev, și va desfășura propaganda necesară față de Alianții României și față de țările neutre.

Delegăm din sinul nostru ca membri ai acestui Comitet național pe următorii domni: Dr. I. Mețianu, Dr. G. Baiulescu, Dr. I. Nistor, O. Goga, A. Lapedatu, Dr. O. Ghibu, Dr. V. Deleu, O.C. Tăslăuanu, S. Bocu, M. Popovici.

Drept care am dresat acest proces verbal.

(ss) Octavian Goga I. Nistor
Președinte Secretar

Semnează: I. Mețianu, Dr. G. Baiulescu, Dr. N. Vecerdeș, A. Lapedatu, Sever Bocu, O. Ghibu, Eugen Goga, Dr. Ios. Scepoul, George Moroianu, N. Mircea, I. Tețu, Eus. Pașcanu, Emil Baiulescu, S. Bucurenciu, V. Lacea, Ioan Petrovici, Grigore Popescu, B. Bonescu, Vlad Banciu, Ion Garioiu, Radu Căciulă, N. Lupan, Dr. V. Roșculeț, Emil Marica.

Planul de acțiune al Comitetului

1. Va participa la toate acțiunile și manifestațiunile politice ale „Alianței Naționalităților din Austro-Ungaria” (actualmente cu sediul la Kiev), intrucit aceste acțiuni și manifestațiuni vor cadra cu interesele și scopurile politice naționale ale românilor subjugati.

2. Va întreprinde — prin organele de publicitate ale „Alianței”, prin presa țării amice și neutrale și prin eventuale publicații și periodice proprii — o vie și intensă propagandă pentru și până la rezolvarea integrală a chestiunii naționale române.

3. Va institui — la Stocholm și Lausanne — birouri corespondente speciale, după modelul celor existente ale cehilor, slovacilor, croaților, sîrbilor, polonilor și rutenilor. Menirea acestor birouri e de a stabili și întreține legături politice cu românii de acasă, spre a putea denunța opinii publice europene suferințele și impărlările prin care ei au fost aduși a face chiar acte și manifestațiuni contrare conștiinței și intereselor lor naționale, iar pe de altă parte spre a-i putea informa asupra acțiunii compatrioților expatriați și refugiați în legătură cu „Alianța Naționalităților” pentru distrugerea statului dualist.

4. Va trimite pe unul din membri săi — pe domnul Mihai Popovici — în Italia

pentru ca, potrivit planului aprobat de Ministerul de Război, să lucreze pentru formarea unei noi armate de voluntari ardeleni și bucovineni din rindurile prizonierilor noștri de acolo.

5. Va avea un delegat al său în Franța, care fiind în strînsă și neinteruptă legătură cu unitățile militare române luptătoare pe frontul apusean (din America), va putea canaliza în presa noastră și străină acțiunile și faptele de arme deosebite ale acestor compatrioți.

6. Va căuta să obțină ca românii din America înrolați în armatele Republicii Statelor Unite să fie grupați și constituiți într-un corp național deosebit, ca acel al polonilor și cehilor, iar dacă aceasta nu se va putea, să obțină cel puțin formarea unei legiuni voluntare dintre românii aflați în America, care sint tot cetățeni austro-unguri. [...]

7. Va întreprinde — prin [gazeta] „România Mare”, și prin foile [...] ce urmează a se tipări în America, eventual prin alte organe de publicitate — o vie și permanentă legătură cu Corpurile noastre de voluntari de pe frontul român, francez și eventual cel italian, pentru a face cunoscut[ă] acasă și în străinătate acțiunea lor [...] și a întreține în rindurile lor deplină credință în dreptatea și izbînda cauzei pentru care luptă.

Odesa, miercuri 3 ianuarie 1918

Ți trimit copia **Procesului verbal** al constituirii noastre la Odesa. Iată ce trebuie să faci: Un **Proces-verbal** identic luați voi cei de la Chișinău — copiați exact ca și cel de față. Să iscăliți toți ardelenii și bucovinenii din Chișinău, cit mai mulți atit mai bine. Lucrul acesta trebuie făcut imediat, dar absolut imediat. Fina (Veturia, soția lui Onisifor Ghibu — n.N.) îți aduce aceste rinduri miine seară, tu poimîne dimineața să aranjezi lucrul. Poimîne (vineri) — sau eventual sîmbătă pleacă de aici, la Iași, [Sever] Bocu și [Alex.] Lapedatu, — să vii deci cu actul făcut în regulă la amindouă aceste trenuri ca să predați actul, de care e nevoie, ca să fie prezentat guvernului. Sper că vei îndeplini prompt afacerea asta și prietenii noștri din Chișinău îți vor da tot concursul.

Declarație

Românii ardeleni și bucovineni, aflați pe teritoriul Regatului Român, în numele nostru și al fraților subjugati de acasă, a căror conștiință e sluită și deci în imposibilitate de a se manifesta liber, declarăm cele ce urmează:

1. Cerem să fim liberați de sub jugul Monarhiei austro-ungare și sintem hotărîți să luptăm, prin toate mijloacele și pe toate căile, ca întreg neamul românesc să fie constituit într-un singur stat național și liber [...]

2. Nu recunoaștem Monarhia austro-ungară dreptul de a se ocupa de soarta românilor din Ardeal și Bucovina, deoarece, veacuri de-a rîndul, ne-a ținut în cea mai rușinoasă robie.

Toate încercările de federalizare ale Casei de Habsburg sint gesturi disperate ale unei împărțiri osindite să se descompună și să piară.

Soarta românilor din Austro-Ungaria s-a hotărît prin războiul Regatului Român și prin voința liberă a întregului popor românesc, și o va consfinți congresul de pace generală, la care vor lua parte și reprezentanții oficiali ai României eliberatoare.

3. Cerem ca întreg teritoriul din Monarhia habsburgică revendicat de statul român, recunoscut și garantat prin tratatele de alianță încheiate de România cu puterile înțelegerii, să fie liberat și unit cu Patria mamă.

4. Toate declarațiile românilor din Ardeal și Bucovina ce s-ar face împotriva acestor aspirațiuni naționale, le considerăm ca stoarse cu forța de autoritățile dușmane și aceste declarațiuni nu vor putea induce în eroare opinia lumii, care a proclamat principiile de dreptate și de libertate pentru toate neamurile asuprite.

Iași, 6 octombrie 1918.

Comitetul Național al românilor emigrați din Austro-Ungaria.
p. Președinte Secretar,
A. Lapedatu Oct. C. Tăslăuanu

Muzeul municipiului București

60 de ani de existență

Tezaur pentru veșnicie

Tezaurul, prin însăși definiția lui, conține bunuri de preț ale creației materiale și spirituale umane. El reflectă capacitatea omului de a valorifica bogățiile pămîntului, inventivitatea și sensibilitatea artistică a creatorului rămas de cele mai multe ori un anonim sau devenit celebru

prin rodul actului său de creație. Tezaurul istoric este mărturia cea mai de preț a dăinuirii prin veacuri sau milenii a unui popor sau a unei colectivități mai restrînse, în cazul de față aflîndu-se în atenția noastră urbea Bucureștilor, cel mai mare oraș românesc, Capitala patriei. Iar prin aceste atribute cu care este investită așezarea urmașilor legendarului

Bucur, tezaurul Bucureștilor depășește semnificația locală, el aparținînd în aceeași măsură întregului nostru popor. Este meritul oamenilor acestor locuri de a găsi o gamă inepuizabilă de exprimare a vigoarei și capacității lor, transformînd, din vechime, lutul și lemnul, piatra și metalul în opere ce reflectă scintila străfundurilor umane zămislitoare de frumos și trînicie. Cînd, cu cinci mii de ani în urmă, olarul neolitic sălășluitoar pe aceste meleaguri modela din glodul glei „Zeita de la Vidra-București”, el lăsa posterității un mesaj artistic de inegalat. De curînd am avut prilejul de a viziona în Capitală una din cele mai strălucite expoziții de arheologie dedicată artei neolitice. A fost un prilej de a privi, în contextul larg al artei plastice vechi de pe întreg teritoriul țării, zeita noastră, de departe cel mai valoros exponat. Și etapă de etapă, am putea spune zi de zi, pămîntul a teaurizat cite ceva din creația umană, așternînd prin brazdă sau cu covor de iarbă certificatul cel mai de preț al dăinuirii creatoare. La Bucureștii Noi și Bragadiru mărturia geto-dace, la Tei statuete romane, la Militari-Ciurel-Boja, Fundeni, Buftea și Sîndrilita, la Străulești și Crîngăși, pretutîndeni, risipă de dovezi ale prezenței noastre și aici, ca de fapt pretutîndeni pe pămîntul românesc, în acel vifonic mileniu al migrației popoarelor stîrnite din locurile lor pentru a zăduri lumea europeană de atunci. În clipele de răgaz mijite printre rafalele prădănice străine, ei, cei de totdeauna aici, și-au construit case și

instalații tehnice, au smuls luncii, pădurii și apelor cele necesare vieții, neuitînd nicicum chemarea către frumos. Am putea spune că înfrumusețarea utilului este exprimată în forma și decorul vaselor, în completarea costumului cu fibule din metal scump ș.a. An de an arheologii ne-au obișnuit cu scoaterea la iveală a noi mărturii teaurizate în această imensă

tainiță care este însuși pămîntul Bucureștilor. Strădaniile lor depuse și în acest an la Buciumeni, Militari, pe malul Sabarului și în dealul Văcăreștilor, la Curtea Nouă și în apropierea podului Străulești, la Colțea și în alte puncte din centrul Capitalei dezvăluie componente de preț ale tezaurului istoric bucureștean. Un tezaur în care miniatura casei neolitice modelată cu mii de ani în urmă poate sta alături de conturul cetăților de la Curtea Veche, de fațadele împodobite cu stucaturi și balcoane din vatra străbună a orașului, de noul ce irumpe în cartierele maiestuoase din Titan, Drumul Taberei, Băneasa etc. Dimensiuni prin care timpul își exprimă curgerea, mărturia în aceeași măsură ale capacității omului, creatorul conștient al tezaurului istoric. Un tezaur sfînt care pornește din străfundurile istoriei și care se completează neîncetat ducînd mesajul generațiilor fără de sfîrșit. Valoarea lui nu are echivalent, după cum vîrsta-i nu are măsură. Este moștenirea cea mai de preț a unui popor, înglobînd în aceeași măsură pămîntul și lăcase, locuri de bucurie și de obidă, produse ale minilor și minții umane, obiceiuri transmise spre eternitate. Iar mai presus de toate acestea sint oamenii, bijuteria cea mai scintilitoare din cununa pusă Carpaților și Dunării și Mării de istoria noastră ale cărei începuturi se pierd în milenii și ale cărei străluciri sint date pentru veșnicie.

PANAIT I. PANAIT

Practica - un chiul camuflat?

Practica de producție a elevilor sau instruirea lor practică își caută încă un loc exact în complexitatea sistemului organizat de instruire și educație a tinerilor. Să nu ne grăbim să exclamăm: „cum încă, adică nu s-a găsit nici acum acel loc?” Să nu ne grăbim, întâi fiindcă ușor nu e să se întimplă așa ceva, apoi pentru că poate nu de lipsa de galop în mersul lucrurilor trebuie să ne intristăm mai întâi.

Deocamdată încă mai sînt ateliere-școală prost utilizate, încă nu toți directorii de licee știu ce trebuie întreprins exact pentru ca elevii să nu termine școala fără să se familiarizeze, în întreprinderi, cu lucrul la locurile de muncă similare cu acelea în care, poate, se vor încadra. Nici măcar cu condescendența agrementată de acest poate nu este tratată uneori eventualitatea încadrării în producție a tinerilor. Apoi, supravegherea elevilor care fac practica în întreprinderi încă nu este asigurată foarte bine peste tot de către maștrii instructori — ai școlilor — care au sarcini precise în acest sens, care sînt plătiti pentru acest lucru. În săptămînile în care elevii nu au cursuri ci exclusiv practică în întreprinderi, foarte mulți dintre diriginții lor încă nu sînt convinși sau nu le vine să creadă că ar avea datoria să treacă și dinșiți prin întreprinderile respective, să-și vadă elevii la lucru, să stea de vorbă cu muncitorii care-și învață meserie, să se intereseze de comportarea elevilor.

Iată câteva fapte:

Miercuri, 11 noiembrie a.c., la Liceul de matematică-fizică „Gheorghe Lazăr” din București, toți elevii aveau cursuri. La atelierele-școală din strada Justiției nr. 65 A îi găsim însă pe șeful acestora, prof. Virgiliu Dumitrescu, și pe Aneta Crașoveanu, tehnician principal. Aflăm că majoritatea elevilor liceului fac practica de producție în întreprinderea „Electromagnetica”. Toate cele 32 de clase lucrează însă, prin rotație, și în atelierele liceului. Mai mult de jumătate din planul de producție al școlii se realizează prin lucrări repartizate de întreprinderea patronatoare. „În funcție de specificul lucrărilor, le executăm aici sau în întreprindere”, spune tovarășul Dumitrescu. Se pune deci și problema transportului. Cînd

e ceva urgent de dus ori de adus, trebuie să apelăm la taxiuri. Cum le plătim? Din manopera elevilor. În afară de asta, baza tehnico-materială a atelierelor nu corespunde, ca dotare și tehnicitate, baremurilor stabilite de M.E.I. Strungurile noastre sînt bune doar ca material didactic intuitiv, adică să vadă elevul cum arată mașina și cam din ce se compune; ele nu mai sînt mașini-unelte pentru producție, sînt vechi, uzate fizic și moral.

Joi, 12 noiembrie, la întreprinderea „Electromagnetica”. Șeful compartimentului învățămînt, Mihai Popiceanu, are alte păreri. Dintre toți elevii care fac practica aici — și vin desuși în afară de cei din liceele patronate — cei de la „Lazăr”, ni se spune, se remarcă printr-o mai slabă disciplină, datorată, crede interlocutorul, și unei mai superficiale supravegheri, ca și contaminării comportamentale prin exemplul personal al unor maștri-instructori ai școlii care se prezintă fără halat, fără ecuson („deși noi le-am dat ecuson la fiecare”). „Amănunte”, desigur, dar... Azi un amănunt, mâine altul, te trezești că, într-o bună zi, comportamentul elevului devine strident, fie prin dezinteres față de meserie, fie prin altceva, prin lucruri pe care maistrul-instructor poate nici nu-și da seama în prima clipă că le-a provocat, că le-a pregătit într-un fel și el, prin acțiuni ori inacțiuni ale sale. „Cu cei de la „Lazăr” am avut și dificultăți”, spune tovarășul Mihai Popiceanu. În ultimul trimestru al anului școlar trecut, maistrul-instructor al acestui liceu aducea elevii la întreprindere și plecau. Copiii... de ce să nu facă la fel, să plece și ei? Unii, pentru că erau opriti la poartă, săreau gardul. În toamna aceasta începuseră practica, dar nu se prezenta nimeni pentru încheierea convenției. Pînă cînd, într-o zi, nu i-am mai primit. Le-am spus maștrilor să-și ducă elevii la atelierele școlii și să-și amintească directo-rii de convenție. Se pare că elevii au fost lăsați să meargă unde au vrut prin oraș. În orice caz, a venit directorul liceului și s-a încheiat convenția. „Dar diriginții — întrebăm — trec pe aici să-și vadă elevii la practică?” „Mai vin. Vin cei de la Liceul „Bolintineanu”, de asemenea, patronat de noi. Atît. De la celelalte școli, nu. Nici unul”.

Joi, 19 noiembrie. Ne aflăm la Liceul

industrial nr. 1 din Zalău, director Iuliu Suci. Împreună cu ing. Gheorghe Chirvași, director adjunct și coordonator al practicii, vedem cîteva din atelierele școlii, unde s-a aflat de vizita „cuiva” străin de școală și unde e ordine, se lucrează. Mergem și la întreprinderea — patronatoare — de armături industriale din fontă și oțel. În secția turnătorie II de fontă maleabilă, șeful secției, subinginerul Ioan Iepure, ne spune că, azi, are la practică 28 de elevi din clasa a XI-a D. „Execută operații simple după demolarul formelor. Dar, fiind aici, au sub ochi toate operațiile pe mașini supravegheate de muncitori calificați. Sigur, unii, cei de la miezuire de pildă, mai fac și alte munci, chiar acum cițiva scoți pămînt, fiindcă nu lucrăm la miezuire”. În realitate, aici sînt mult mai puțini elevi. Trei sînt la turnăto-ria de neferoase, șase la turnăto-ria de fontă I, iar alții la secția curățătorie, după cum precizează maistrul-instructor Vicențiu Balogh, care nu știe, însă, nici el chiar foarte sigur unde se află fiecare elev. Ne mai spune că nu sînt chiar 28 de elevi la practică, unul lipsește. Nu l-a pus absent fiindcă l-a spus că e de serviciu la cămin. Ne arată foaia colectivă de prezență, pe care trece absențele. Formularul este doar pentru o lună. A fost folosit în octombrie, completat în întregime, dar îl mai folosește și în noiembrie, mizgînd absențe — atunci cînd le pune — peste notațiile din luna anterioară. Cum elevii care sînt azi aici nu sînt în practică de la 1 octombrie, nu se știe despre cine poate fi vorba în „document”. Jalnica hirtie numai a „document” de luat în seamă nu arată. Purtătorul hainelor prin ale căror buzunare hirtioaga supra-viețulește de aproape două luni ne spune că „la sfîrșitul lunii o transcriu, o semnează șeful secției, se calculează manop-eră elevilor în regie, apoi se virează banii”. Nici pomeneală despre o bază nor-mală de calcul, despre evidența zilnică a lucrărilor executate de fiecare elev și de confirmarea tot zilnică a calității acestora. Vicențiu Balogh ne roagă însă să mai notăm și că elevii n-au vestiare — „nici eu n-am unde să mă schimb” — și că nu i-a dat nimeni ecuson. La biroul personal-învățămînt-retribuire, tehnicianul Iosif Mocanu, care răspunde de în-vățămînt, ne arată convenția înregistrată

la liceu la 15 octombrie 1980, iar la întreprindere a doua zi. La punctul 1 pre-vede că liceul „se obligă să școlarizeze în anul de învățămînt 1981/1982, pentru I.A.I.F.O. Zalău, următoarele efective de elevi, pe profiluri și meserii” (urmează tabel cu clasele prevăzute), iar la al doilea și ultimul punct că „întreprinderea se obligă să sprijine pregătirea practică a elevilor (s.n.) și să asigure locuri de muncă pentru toți absolvenții din treapta I și II ai acestei promoții”. Urmează semnăturile celor doi directori.

Luni, 23 noiembrie, la întreprinderea de accesorii pentru mijloace de transport din Oradea, împreună cu inginerii Pavel Le-nart și Lăzar Brebe, inspectorii la Inspec-torul școlar județean Bihor, căutăm ele-vii Liceului de matematică-fizică „Ema-noil Gojdu”, care, conform planificării, trebuie să se afle la practică. Pentru început, o întîlnire cu tovarășul Ilie Mă-duța, directorul întreprinderii, îi prileju-iește acestuia etalarea următoarelor gin-duri, pe care ne roagă să le ascultăm: „Practica ar trebui s-o facă fiecare elev pe lîngă un muncitor priceput, care să-l califice. Acest muncitor ar trebui însă să aibă un statut special, să fie plătit pen-tru asta. Să nu ne zgîrcim! Răspunderea bazată numai pe laude nu dă rezultate la mulți”. Aflăm că nu există convenții privind practica nici cu liceul „Gojdu”, nici cu cel de filologie-istorie, al căror elevi vin în întreprindere. Documentele pentru calculul manoperei sînt la fel de vagi ca și cele văzute în București și pre-zentate mai sus. Numai că, aici, ele sînt prezentate la „personal”, de către maistril-instructori, mult mai tîrziu. Unii nu le-au adus încă nici pe cele din februarie 1981.

În aceeași zi, la secția Interne I a spitalului județean, ca și în cea de chir-urgie, aflăm că elevii liceului sanitar vin la practică de două ori pe săptămîna, de la ora opt, pînă pe la zece-zece și ju-mătate, fiindcă la unsprezece trebuie să fie la școală. Medicul primar Traian Mic-le, șeful secției Interne I, crede că ar fi mult mai eficient ca practica să se facă în perioade compacte, cu un program de șase ore, începînd de la ora șapte. În acest fel, viitoarele surori medicale ar pu-tea învăța să facă tot ce vor avea de fă-cut după încadrare, de la prelevarea pro-belor pînă la îngrijirea completă a bol-navilor. „Lucrul efectiv în meserie și con-tinuitatea acestui lucru nu se pot înlocui cu nimic”, conchide doctorul. De acord!

DORIN GHERGHINESCU ■

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Acest caz, Spiridon, care „a pus pe foc” un județ

Prin 1977, inginerul Iulian Spiridon din Drobeta Tr. Severin s-a gîndit să facă un schimb de locuință. A convenit cu un concitadin al său pe nume Mihai Stancu, al cărui apartament, tot cu trei camere, confort I, și tot proprietate de stat, situat în același cartier drobetan Kiseleff, prezenta un singur avantaj: era de comandat. S-au înțeles deci între ei să procedeze la efectuarea actelor de schimb și să procedeze neîntîrziat la efectuarea rocadei.

Se obțin aprobările și se întocmesc, prin intermediul IJGCL, formalitățile de rigoare. Semnate, parafate. Pe baza con-tractului de închiriere nr. 5121, din 13 iunie 1979, inginerul Spiridon se mută, împreună cu familia (soția și fiica), în apartamentul 6, bloc B1, scara 8. Văzîndu-se în noua locuință, investeste o sumă de bani pentru ridicarea gradului de confort.

Spre a avea garanția deplinei stator-nicii, familia Spiridon hotărăște să mai facă încă un efort și să cumpere aparta-mentul. Inițial nu întîmpină nici un fel de greutate; se aprobă și această firească cerere. Cînd însă actele de cumpărare sînt gata, cînd se achită și avansul de 33 000 lei către OCLPP, întreaga tranzac-ție este subit stopată.

Ce se întîmplase?

Sub presiunea unor anume persoane, în septembrie 1979 IJGCL îi dă în jude-cată pe Stancu și Spiridon și cere anula-re contractului ultimului pe motiv că apartamentul n-ar fi fost în gestiunea consiliului popular județean ci a Grupul-ui de șantier „Porțile de Fier II”, că schimbul intervenit între cei doi nu s-a efectuat corect. Se bate monedă, se face multă teovatură pe marginea cazului: an-chete, depoziții, mărturii mai mult sau mai puțin bine intenționate, confruntări de acte. Judecătoria Drobeta-Tr. Severin dispune anularea contractului de închirie-re și evacuarea familiei Spiridon din apartament.

Omul face recurs la tribunalul județean și lucrurile se complică. Procurorul ge-neral declară recurs extraordinar. Are motive. Tribunalul Suprem îl respinge ca nefondat și, cu unele mici inadvertențe și nepotriviri, hotărîrile instanțelor de ju-decată sînt atestate ca temeinice, legale și definitive.

Din discuția avută cu președintele Tri-bunalului județean Mehedinți, tovarășul Dumitru Celofan, și din studiarea dosar-ului aflat în arhiva Tribunalului Suprem am reținut cîteva chestiuni de fond. Anu-me: 1) Apartamentul 6 din blocul B1, cartierul Kiseleff, face parte din fondul locativ de stat aflat în administrarea con-siliului popular, respectiv IJGCL Mehe-dinți. Deci, nu este în organizarea de șantier a Grupului de șantier construcții hidroenergetice „Porțile de Fier II”, cum greșit reține instanța de fond (element important de relevanță și vom vedea de ce! — n.n.); 2) Persoana intervenientă în nu-mele grupului de șantier nu avea calita-tea procesuală activă și, ca atare, nici dreptul să se amestece în astfel de tre-buri; 3) Contractul de închiriere a cărui

anulare s-a cerut prin acțiune judecătorească a fost încheiat în baza aprobării date de comitetul executiv al Consiliului popular al județului Mehedinți, la soli-citarea făcută expres de Spiridon și Stan-cu prin petiția semnată de el pe 28 iulie 1977; 4) În pofida acestor elemente favo-rabile, în mod corect se consideră schim-bul drept fictiv, întrucît inginerului Mi-hai Stancu nu i s-a încheiat un alt con-tract pentru apartamentul primit în schimb și, dimpotrivă, el a lăsat aparta-mentul liber, mutîndu-se în București. (O posibilă speculație: putea fi obligat să nu se mute direct și imediat în aparta-mentul propriu numai de dragul de a face un schimb perfect?)

Pronunțîndu-se în acest fel asupra nulității schimbului de locuințe, instanța de fond a dispus greșit evacuarea necondițio-nată a lui Spiridon, deoarece constatarea nulității implică neapărat restabilirea si-tuației anterioare și tocmai de aceea, tri-bunalul județean a decis ca locatarii principali participanți la schimb să fie reintegrați în locuințele avute înaintea schimbului...

Ceea ce n-a reținut însă nici una din-tre instanțe — probabil, nici n-aveau mo-tiv și nici pe ce bază s-o facă — este fap-tul că IJGCL Mehedinți a mai eliberat, pe 14 IX 1978, cu nr. 5975, încă un con-tract de închiriere, pe același buletcaș apartament, inginerului Dionis Lupu. Dealtfel, aceasta este și una din cauzele principale ale tulburării apelor, vizavi de alte incorectitudini de care unii dintre funcționarii de la IJGCL și chiar din administrația TCH — Grupul de șan-tiere „Porțile de Fier II” nu pot fi cițiși de puțin străni.

Firește vine însă întrebarea: care nici lucrătorii de la spațiul locativ al întreprinderii nu cunoșteau regulile schim-bului? Nu dumneator au întocmit forma-litățile de schimb, contractul de închirie-re? Sau, mai bine zis, contractele de în-chiriere, pentru că am amintit doar că pînă la urmă au fost două — unul elibe-rat lui Spiridon, iar celălalt lui Dionis Lupu. Oare nu se știa ce bucluri erau în administrarea directă a oficiului de spa-țiu locativ și care erau în „organizarea de șantier”?

Așa stînd lucrurile, să rămînem la solu-ția preconizată de tovarășul Iulian Ploș-tinaru, președintele consiliului popular județean. Apartamentul atît de viu dispu-tat nu va fi dat nici lui Spiridon, nici lui Lupu, ci unui alt om al muncii. Ingerul lui Spiridon și familiei sale i se va oferi alt apartament spre cumpărare, tot confort I și tot cu trei ca-mere, dacă nu vrea să se mute în aparta-mentul pe care l-a avut inițial, urmînd ca, prin înțelegere cu cel care-i va veni în loc, eventual să-și recupereze și banii. Prin aceasta și hotărîrea instanței va fi respectată, nici cetățeanul nu va avea de pierdut și se va pune astfel capăt acestui caz Spiridon din care se pot trage multe învățăminte utile.

MIHAI STANESCU ■

Opinia unui alegător

O chestiune de educație

Dau zilele trecute o fugă prin provin-cie, în orașul copilăriei mele și al primi-lor ani de școală „secundară” și revăd „patrulaterul” — adică centrul vechi al urbei, mai bine zis cît a mai rămas din el în urma unei opere de reurbanizare — acesta e cuvîntul — la care a fost supus în ultimii trei-patru ani vatra propriu zisă a fostei capitale domnești din veacul al XIV-lea și, nostalgic, îmi amintesc că niciodată — nici măcar în vacanță, cu părinții, nu aveam voie, elevi fiind, să călcăm în perimetrul cu cafenele, și bodegi și hoteluri, și că după ora 11, seara, nici vorbă să mai putem fi întîlniți prin tirg. Firește, a trecut de atunci o bună bucată de vreme, s-au schimbat multe în men-talitatea oamenilor, am depășit de mult viziunea patriarhală asupra vieții și chiar educației, am progresat — cum se zice, am generalizat învățămîntul, i-am dat o largă bază materială, nu e o comună unde să nu se fi ridicat o școală nouă, revolu-ționa și schimbat din temelii fața învățămîntului românesc, rar mai găsești vre-o matusă care să nu știe măcar să se is-călească, există învățămînt de zi, seral, fără frecvență la care participarea a de-venit o realitate depășind uneori posibi-litățile școlilor și ale profesorilor, mă gîndesc, evident, la capitolul timp fizic de desfășurare a procesului de învățămînt, în fine, nu vă spun noutăți.

Și totuși, eu mi-am amintit cu nostal-gie, la Rimnicu Vilcea, exigența ca să nu zic rigiditatea — și ea bună, pînă la urmă, și în anume împrejurări — care a marcat primii ani de școală secundară în acel oraș al copilăriei mele.

Cînd întîlneam, pe stradă, un profesor, cînd îl vedeam, cu mult, cu foarte mult timp înainte de a ajunge în dreptul lui, ne controlam automat înuța, ne încheiam la toți nasturii uniformei, ne rezeșam șapca pe cap, și ne pregăteam să-l salu-tăm. Nu mai vorbesc că în cazul unui Niki Angelescu, profesorul de română și directorul liceului, treceam pe celălalt trotuar și de acolo îl salutăm. Nu zic, acum, să trecem pe trotuarul celălalt cînd vedem un profesor, dar de salut e cazul să spunem că nu-l prea salutăm și cînd o facem o facem cu „o amicitie” care nu prea are nimic cu bietul respect. Vorbesc de elevi, firește.

Aud cu stupeoare că se înmulțesc cazu-rile cînd elevii, mai mari, mai mici, che-mați la lecție explică liniștiți că nu pot fiindcă, „azi, nu sînt pregătiți!” — Și dumneata ce faci? — îl întreb pe un profesor care îmi relatează cazul — Ce să fac? N-am nici o putere, îl aștept la ora viitoare!! Un alt profesor își per-mite să lase corigent un elev și la cori-

gență să-l lase repent. Elevul cu pri-cina nu învățase nimic, un an întreg își sfidase în clasă profesorul, la corigență se tocmise cu privire la subiect: „— Da-că-mi dați ceva cu Călinescu, știu, dacă nu... zice el dîndu-i dascălului să înleaga-că că se străduiește degeaba. Pentru că eu am fost și la practică, n-am avut timp să mă pregătesc”. Și cînd vorbea de practică insinua că el a muncit, adică a fost muncitor și să nu cumva să-și permită profesorul să nu ia în considerație că o lună de zile el fusese clasă muncitoare și vezi, dumneata... Ei bine, profesorul îl lasă repent! Credeți că a fost simplu? Chiar ministerul a intervenit! De ce? De ce nu poate rămîne repent un derbeder? De ce cu trei sau cu pa-tru corigențe nu se rămîne repent? Cui îl folosește această îngăduință care dă elevului sentimentul că profesorul nu mai are nici o autoritate? Pentru un număr de absențe nemotivate (azi pot să spun că m-am închis în casă și am citit o săptămînă întregă uitînd de școala!) am fost exmatriculat și tot liceul a știut și o rușine mai mare nici nu pu-tea exista, parcă aș fi fost rilos! Nu are nici o legătură grija democratică și pă-rintească a statului față de școală și față de copiii țării cu îngăduința și lipsa de rigoare și de criteriul de exigență severe, foarte severe, cum ar trebui să fie! Dacă școala își iubește copiii atunci trebuie să fie exigentă cu ei. Nu e cazul să se toc-mească elevul cu profesorul, și nu e cazul să-l tragem la răspundere numai pe profesor cînd nu învață elevul. E bine să veghem la autoritatea profesorului, să în-tărîm această autoritate, să sprijinim dem-nitatea lui în fața elevului, să-i oferim garanția acestei demnități.

Bine ar fi dacă aceste probleme, și mai ales problema disciplinei în școală, azi, ar fi discutate deschis în favoarea declara-tă a învățămîntului, care e democratic nu prin libertatea de a pune pe același plan elevul cu profesorul ci în primul rînd prin aceea că asigură tuturor copiilor țării posibilitatea de a fi elevi.

În sfîrșit, n-am dorit decît să arăt că nu trebuie să ne facem că nu vedem adevăratele probleme ale educației în școală lăsînd să se înțeleagă că ele nu sînt foarte serioase și foarte complexe numai pentru faptul că învățămîntul, ca principiu, se consideră la noi o problemă rezolvată! Apoi ar fi bine să se discute și chestiunea programelor analitice din perspectiva stabilității ei astfel în-cît ținîndu-se pasul cu dezvoltarea vertiginoa-să a științei să se păstreze cu mare grijă și să se apere principiul stabilității.

Chestiunea educației constituie una din chestiunile fundamentale ale unei socie-tăți iar opera școlii devine, în acest caz, hotărîtoare, ceea ce înseamnă că profeso-rul devine hotărîtor. Să dăm profesorului, întregi, toate prerogativele care să-l poa-tă face responsabil de chestiunea edu-cației.

DINU SARARU ■

Acum, cît sîntem încă în viață, să facem totul pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor, la existență liberă, la viață!

Este în pericol creația cea mai de preț, creația supremă a naturii – omul, viața însăși!

S-a ajuns la un asemenea stadiu al înarmărilor, încît orice nouă acumulare de arme, îndeosebi nucleare, poate declanșa o catastrofă mondială.

Noi, popoarele europene, trebuie să ne ridicăm cu toată hotărîrea și să spunem un NU categoric rachetelor cu rază medie de acțiune, bombei cu neutroni, oricăror armamente nucleare.

Cei ce vor dezlănțui atomul pot fi siguri că nu vor scăpa de forța sa nimicitoare!

Și dacă s-ar întimpla, printr-o minune, să rămînă în viață, să fie siguri că nu vor scăpa de judecata dreaptă, aspră a oamenilor, a popoarelor.

După ce vor cădea primele bombe nucleare va fi prea tîrziu!

Cît timp va continua cursa înarmărilor, cît timp se vor produce diferite tipuri de armamente nucleare și de altă natură, viața continentului european, existența planetei noastre, a întregii lumi va fi permanent în pericol.

Noi, popoarele europene, indiferent în ce parte a continentului ne aflăm, în Vest sau Est, în Nord sau Sud, sîntem direct vizate de armamentul nuclear existent și de cel ce ar urma să se amplaseze în viitor!

Este necesar să se pună capăt oricărei propagande de justificare a cursei înarmărilor, propagandei urii împotriva altor popoare. Cei ce desfășoară o asemenea activitate încep ei înșiși să devină prizonierii propriei lor propagande, încep să urască lumea și viața, nu mai văd decît răul și consideră războiul ca o necesitate.

Stă în puterea popoarelor europene, în puterea popoarelor întregii lumi, ca acționînd unite, cu toată hotărîrea, conștiente de primejdia ce planează asupra vieții lor, să determine oprirea cursei înarmărilor.

Să spunem deci cu toată hotărîrea NU cursei înarmărilor, NU oricăror rachete, oricărui armament nuclear în Europa, în întreaga lume!

Să spunem un DA răspicat politicii de destindere și colaborare, de respect al independenței naționale a tuturor popoarelor, un DA politicii de pace în întreaga lume!

Sîntem în preajma sărbătorilor de iarnă. Vine un nou an. Să facem celor apropiați, copiilor, popoarelor, cel mai de preț cadou: pacea, asigurarea liniștii și vieții, a bucuriei de a trăi într-o lume mai dreaptă, o lume fără arme și nici un fel de războaie.

În numele vieții, să întărim solidaritatea și unitatea tuturor popoarelor, pentru pace, pentru independență, pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

NICOLAE CEAUȘESCU

Inspektoratul general al miliției. În urma verificărilor efectuate, a rezultat că angajatul civil din cadrul descrierii 2 miliției, la care se referă cetățeanul Luca Elena, nu a comis față de petiționară nici o faptă care să impună luarea de măsuri. În vada eliberării adeverinței de identitate i s-a solicitat să prezinte doar actele prevăzute de lege. Menționăm că petenta s-a prezentat la descrierile cu actele necesare și i s-a eliberat adeverința de identitate valabilă până la data de 16 ianuarie 1982.

Intreprinderea de transporturi auto „Intertrans” București. Aspectele sesizate de tov. Stoiinea Elena se confirmă în mare parte. Din cauza stării necorespunzătoare a unei porțiuni de drum, pe traseul București—Gostinari circulă numai anumite tipuri de autobuze care au o vechime mai mare în exploatare. Aceasta nu justifică însă neglijența unor șoferi, precum Radu Ilie, care pleacă din autogara Filaret cu mașinile murdare, prost pregătite, neînținute. Vinovat de această situație se face și șeful autogării Filaret.

Am suferit o fractură de col femural și am fost tratată cu deosebită competență și grijă de către colectivul secției ortopedie a Spitalului municipal Hunedoara și acum m-am făcut sănătoasă. Pentru această mulțumesc din suflet ministrului colectiv condus de dr. Alexandru Simionescu și-i doresc în continuare multă putere de a munci și multă sănătate. (Gabriela Ștefănescu, Orăștie, jud. Hunedoara)

Comitetul executiv al Consiliului popular provizoriu al sectorului agricol Ilfov răspunde cetățeanului Icu Constantin din Chitila că, în vederea realizării în timp cât mai scurt a rețelei electrice, pentru racordarea caselor ce se construiesc în zona străzii 6 Martie, s-a cerut sprijinul Consiliului popular al municipiului București spre a dispune I.R.E.D. să urgeteze lucrarea. În ce privește mărirea parcelelor, se află în studiu, la Institutul „Proiect” București, refacerea proiectelor de lotirare pentru toate comunele din sector.

Ecaterina Timbu, femeie virstnică din Iași, str. Izmaroș nr. 44, cartierul Socola, ni se plinge, printr-o scrisoare, că în fața casei sale a fost amplasat containerul de gunoi menajer al cartierului, fapt ce îi îngreunează accesul în locuință și prezintă mare pericol de incendiu și îmbolnăvire. Aceasta cu atât mai mult cu cât acest container nu se golește cu lunile, iar copiii de prin vecini își găsesc aici loc de joacă și adesea îi dau foc.

Inspektoratul de miliție al municipiului București. În urma verificării scrisorii dv. nr. 9/971/1981, s-a stabilit că persoana semnată se numește Drazoveanu Ion și locuiește fără forme legale, împreună cu familia, la aceeași adresă cu petiționarul. Pentru faptul că a provocat scandal în imobil tulburând liniștea celorlalți locatari, sus-numitul a fost sancționat contravențional.

Asociația de locatari din blocul 208 B, șoseaua Pantelimon nr. 114—124, București, sesizează că, încă de la darea în folosință, blocul respectiv a prezentat numeroase deficiențe de construcție și finisaj: instalații sanitare și de încălzire prost executate, zugrăveli și izolații făcute de mînuială, geamuri lipsă, ferestre și uși neermetizate etc. La neumăratele reclamații, Grupul de șantier nr. 3 și I.L.M.I. București nu au luat nici o măsură.

Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșugărești. Luind legătura cu conducerea Cooperativei „Arta populară”, U.C.M.B. ne asigură că petenta Moise Mariana din București poate locui în căminul de nefamilisti cit timp va lucra în respectiva cooperativă.

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor. Urmare sesizării tovarășei Cleopatra Florescu, locatară a blocului L 13, din str. Soldat Petre Tina, București, vă facem cunoscut că lucrările de racordare a blocului la rețeaua telefonică se vor executa pînă la 31.XII. a.c.

Ministerul Muncii, Direcția generală asigurării sociale, pensii și asistență socială. Referitor la cele publicate în revista dv. nr. 46, din 12 noiembrie 1981, în legătură cu tovarășul Tăbircă Gheorghe din București, vă facem cunoscut că, în conformitate cu prevederile art. 9, alin. 1 din Legea nr. 3/1977, se consideră vechime în muncă utilă la pen-

Doar un dram de bunăvoință

S-a petrecut deunăzi la Magazinul alimentar „Ciuperca” din strada Popoșteanu — București. Profesoara pensionară Eugenia Vasilescu, femeie de 75 de ani, invalidă în urma unui stupid accident, s-a așezat la rînd, disciplinată, spre a-și face cumpărăturile. Timpul trecea greu și genunchiul piciorului beteag începuse iar s-o doară cumplit, s-o înțepe și s-o usture de parcă ar fi fost bătută cu bicul.

Puterea îi slăbea văzînd cu ochii. Învinșă de durere, ea s-a sprijinit o clipă de zid și a încercat să-i roage pe cei cîțiva mai tineri din rînd să-i îngăduie să treacă în față, spre a-și face totuși țirguicile de care avea atîta trebuință și a se întoarce grabnic acasă. Credeți că a lăsat-o careva? Aș! Un glas de bariton tună: „Pleacă de-aici! Nu ți-e rușine să cerșești mila?! Ia uități-vă la ea!”

Femeii în vîrstă, astfel apostrofată, i se făcu negru înaintea ochilor. Nici nu mai vede parcă pe unde calcă cu proleza ei de lemn. Cîteva perechi de ochi o străfulgerară. „Nu cumva o fi printre ei și foști elevi de-ai mei, din cartier, cărora le-am pus eronionul în mină?” se gîndi un moment, dezarmată, fosta profesoară. Nimeni nu schiță un gest de bunăvoință. Se adresă totuși, încrezătoare, responsabilului, care intrucitva o și cunoștea. Tot timpul cit i-a implorat bunăvoința, insul a stat cu țigara în colțul gurii și, fără să privească o clipă măcar în ochii înlăcrimați al celei care-l vorbise, i-a răspuns indiferent: „N-am ce-ți face, bătrînic, n-am ce-ți face!”

„Episodul acesta neplăcut, descris în amănunt într-o scrisoare trimisă redacției, ar fi trecut poate neobservat, dacă el n-ar fi adus pe tapet un fapt de morală, de conduită civică: respectul și grija față de omul bolnav, față de femeile și bărbății în vîrstă. Și nu greșim cu nimic spunînd că, pe alocuri la anumiți tineri, trăsăturile acestea sînt în mare suferință.

Da, am văzut mulți tineri binevoitori, politicoși. Chiar foarte grijulii, atenți față de cei din jur. Din păcate, am văzut însă și dintre acei care m-au revoltat de-a dreptul. I-am întîlnit, într-una din zilele acestui început de iarnă, în autobuz și i-am urmărit cu atenție. Au ocupat locurile din față și stăteau cu nepăsare pe banca rezervată mamelor cu copii mici, gravidelor, invalizilor, bolnavilor și bătrînilor. Nu, ei nu erau bolnavi. Cînd un vîrstnic, ce abia se ținea pe picioare, a apărut în preajma locului ce i se cuvenea, tinerii — erau doi, zgłobii și frumușei — s-au făcut că nici nu-l observă. Din locul comod în care se aflau, priveau neclintii la... cădere ultimelor frunze legănate de vînt. Iarși nimeni nu le-a spus nimic; nu le-a făcut nici un reproș. Bătrînul a stat în picioare, lîngă bancheta lor, tot timpul drumului, mutîndu-și greutatea trupului cînd pe un picior, cînd pe altul.

Dar ce se întîmplă? Oare nu ne mai respectăm îndeajuns bătrîni?

Cedarea rîndului, a întîietății la urcarea sau coborîrea din autobuz, la intrarea sau ieșirea dintr-o incintă, a fost dintotdeauna o dovadă a politeții, o expresie a condescendenței, a respectului și grijii față de oamenii mai în vîrstă. Gestul acesta — și ne referim nu doar la cele întîmplute cu profesoara invalidă sau cu bătrînul din autobuz — e mai mult decît un simplu gest. El devine o chestiune de atitudine. Relevă un fapt de conștiință cetățenească, civică, o regulă morală elementară, o trăsătură de caracter deopotrivă. Este, de aceea, o datorie să ne respectăm bătrîni oriunde și oricînd, în orice împrejurare. Respectîndu-i pe ei, ne respectăm pe noi înșine. Ne respectăm mamele și tații, bunii și străbunii noștri.

N-ar fi rău ci dimpotrivă bine ar fi dacă — așa cum de-altfel ne propune prof. Eugenia Vasilescu — și la magazine, la cumpărătură, la fel ca în autobuz sau tramvai, bătrînilor bolnavi, indeosebi invalizilor, li s-ar recunoaște, și în scris dar și în fapt, prioritatea. Ar fi astfel revitalizat un gest umanitar, un gest de grijă și respect față de omul vîrstnic în general.

Ar fi un act salutar de bunăvoință din partea unei generații.

MIHAI STANESCU

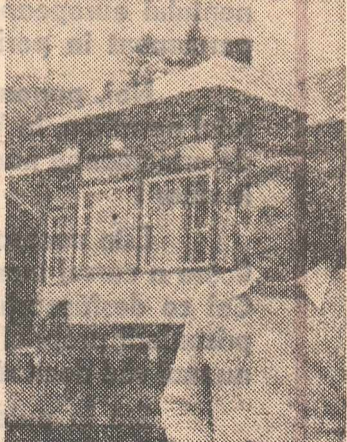
sle timpul cit o persoană a fost încadrată în baza unui contract de muncă. Rezultă deci că perioada I.X.1956—I.V.1958, în care sus-numitul a fost eliberat din muncă pentru tratament medical, în mod legal respectiva perioadă nu i-a fost recunoscută ca vechime în muncă valabilă la pensia pentru limită de vîrstă. Recunoașterea inițială s-a datorat, desigur, unei greșeli.

Am citit în revista „Flacăra” despre dr. Dinu Florea din Cimpina, care tratează parodontoză. Am făcut 5 ședințe și m-am simțit puțin ameliorat, ceea ce ar fi însemnat continuarea tratamentului dar, deși am mers deseori la dînsul, din septembrie 1980 pînă în mai 1981, datorită suprasolicitării sale nu am putut fi consultat. De aceea vă rog pe dv. să mă ajutați să fiu tratat la vestitul doctor din Cimpina, intrucît boala mi s-a agravat și sînt amenințat să-mi pierd toată dantura. (Rădulescu Sergiu, profesor la Școala generală din comuna Rîmnicelu, județul Brăila). N.R.: Mergeți încă o dată la Cimpina, profesore, și sîntem convinși că dr. Dinu nu vă va refuza.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Argeș. În legătură cu sesizarea tovarășei Ionăi Iustina din Pitești, vă încuștințăm că s-a luat legătura cu autoritatea tutelară de pe lîngă biroul executiv al Consiliului popular al orașului Cîmpulung pentru urgentarea întocmirii dosarelor în vederea internării copiilor minori Pișoi Costică și Nedelea Gheorghîța în unități de ocrotire.

Ministerul Muncii, Direcția generală asigurării sociale, pensii și asistență socială. Referitor la scrisoarea Constantinei Ciobanu din comuna Suseni, județul Argeș — publicată în revista dv. la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” — vă facem cunoscut că s-a reanalizat situația fiului sus-numit și s-a dispus aprobarea înscrierii sale la Căminul școlă nr. 12 din comuna Cobia, județul Dimbovița.

După ce lași în urmă Bușteni, pașii te poartă spre o lume de basm. La o infundătură a Văii Cerbului, își apare în cale cabana Gura Dîham, un loc unde, într-o vreme, se cuibărise lipsa spiritului gospodăresc. Aflînd despre avansata stare de

degradare în care se afla aceasta, Ioan Luca a și coborît de la Piatra Arsă și, împreună cu soția sa, Paulina, au renovat adăpostul. Acum e de ajuns să-i treci pragul, că se și simte schimbarea în bine, aspectul îngrijit, civilizat, redat de acest precept și tinăr cabanier al Buștelor. (Petre Grigore, București) (Vezi foto. 1)

Sufăr de o boală grea de mai bine de 12 ani și, citind în revista „Flacăra” despre invenția doctorului dermatolog Nicolae Eftimescu, imi pusesem toată speranța în vaccinul descoperit de dîmnealui. Am și luat direct și imediat legătura cu inventatorul și m-a încredințat că, în cel mult două-trei luni, vaccinul său va apărea în farmacie. De atunci au trecut nouă luni și vaccinul în care-mi pusesem atîtea speranțe n-a mai apărut. De aceea, imi îngădui să-i întreb pe cei în drept: care-i soarta acelui medicament? Eu mai pot spera în ceva? Aș dori să-mi răspundă la aceste întrebări Ministerul Sănătății. (Constantin Ioana, Moreni, jud. Dimbovița)

Direcția județeană P.Te Galați. Nici una din cererile la care se referă petentul Vlad Gheorghe din Galați nu a putut fi satisfăcută, din lipsa condițiilor tehnice. Rezolvarea va fi posibilă după darea în funcțiune a noii centrale telefonice din zonă, prevăzută pentru anul 1983.

Vă scriu în numele a peste 400 de abonați și al altor sute de călători ocazionali ai cursei deservite de I.T.A. Oltenița pe ruta gara Gălbinași — comuna Sohatu, care face legătura dintre comuna noastră și trenurile ce merg și vin din București și Oltenița. Funcționînd de ani de zile înscrise în programul curselor I.T.A., oficial decl. cu abonaamente eliberate contra cost, autobuzele circulă, în ultima vreme, după bunul plac al șoferilor, doar circa zece zile pe lună. Intervențiile noastre au rămas fără răspuns, fiind nevoiți a parcurge pe jos o distanță de aproape 14 kilometri, în condițiuni dintre cele mai grele. (Nicolae Constantin, secretarul Consiliului popular al comunei Sohatu)

Consiliul popular județean Călărași. Urmare scrisorii tovarășului Dumitrache Nicolae din Oltenița, vă comunicăm că se revine asupra măsurii de desfacere a contractului de muncă, iar prin dosarul nr. 3524/5 nov. 1981 i se întocmesc formele de pensionare pentru incapacitate temporară de muncă, forme înaintate deja comisiei județene de pensii. În momentul de față, tovarășul este om al muncii la I.T.A. Călărași, autobaza Oltenița.

Heana Rugină din București ne scrie în numele colocatarilor săi din Calea Vitan nr. 231, bloc 6: Deși am făcut nenumărate sesizări și intervenții la cei în drept, blocul în care locuim, a rămas și acum, după atîția ani de la darea sa în folosință, neracordat la rețeaua telefonică. Am dori un răspuns ferm din partea întreprinderii Telecomunicații: cînd se va face totuși acest racord?

Procuratura generală. În legătură cu scrisoarea petiționarei Ivașcu Emilia, domiciliată în comuna Izvoarele, județul Prahova, vă comunicăm că în urma examinării cauzei la care se referă s-a declarat recurs extraordinar.

„Sînt o femeie în vîrstă de 65 de ani din Hunedoara și am avut un fiu care a decedat pe 27 decembrie 1980. Fiul meu a avut o motoretă pe care a instrăinat-o în anul 1964, așa cum reiese și din certificatul de moștenitor, însă cu toate astea și astăzi, după aproape un an, ni se preînde să plătim taxă pentru ea. Deși m-am adresat cu acte doveditoare secției financiare a sectorului 6 București, sector unde feciorul meu Dediu Nicolae a domiciliat, problema scutirii de impozit nu mi s-a rezolvat nici pînă acum și surorii mele i s-a pus poprire pe retribuiție”. (Lasciu Maria, Hunedoara, str. Moțoc nr. 36)

Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Roșia, județul Bihor. Nu se adevărește că cetățeanul Ușvat Petru a construit casa pe păsuna comunală, ci pe proprietatea sa personală, situată în perimetrul construitibil aflat în vecinătatea păsunii cu pricina. Pentru faptul că nu a posedat autorizație de construcție i s-a aplicat o amendă de 2.000 de lei, la data de 15 noiembrie a.c., cînd a fost depistat. Casa este folosită ca locuință, nu în alte scopuri.

Constat de mai multă vreme că scrisori adresate mie, la redacția revistei Flacăra, ori nu-mi ajung deloc, ori întîrzie enorm. Și pentru a nu rămîne în domeniul presupunerilor și al impresiilor altora, mi-am trimis eu însumi, pe adresa redacției, o scrisoare. N-a ajuns nici astăzi, după mai mult de jumătate de an, la destinație! Nu știu ce se întîmplă pe parcurs. Probabil sînt prea mulți curioși între expeditor și destinatar. Rog pe cei în drept să ia măsurile necesare pentru a se respecta legalitatea.

Adrian Păunescu
Revista Flacăra
Piața Șintei 1
Sectorul 1
București

● „FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Asociația locatarilor blocului 10 din București, Calea Dorobanților nr. 135—145. Blocul nostru, proprietate personală, a fost dat în folosință la sfîrșitul anului 1977, fără a avea însă complet terminate toate instalațiile și lucrările contractate. Astfel, nici pînă acum nu au fost instalate cele trei ascensoare, n-au fost montate ușile la debaie, nu au fost finisate părțile comune. În plus, n-au fost înălțurate condensul și infiltratiile de apă dintr-o serie de apartamente, timpăria metalică este neetansă, instalațiile sanitare sînt executate necorespunzător. Cu toate solicitările noastre către I.C.V.L., aceasta se sustrage sistematic de la respectarea obligațiilor contractuale, refuză să-și onoreze promisiunile.

Coman Ion din Brașov, str. 13 Decembrie nr. 18, ne scrie că, împreună cu alți absolvenți de liceu a dat examen și a fost admis la un curs de calificare în meseria de depanator radio-tv. După ce au fost școlarizați la Timișoara, timp de un an de zile, au primit calificarea de depanator radio și n-au mai fost trimiși să se calibre și depanatori tv., așa cum se stabilise inițial. Fapt pentru care în numele colegilor săi dorește să știe de ce nu au fost lăsați să-și termine cursul și s-au oprit cu calificarea la jumătatea drumului? Întrebarea este adresată Uniunii județene a cooperativei meșteșugărești Brașov.

Consiliul popular al sectorului 3. La scrisoarea adresată redacției de către tov. Vlaicu Stimon vă comunicăm că în zi de 3 noiembrie a.c. noua rețea de apă din cvartalul Vitan—Driftor a fost interconectată la rețeaua existentă, astfel încît presiunea apei a crescut și în blocul în care petentul locuiește.

Pagină realizată de S. MIHAI

Poșta redacției

Nicodim Momeu — com. Bucium (Alba): V-a fost făcută actualizarea retribuiției la data recalcularii pensiei? **Elena Ștefănescu s.a. — Urlați:** Este corect. Costul încălzirii și al apei calde menajere se calculează în funcție de cantitatea de energie termică livrată și de costul combustibilului. **Valentin Goicu — Dorohoi:** Vă puteți înscrie la o altă facultate (specializare) numai prin concurs de admitere, la învățămîntul seral sau fără frecvență și numai după efectuarea stagiului legal în producție. **Valeria Ias — București:** Se poate stabili de către adunarea generală a asociației un fond de reparații ale imobilului la părțile comune, care să fie încasată de la membrii asociației lunar, trimestrial etc., fond care nu se confundă cu cel de rulment.

Ana Georgescu — Pitești: Dacă fostul soț se sustrage de la obligația stabilită, vă puteți adresa organului de urmărire penală pentru infracțiunea de abandon de familie. **Heana Partenie — București:** Pentru rezultatele concursului de ce nu vă adresați Șintei tineretului? **Bogdan — Timișoara:** Nu avem acum. Ne-ați scris numai prenumele. **Mircea Dobroghiu — Suceava:** Cifra dată a fost exactă. Există asemenea exemplare, dacă sînt îngrijite corespunzător, după toate cerințele zootehniei. **Visarion Rek — Cluj-Napoca:** Se poate rezolva numai în situația în care veți cere transcrierea contractului de închiriere pe numele soției sau al dv. și dacă soerii își dau consimțămîntul. **Ion Stanciu — com. Grăniștea (Brăila):** Cele două dovezi — cartoteca de evidență a membrilor de sindicat și decizia de încadrare — nu sînt suficiente. **Daniel Widman — Făgăraș:** Dacă indeplinți condițiile legale. Solicitați lămuriri prin inspektoratul școlar. **Filica Radu — Făurei:** Cu înțelegere se poate, dacă nu, apelați la organele de justiție. **Ion Necula — București:** După promovarea clasei a VIII-a, minorii deficienți își continuă școlarizarea în învățămîntul profesional special, în care se asigură atît pregătirea prin disciplinele fundamentale de cultură generală, tehnologice și social-politice, cit și pregătirea practică.

MARGA NEDELEA

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ion Lăncrănjan:

Să facem totul pentru epoca în care ne-am format și ne-am afirmat!

— V-au interesat, de la „Cordovanii” încoace, aspectele cele mai tumultuoase ale istoriei apropiate, contemporană nouă. Ca prozator, nu vă interesează și alte momente din istoria poporului român? Ce ne puteți spune despre ele? Nu aveți sentimentul că aceste probleme complicate, care vă pasionează, însoțesc întreaga istorie a neamului nostru?

— Am nutrit demult, încă din vremea debutului, convingerea că actualitatea a fost și este un izvor nesecat pentru proză — și nu numai pentru proză. Convingerea aceasta m-a ajutat să scriu mai toate cărțile pe care le-am scris, fiind de multe ori în contrast cu atât de vijelioase și atât de schimbătoare conjuncturi literare, scriind „roman monumental”, când era la modă „romanul pilulă”, sfidând „abisul”, când pledau unii, cu frenezie, pentru „abisul” și pentru „abisul abisabil”, urmărindu-mi, cum se zice, „un gând al meu, fiind contestat nu odată, fiind judecat în două ședințe literare memorabile, în 1973, pentru că după aceea să văd, să văd și să nu cred, că vechii „abisaliști” devin adepți ai literaturii politice, iar organizatorii „discuțiilor” din 1973 scriu și „apără” literatura pentru care erau gata să mă nimicească pe mine, în 1973. Să lăsăm însă acest fagas, care ține mai mult de „viața literaturii”, decît de literatură, și să ne întoarcem la actualitatea care m-a absorbit atât de mult încît m-a determinat să amin proiecte certe, legate, cum ziceți dv., de istoria poporului român — un roman consacrat lui Avram Iancu, un roman al Răscoalei de la 1784, o altă carte — „Soldatul lui Decebal” — consacrată „nașterii poporului român”, consacrată, de fapt, nașterii și renașterii unui sat din Transilvania — Buzda, satul lui Ghețea — care a fost ras de câteva ori de pe fața pămîntului, reînviind tot de atâtea ori, crescînd și înflorînd, ca într-o predestinare, în acești loci.

— De ce e necesară o astfel de întoarcere în trecut?

— E necesară, cred, această scoborîre în trecut nu pentru a concura sau a „completa” istoria, ci pentru a releva fațetele mai puțin cunoscute ale felului nostru de a fi, pentru a îmbogăți, dacă nu-l prea mult spus, mitologia noastră națională. Există în direcția aceasta începuturi și izbînzi certe, există însă tot atât de multe filioane neexplorate, ținînd toate de ceea ce a fost și este esențial și definitoriu pentru poporul român — de vechimea civilizației noastre, de vechimea și originalitatea deosebită a culturii române, de vigoarea fără seamăn de mare a omului care s-a înfrățit pentru totdeauna, prin muncă și prin luptă, și prin iubire, cu „meleagurile acestea dumnezeiești”. Trebuie precizat, pentru cei ce confundă vigoarea cu primitivismul, complexitatea sufletească fiind sinonimă, după opiniile unor asemenea „teoreticieni”, cu zbaterea mărunță și mărunțitoare a micului-burghez — că omul acesta, străbunul și părintele nostru, și fratele nostru de azi, a avut și are o viață sufletească extrem de

bogată, a avut o filozofie a lui, cum o atestă întregul său trecut, despre care s-a scris destul de mult, despre care trebuie scris în continuare, din punctul de vedere al prezentului, firește, prezentul însuși neputînd să fie înțeles cum se cuvine fără o înțelegere reală a trecutului.

— S-a făcut mult caz despre chestiunea curajului în proza ultimei perioade. Și despre dv., Ion Lăncrănjan, s-a spus că sînteți un scriitor curajos, ba chiar vi s-a recunoscut calitatea de deschizător de drumuri în proza „obsedantului deceniu”. „Eclipsa de soare” este piesa-cheie a unui început de drum. În perspectiva celorlalte cărți („Drumul cinelui”, „Caloianul”, „Suferința urmașilor”, „Fiul secetei”), cum vedeți chestiunea curajului în literatură?

— N-am fost și nu sînt, să știți, un scriitor curajos. Nicî primul meu roman, „Cordovanii”, și nici ultimul, „Fiul secetei”, nu au fost rodul unei dorințe speciale de a fi curajos. Vreau să spun prin asta că nu am scris literatura pe care am scris-o pentru a impresiona pe cineva ori pentru a capta „bunăvoința cititorului” (cum au insinuat și insinuează mereu „măruntătorii de idei și de gânduri”), ci pentru că am avut ceva de spus; pentru că am fost și sînt obsedat de soarta țaranului, în istorie și în actualitate; pentru că m-am considerat și mă consider mesagerul unei lumi; pentru că m-am format și m-am afirmat ca scriitor într-o vreme care s-a cerut și se cere explicată și cercetată, din cît mai multe unghiuri, care a pus și pune în fața omului extrem de multe probleme, înălțîndu-l de nenumărate ori pe scara verticalității, contorsionîndu-l și umilîndu-l tot de atâtea ori. Acestea ar fi datele esențiale ale literaturii pe care am scris-o și o scriu, curajul acestei litera-

turi, dacă el există, nefiînd scop, ci rezultat.

— Ținînd, cu alte cuvinte, de observația cu luciditate a realității!

— Ținînd, în ultima analiză, de ocolirea oricăror „potriveli artistice”, fie ele idiliste, fie negativiste. Nici nu cred, dealtfel, în curajul care a devenit scop, fiind folosit pentru a impresiona ori pentru a epata, pur și simplu. Forma aceasta de curaj aparține, e adevărat, imitatorilor de tot felul, atrăgînd însă în mrejele ei și scriitorii cu vocație certă, ceea ce nu e bine.

— Este la ordinea zilei discuția despre diversitatea stilurilor în literatura noastră contemporană. S-a emis opinia după care ar fi unele stiluri privilegiate, deci superioare, și altele inferioare. Cum stau, după părerea dv., lucrurile?

— Diversitatea de stiluri a literaturii contemporane este o realitate certă, un câștig important al ultimilor ani. Nimeni nu-i mai cere scriitorului astăzi să scrie într-un anumit și singur fel, indiferent de inclinațiile și dorințele lui. Sablonul și rețetarele au fost abolite, ajustarea realităților în funcție de dorințele unuia sau altuia a fost lăsată în urmă pentru totdeauna, comanda socială căpătînd înțelesurile ei adevărate, de fond, fiind sau ținînd să devină problema cardinală a conștiinței literare contemporane. Asta nu înseamnă însă că nu au răbufnit și nu mai răbufnesc pe ici, pe colo (chiar și prin părțile esențiale) unele tendințe de „tutelare stilistică”.

— Adică?

— Exclusivismul, în măsura în care se mai manifestă, cam de pe-ai începe, din „planul teoretic” al problemei, literaturii de un anumit fel acordîndu-i-se, în funcție de preferințe (în funcție și de relații intraliterare), mult mai multe șanse, conferindu-i-se valoare chiar și atunci cînd nu o are.

— Aș aduce o precizare. Se suprasolicită, spre exemplu, de către unii, stilul așa-numit livresc, elaborat, față de stilul frust, direct, neimpodobit, care este supus — de către aceiași — discreditului.

— Da, literaturii de tip livresc, literaturii care „exclue” istoria” din preocupările ei, se atribuie o anumită superioritate față de literatura care se nutrește „de-a dreptul” din actualitate (sau din istorie), care s-ar asemăna, chipurile, cu produsele inferioare ale rafinării țiteiului, livrescul fiind „echivalat” cu produsele cele mai fine (și mai subtile) ale rafinării. Așa cum literaturii pretins cotidiane i s-a atribuit merite și calități pe care ea, în măsura în care există, nu le-a avut și nu le are.

— De unde credeți că provin aceste suprasolicitări?

— Suprasolicitările de acest fel sînt legate, cum spuneam, de preferințele unora sau ale altora (nemaivorbind de interese), relevînd totodată o carență mai gravă: incapacitatea de a cuprinde prin cunoaștere și cercetare întregul fenomen literar, în cadrul căruia tendințele și stilurile se completează și se armonizează reciproc. Ne vom da și mai bine seama că lucrurile stau așa, întocmai, dacă vom arunca o privire asupra perioadei dintre „cele două războaie”, în cadrul căreia nu se pot „opera” superiorități false, în favoarea lui Șafoveanu, și zicem, și în defavoarea lui Rebreanu; în favoarea lui Camil Petrescu și în defavoarea lui Călinescu etc. Asemenea operații însă, evident absurde în

(Continuare în pag. 19)

ILIE PURCARU

Dacă David ar fi fost dirijor...

M-a preocupat, încă de pe cînd eu însumi mă aflam în această ipostază, debuturile, nu puține dintre cele literare, alături de alți confrăți împreună cu care am lucrat într-o redacție sau alta, girîndu-le, gir în cele mai multe cazuri confirmat de evoluția ulterioară a talentelor respective. Nu o dată însă, această pornire m-a adus în situația de a mă pronunța și despre primele afirmări ale unor tineri și în alte domenii decît cel al verbului literar și publicistic.

Fapt este că debutul ca dirijor al studentului ION MARIN de la Conservatorul din București, chiar dacă nu l-am putut urmări în mod nemijlocit în luna mai a acestui an la pupitrul aceleiași merituose instituții muzicale care este Filarmonica din Arad (director — Gh. Fluieraș), mi s-a impus o dată mai mult recent, cînd acest băiat, de o alură adolescențină, a avut curajul să ridice bagheta pentru a releva publicului citeva veritabile capodopere ale acestui zeu al simfonismului care este Beethoven. Optînd în deschiderea acestui mic festival beethovenian pentru o lucrare complexă și dificilă, mai puțin abordată chiar de baghetele experimentate, cum e „Overtura Coriolan”, Ion Marin s-a arătat de la început apt să domine confruntările între un dramatism vibrant și gama sa opusă — seninătatea liniștitoare. Concertul nr. 5 pentru pian și orchestră, supranumit datorită caracterului său monumental Imperialul, prin participarea magistrală a pianistului de rezonanță internațională Valentin Gheorghiu, l-a pus pe tînarul dirijor în postura și fericită dar și delicată de a conduce cit mai armonios un dialog între un solist de o asemenea forță, pe deasupra extrem de inspirat și generos în prestația pianistică de la Arad, și un tumult de instrumente și sunete care nu apucaseră, din lipsă de timp, să-și fixeze prea bine acordul prin repetiții anterioare. Repetata chemare la rampă după final a celor doi protagoniști ai concertului, îmbrățișarea lor plină de afecțiune, simbolică parcă, a conferit momentului un accent imperial, lertă-ni-se auelarea la însuși supertitul celebrului concert.

Fără îndoială însă că lucrarea de care își leagă cel mai mult originalitatea talentului său dirijoral Ion Marin rămîne Simfonia a V-a, Destinul, chiar dacă specialistii fac unele trimiteri și la nuanțat prelucrarea Simfoniei a II-a de Brahms, pe care a dirijat-o la concertul din mai. De la primul gest dirijoral, cu o bombă parcă de diamant menită să trazeze sigur liniile ofensive ale sunetelor pe o boltă de marmură, de la prima involburare energică a figurii (o, ce bine ar fi dacă aceste măști succedîndu-se aproape neobservat, ca la film, s-ar putea releva și auditorilor din sală!), ne-am dat seama că foarte tînarul aspirant la „bucuriile muzicii” ambiționează la viziuni și accente noi în interpretarea acestor opere deschise înțelegerii specifice a generațiilor prin însăși problematica existențială fundamentală pe care o abordează. Ne-a plăcut de aceea enunțarea manifestă a motivului destinului pentru ca imediat să estompeze orice disponibilitate spre discursiv. Destinul ca o luptă permanentă, deschisă, fără triumfalisme dar și fără căderi melodramatice, a condus ca linie dirijorală și mai calma parte a II-a ca și febrila, bătăioasa parte a III-a, astfel că unitatea din final a apărut organică, deliberat urmărită, întreaga simfonie, prin impulsul dirijoral primit, invitîndu-ne la o reflecție matură asupra motivului de a înțelege viața și a o trăi. Beethoven, prin esențialitatea filosofiei sale umaniste, găsește, astfel, în reprezentanții muzicali ai tinerei generații interpreți tot mai apropiați de nepieritorul său meaz artistic. Un debut sub asemenea auspicii nu poate fi decît o mare și generoasă făgăduință. Mie, Ion Marin, la pupitrul dirijoral, cu dezinvolтура sa temperamentală, dar temperată, neteatralizată, mi-a apărut ca un David în scenă purtînd în loc de praștia de pe umăr bagheta. Dacă David ar fi fost dirijor el devenea precis modelul lui Ion Marin...

NICULAE STOIAN

P.S. Comparatia cu David a venit de la sine poate și pentru că unul din marii noștri dirijori primea cu ani în urmă, printre primii la Roma, premiul „Una vita per l'arte”, trofeu simbolizat de „David” al lui Michelangelo. Dar dirijorul respectiv nu este altul decît tatăl lui Ion Marin, maestrul „Madrigalului” ION MARIN CONS-TANTIN, Așchia nu sare departe, și totuși...

Vorbiți și scrieți românește!

„Unde ni sînt”... norme?

Imi vine de-a dreptul să mă-ntreb dacă, în unele cazuri, nu trebuie repute în discuție unele norme ale limbii române literare. Se spune că limba română se scrie cum se vorbește, ceea ce este mai mult sau mai puțin adevărat. Uneori, se și vorbește cum se scrie.

Să ne explicăm. Normele ortografice nu coincid, întotdeauna, cu cele ortoepice (de pronunțare), iar apropierea scrierii de pronunțare nu înălțură inconsecvențele. Una din reguli stabilește că în rădăcina cuvîntului are loc alternanța vocalică e — a după ș. Norma este bună pentru formele flexionare ale verbului a șede. Se pronunță și se scrie cu șed, el șade (nu șede, cum zic muntenii), el șădă (nu șă șază) etc. Dar, un verb, inrudit cu acesta, a așeza, se abate în pronunție și, ce e mai grav, în scriere, fiindcă frecvența cea mai mare o are forma așează (considerată incorectă) și nu așază (cea recomandată, dar prezentă doar în graiul moldovenesc). Așadar, în opoziție cu norma, vorbitorii consideră corectă forma așează (mai apropiată de graiul muntenesc), decît așază (mai veche, etimologică am zice, frecventă în Moldova) considerată formă regională. Orientarea ne duce spre forma

de conjunctiv să așeze. În treacărt fie zis, pentru acest verb se pornește de la latinescul *assediare*, același care, prin intermediul limbii italiene, ne-a dat dubletul a *asedia*, firește, cu alt sens. Oricum, norma oficială este contrazisă de scrierea și de pronunțarea actuală și va trebui avută în vedere la apariția unui nou *Indreptar ortografic*.

În opoziție cu situația de mai sus, ortografia recomandă să scriem *greșală*, fiind vorba de un derivat, de la *greși* + sufixul —eală. Vorbitorii au sentimentul că avem de-a face cu o pronunțare regională (muntenescă) și, de aici, pronunțarea și scrierea *greșală* (dar, pluralul, totdeauna corect *greșeli*). Pentru lingviști, principiul morfologic este motivat. Ce ne facem însă cu frecvența din ce în ce mai mare a pronunțării și a scrierii? Nu va trebui să apropiem, repet, scrierea de pronunțare?

Singurul care pare mai corect este a înșela, cu forma de indicativ prezent, 3 singular și plural *înșală* (forma *înșeală* este regională, frecventă însă și în graiul bucureștenilor). Dacă „ruda” acestuia este mai puțin utilizată (e vorba de verbul a înșeu), în schimb baza de la care s-a format (latinescul *sellā*) e reflectat, în română, prin sa articulat (saua). Și acesta se abate de la norma, fiindcă circula mai mult forma șea (și șeaua) pe care mulți o consideră mai „literară”, adică „mai corectă”.

Comentînd aceste aspecte, ne vin în minte și alte abateri de la normele oficiale. Spre exemplu, se scrie *premisă*, dar se dă și varianta *premiză*, deși noi pro-

nunțăm cu *z*. Se zice că s-a avut în vedere originea, în francezul *prémisse*, la origine tot latinesc. Forma admisă este *premisă*. În schimb, pentru *filozofie* (și toată familia cuvîntului) se statuează ca forme corecte numai cele cu *z*. Ce ne facem însă că toată lumea scrie (și instituțiile!) *filosofie* (deși se pronunță cu *z*), aducîndu-ne aminte de forma grecească (*philosophia*) sau de cea franceză (*philosophie*). Și-atunci, care-i norma? Cine o respectă? Ce facem cînd „sîntem confrunțați” (ciudat mai sună expresia aceasta!) cu o „expunere orală sau scrisă” (cum mai zic unii) în care abundă „greselile” de acest tip? (De ce să ne mai mire că se zice *expunere scrisă*; să nu uităm că a spune și a expune — ca dublet — au la bază latinescul *exponere*. Nu ne-ar mira și o *spunere scrisă*, dar ar fi prea...) Dar asta nu-i nimic. Ce ne facem că a început (sau continuă) să se generalizeze formele *sunt — suntem — sunteți*, și în vorbire și în scriere? Indicatorul etimologic domină și, pentru o mai bună înțelegere a ortografiei ar trebui să se revizuiască normele. Metodele statistice moderne ar putea da răspuns acestor întrebări, fiindcă mass-media propază aceste forme (recrudescențe?) în opoziție cu ceea ce dau indreptarele, gramaticile și manualele școlare. E un *product* (sic!) al cui? Vorba unui critic de la Săptămîna, parafrazînd, și pe mine mă frapază devierile (écarts) de la sistemul... de-norme (nu „de așteptări”) al ortografiei actuale. Curat *écariuri*!

GHEORGHE POALELUNGI

Cartea

Devenirea întru ființă

Cartea lui C. Noica, „Devenirea întru ființă” (vol. I, „Încercare asupra filosofiei tradiționale”; vol. II, „Tratat de ontologie”), apărută recent în Editura științifică și enciclopedică, iese din referințele strict specializate, devenind, prin amploare și semnificație, un eveniment cultural de importanță națională. C. Noica pășește — am zice — direct în universalitate, întrucât metoda sa de cunoaștere rămâne logică, ca limbaj fără granițe; logica definită drept „una din disciplinele cele mai sugestive pentru gândirea filosofică”, logica contradicției unilaterale (sugerată și de istoria matematicii, unde noul nu contrazice vechiul, ci îl integrează), după care naționalul poate să contravină universalului, însă acesta din urmă nu-l contrazice pentru simplul motiv că îl absoarbe. Ideea aceasta a contradicției unilaterale a fost de altfel fructificată la nivelul limbii de lingvistica structuralistă, care supune atenției faptul că suma sensurilor unor segmente sintagmatice nu este egală cu sensul global al expresiei. Dar structuralismul nu a preluat această idee din matematică, ci din lingvistica formalistă a lui Bahtin și este implicată (nu explicată) în conceptul de alteritate al acestuia.

Din început, C. Noica mărturiseste: „Ceea ce au în comun lucrările este într-adevăr gândul devenirii întru ființă, prima dată ca desprinzându-se din istoria filosofiei, a doua oară ca încercând să refacă știința ființei, ontologia”. În spațiul celor trei decenii dintre volume, autorul a pus în joc, pe mai multe planuri, același gând: și în cercetarea dedicată lui Goethe, în cazul căruia i s-a părut că descifrează o devenire întru ființă trăită; și în interpretarea „Fenomenologiei spiritului” a lui Hegel; și în analiza citorva cuvinte și expresii românești, ca și în analiza sentimentului românesc al ființei. Logica contradicției parțiale îl duce în mod necesar la concluzia că nimic nu poate fi asimilat decât în ipostaza de caz particular

„Curbul, de pildă — scrie C. Noica —, nu contrazice linia dreaptă, singură aceasta poate contrazice curbul, atunci când nu e înțeleasă drept un caz particular al lui. Lărgind, se poate spune că planul este un caz particular al sfericului (în limitele acestea o suprafață este plană) și doar planul poate contrazice sfericului, acesta nu pe cel dintâi”. Numai în particular fiind în mod simultan două ordini deosebite, cea a diversității și cea a generalului deopotrivă.

După C. Noica, modelul ontologic este „un individual ale cărui determinații se convertesc în cele ale generalului”, iar convertirea nu este decât o formă a „atingerii”. Tezele expuse surprind onticul, dar țintesc altceva, și acel altceva este epistemologicul, sugerat indirect ca metodă de cercetare a ontologiei. Iar ideea este puncta de legătură dintre cele două ordini, cea a diversității individuale și cea a generalului, realizate simultan în particular. Ideea este deci relația dintre cimpurile deducției, premisa desprinderii de individual și a intrării în universal

Cu alte cuvinte, nucleul epistemologic ce ni se propune este postulatul că generalul nu poate fi cunoscut decât în forma realizată a particularului, iar acest particular este tocmai ființa. Cunoașterea ei înseamnă cunoașterea totului.

Dacă cultura europeană începe cu formalismul introdus de antropomorfism, europeanismul în gândire debutează prin sofismul platonice, când Platon rostește aserțiunea că tinerii frumoși la chiș trebuie să aibă și un suflet frumos, făcând din estetic un semn pentru etic, iar din aparentă un simptom al esenței. Sensul ideii lui Noica aici își află originea, dar pe cei doi gânditori nu-l despart numai 25 de veacuri. Distincția dintre ideea platoniciană și ideea lui Noica este dată de drumul de la sofia empirică la epistemologie. La nivelul reprezentării, îi desparte distanța dintre stilizare și abstracție, din care a dispărut orice urmă a particularului generator al imaginii. Noica transcende nivelul vizualizării și împacă în idee individualul și generalul, suspendând pseudocontradicția aparentă-esență și, implicit, întreg formalismul gândirii europene.

Aparent, aducerea hegeliană a totului în unu suspendă distincția platonice etic-etică, dar, în fapt, cum observă C. Noica, ideea hegeliană este tot de esență formală, fiindcă sinteza operată de ea nu depășește nivelul cuvintului. Hegel stringe totul și-l înglobează în semnificația universală a ideii, uitând că însuși cuvintul este un semn pentru altceva. „Filosofia spiritului” nu este nici ontologie nici epistemologie, ci sistemul categorial al structurilor mentale cognitive. Și abia ajunși în acest stadiu putem suporta revelarea statutului acordat de C. Noica ideii: relația (atingerea) dintre principiul individualului și cel al generalului, concept care se identifică cu ființa înțeleasă ca ne-limitare a limitatului; din acest punct, ontologia lui Noica este în același timp epistemologie. A spune ce este ființa presupune înainte de toate să demonstrezi cum ai ajuns la ea. Inșă, evident, nu ni se oferă o teorie a cunoașterii în mod explicit, în virtutea euristicii socratice, care vrea să ne dea iluzia că tot ceea ce știm am gândit singuri...

VLAD PAPU

SĂ FII ÎN RÎNDUL LUMII

Imi serie rar,
in cei treizeci de ani de cind e mamă
plicurile ei pot fi numărate pe degete
întreabă cum o duc, cit sint de sănătoasă,
dacă e frig, dacă mi-am cumpărat
deșteptător,

și-n ultimul rind, pe ocolite
nu cumva să jignească,
menajindu-mi nervii bombardată
de zvonuri care de care mai adevărate
imi spune că trebuie să fiu în rîndul
lunii.

Dar lumea își vede de treburi,
nu-mi simte lipsa,
ajută vulcanii să erupă,
traforează sentimente și scoate din fițil
pină și pălanjenii
semnează condamnări postume,
conferențiază în săli de așteptare
și ascunde conștiințe în adăposturile
fragile din subcoașa cuvintelor.

Mama, iscălită pe-o brazdă de pămînt
șterge rugina fininii cu șorțul imblibat
în rouă

lasă copilăria să hoinărească prin țărîna
legunită de păsări, copil și cai nepotcoviți
fiindcă doar, și potcovarii au îmbătrînit
ascultă zăngănitul drugului de lemn
așezat peste poartă

și întreabă la post-scriptum:
„se mai moare azi de moarte bună?”
la Cornul Caprii cerul singerează,
asta nu-i a bine, fată,
se-aude ceva rău, pe-acolo?
pină atunci, fie ce-o fi,
așează-te și tu în rîndul lumii!
Dar lumea e în rîndul meu?

IOANA PROCA

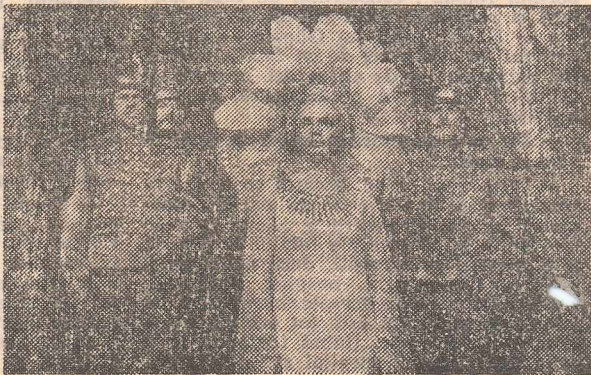
In dezbatere: filmul A FI COMPETITIV

Stop cadru la masă

Ștefan Luchian

Dumbrașa minunată

„Prezenți în 65 de țări”

— Tovarășe Vasile Răchită, în calitatea dumneavoastră de director al Rețelei cinematografice și difuzării filmelor, v-aș ruga să-mi vorbiți despre audiența de care se bucură filmul românesc peste hotare.

— Anual se produc în lume aproximativ 3000 de filme. Multe dintre acestea de aventuri, cu un succes sigur de casă și deci cu o desfășurare fabuloasă pe piața mondială. Vă dați seama cu ce concurență trebuie să se confrunte cinematografia noastră, care produce în jur de 30 de filme anuale. Și totuși, chiar și în aceste condiții de concurență acerbă, filmul românesc, fără a face reverențe gustului indoielnic, reușește să intereseze publicul de pe alte meridiane și să fie apreciat. Astfel, în 1981 am vîndut 178 de filme artistice de lung metraj, 164 de filme documentare și 1516 filme de desene animate (se calculează de cite ori un film a fost vîndut). Anul acesta, filmele noastre au fost cerute în 65 de țări.

— Care au fost cele mai vîndute filme?
— Revașa, Luchian și Vlad Tepeș — dintre lung metraje; Bălănel, Pătrățul și Aventurii submarine — dintre desenele animate.

— Cum explicați acest lucru?
— Filmele respective au fost realizate într-o manieră care poate fi receptată de cele mai diverse categorii de oameni. Barierele lingvistice și cele create de diferențele de mediu social și cultural au fost și ele depășite. Ancorarea într-o problematică eternă a omului — iată secretul reușitei lor. Ele vorbesc despre relațiile românești în așa fel încît să intereseze și pe locuitorii altor meleaguri, mai mult sau mai puțin apropiate.

— Am înțeles că filmul românesc este uneori mult apreciat peste hotare de către spectatori, care se adaugă la cei peste 70 de milioane de spectatori din țară care au vizionat filmele noastre. Dar în ce măsură ele intrunesc adevărate juriilor unor festivaluri?

— Anual participăm cam la 50—60 de festivaluri, dintre care unele necompetitive. În 1981 am înscris 49 filme de lung metraj, 53 documentare și 52 desene animate.

— Ce premii au fost obținute la aceste festivaluri?

— Stop cadru la masă (regia: Ada Pistiner) a fost încununat cu premiul de argint „L'uno d'oro” la festivalul filmului neorealism organizat la Avellino — Italia. Un alt film, Dumbrașa minunată (regia: Gheorghe Naghi), a obținut Diploma de onoare la Festivalul filmelor pentru copii de la Gijón-Spania. Aceleași pelicule i-a fost decernat premiul „Pentru cel mai bun basm cinematografic” la Festivalul filmelor de la Moscova. De o bună apreciere s-a bucurat și filmul lui Iulian Mihu, Lumina palidă a durerii care a primit, tot la Festivalul filmelor de la Moscova, Diploma specială a juriului. La Festivalul filmului științifico-fantastic de la Sitges-Spania actorul Mircea Bogdan a fost distins cu premiul pentru interpretare masculină. Metafora lui Mihai Bădica a primit o mențiune specială a juriului la Festivalul filmului balcanic de la Atena.

— Ce importanță au aceste premii pentru filmul românesc?

— Sigur că astfel de premii, obținute într-o competiție la care participă de multe ori valori deosebite, reprezintă un certificat de calitate pentru filmul românesc. Este știut că filmele care obțin distincții au o căutare atît la rețeaua cinematografică mondială cit și la televiziune. Distribuitorii, așa cum e și firesc, caută să cumpere mai întii tocmai filmele premiate, care au fost selectate de juriul în prealabil dintr-o mare masă de pelicule. Desigur însă că nu trebuie să absolutizăm aceste premii. Filmul românesc nu trebuie să se preocupe să placă în primul rînd unui grup restrîns de specialiști ci trebuie să aibă întotdeauna în vedere marea masă a publicului.

GEORGE ARION

„Arta nu se învață. Publicitatea, da”

Cu niște ani în urmă, cinematografia română, deși nu producea mai mult de 10—15 filme pe an, era nelipsită de la marile festivaluri — Cannes, Veneția, San Sebastian, Mar del Plata, Locarno, — și doar rareori ambasadorii noștri cinematografici se întorceau de acolo cu traista goală, fără măcar vreun Premiu special al juriului. Anii au trecut, la Buftea se fac azi de două ori mai multe filme, și totuși, iată, se împlinște aproape un deceniu de cînd nici una din realizările ei n-a mai fost admisă în selecția oficială a Cannes-ului. Recolta de premii s-a anemiat și ea treptat, pînă la dispariție, și de-abia de anul trecut începe asistăm la un început de reviriment. Ce s-a putut întimpla? Sint filmele noastre mai neîmplinite astăzi? Nu. Sint ele sub nivelul tuturor filmelor acceptate și chiar premiate în competițiile de la Cannes, Berlin sau Veneția? Nici pomeneală. Atunci, care să fie explicația? Una — după părerea noastră — extrem de simplă: de multă vreme, în lumea filmului mondial a fi competitiv nu ține numai de valoarea intrinsecă a operei ci și de calitatea marketing-ului, de diplomația cu care știi sau nu să te descurci în puzderia de dedesubturi extra-cinematografice. Produs industrial, filmul nu se poate lipi și astăzi de publicitate. Cariera internațională a unei pelicule, fie ea semnată de Fellini, nu se face de la sine, ci se construiește cu răbdare, printr-o campanie publicitară minuțios pregătită și orchestrată.

A fi competitiv astăzi înseamnă a susține valoarea filmelor printr-un complex sistem de relații internaționale. Cu atît mai mult cu cit însăși noțiunea de valoare s-a relativizat, dacă ne gîndim că piața cinematografică mondială este reglementată — ca și aceea literară sau aceea muzicală — de două mari burse: una a produselor-marfă și o alta a operelor de

artă. Prima își tentează acționarii cu prozaica dar necesara rentabilitate financiară imediată, cealaltă le oferă olimpiantul prestigiu cultural. La una se fac tranzacții cu filme sortite unui eferem hic et nunc, cealaltă propune șansa unui loc în antologiile viitorului. A opta pentru una sau alta nu înseamnă cituși de puțin a încuraja ideea unei nete distincții între cinematograful destinat marelui public și așa-zisul cinematograful al elitelor — la urma urmei, fiecare spectator este liber să prefere fie divertismentul, fie experimentul, sau, situația ideală, să le guste în egală măsură pe amîndouă — ci înseamnă pur și simplu a urmări țeluri diferite. Și dacă cinematografiile mari își pot permite luxul să-și speculeze simultan acțiunile la ambele burse, cinematografiile mici și chiar cele mijlocii preferă, de regulă, să fie cotate la bursa artei. După principiul elementar al omului prea sărac ca să-și risinească banii pe achiziții ieftine. După acest principiu sănătos se ghida, cu ani în urmă, și cinematografia română. Neputînd concura cu arme egale pe terenul genurilor tradiționale și în absența unui nou val autohton sau a unei școli, singura ei șansă de afirmare internațională, singurul mod de a-și face auzit timbrul în concertul cinematografiilor lumii, stătea în afirmarea, prin filme de autor, a unor individualități de marcă. Strategia s-a dovedit înțeleaptă și cu lungă bătaie în timp, pentru că s-a soldat nu doar cu lauri pentru cineastii noștri în marile competiții, ci și cu inserarea, alături de Ion Popescu Gopo deja, universal cunoscut pentru omulețul lui prompt să cucerească galaxiile cu o floare în mîna, a numelor lui Ciulei, Pintilie, Muresan, Iliesiu, Mesaroș în enciclopediile, istoriile și cărțile de cinema de largă circulație internațională ale epocii.

Cum arată lucrurile astăzi? Mai zilele trecute răsfoind o recentă „Istorie a cinematografului mondial” apărută la Londra și New York, constatam cu tristețe și

Găzduim în acest spațiu al paginii noastre de poezie doi tineri, Ion Cozmei și Nicolae Sava, câștigători ai premiului revistei Flacăra în cadrul a două mari concursuri de creație literară, cel desfășurat la Galați, sub genericul Festivalului Baladele Dunării, și cel desfășurat, în prima sa ediție, la Piatra Neamț, și purtând numele lui Mihail Sadoveanu, acest veritabil Ceahlău al literaturii noastre.

La Galați, Ion Cozmei s-a impus printr-un vers de factură clasică și printr-o metaforă surprinzătoare de proaspătă și bine montată în construcția generală a poemelor. La Piatra Neamț, Nicolae Sava, adept al unui stil numit de obicei dicteu automat, cultivând o tehnică modernistă, imprumutată din artele plastice, cea a colajului, a impresionat prin sinceritatea și tensiunea discursului liric.

Amindurora, bun venit!

Secundă

Și cînd nu mai poți de dor
singurătatea
se strecoară în odaie
pe sub ușa
ca o nevăstuică pîndindu-ți gitlejul

incerei atunei să faci
un rezumat
al situației internaționale
și te apucă subit
plînsul.

Soarelui

Supără-te pe noi ignoră-ne măcar
un mileniu
promite că-ntr-o dimineață n-o să mai vii
tu care mingii egal
care ne iubești egal
și preamărești umbrele noastre meschine
ți-am catalogat toate defectele reale
sau posibile
pețele tale ne deranjează crează panică
printre muritorii de rînd ne mărese
tensiunea
ne reduce potențialul de sensibilitate
în fața unui
bloc de beton calculatoarele ultra
și supermoderne
au divulgat ce mică distanță poate fi
între noi și
al tău univers molecular

ți-am descoperit
atiția omonimi unii se întreabă cum de nu
te-ai pierdut
pină acum prin univers de mai vii totuși
în fiecare

dimineață
mingiindu-ne atît de egal
și iubindu-ne atît de egal.

NICOLAE SAVA

**Cintec de dragoste pentru
sănătatea ierbii**

Foaie verde pajiste uscată
Umblă zvon năting în lumea toată

Pe pămînt de pace și răcoare
Se întinde veste-ngrozitoare

De cu seară pină dimineață
Urcă prețul ierbii-n orice piață

Se usucă-n lacrimi și suspine
Plaiuri de legendă și coline

Caii-nfomețați în vînt nechează
Noaptea se transformă în amiază

Cavaleri ai ierbii ancestrale
Trîști înghină cîntec de vocale

„Foaie verde fir de iarbă verde
Vezi-ne și încă nu te pierde

Pe pămînt de foc și de suspine
Mai avem nevoie și de tine

Peste ochiul nostru dacă plouă
Mai dorim să ne spălăm cu rouă

Foaie verde fir de iarbă caldă
Vezi-ne și încă ne mai scaldă

Mai păstrează fragedă minunea
Și inimiresmează-ne pășunea.

Indulcește criza de pe piață.
Căci mai sînt pe lume cei în viață

Foaie verde lacrimă subțire
Pe islaz prin șanț prin cîmîțire

Pe pămînt de foc și sete oarbă
Mai avem nevoie și de iarbă.

Creanga de aur

Pe malul Siretului mai apar fantome
de zimbri,
Timpul în valuri cioplește statul cit istoria
Toamna se tînguie blind ca un corn,
ca un clopot
Cînd de la Dorna în jos mioritic coboară
Vitoria

În Țara de dincolo de negură crește păduri
de legende,

La Hanul-Ancuței spun oamenii
c-ar fi văzut un balaur,

Bătrînul Leonte-nțeleptul citește în zodii
și stele,

Istoria urcă prin creangă și creanga-i
de aur.

Atîta lumină în calmul nostru drum
cătore miine

Se naște prin arbori petrecîndu-se-n ram,
Ca-ntr-un Olimp moldav rapsodia pădurii
pătrunde,

Neamul acesta își mingie blind
voievozii de neam.

Eternitatea-și întinde legi peste ochi,
peste suflet,
Caleă Rapsodul prin vreme uriaș ca un zeu,
Trebuie această-nțelepciune în fața vieții,
Cum preamărirea se cuvine în fața
unui Ceahlău.

Vinătoare de iarbă cu cai

Pregățiți caii zice domnul profesor
La noapte vom da extemporal
A invadat iarba pășunile noastre
Pregățiți caii vom pleca peste deal

Se încrucează privirile pe neașteptate
Prin clasă se strecoară miros de pășuni
Rînd pe rînd dispar seraliștii
Să-nvețe pe de rost caii lor înalți și buni

La ora unospozeze fix adunarea
Profesorul anunță subiectul călăre
„Vinătoare de iarbă cu cai”
Un fior trece prin mădulare

Timpul se-oprește o clipă în loc
Luna tremură chipul în apă
Seraliștii trîști cu iarbă în ochi
Caii lor buni și înalți îi adapă

Ora se-apropie de sfîrșit
cîng va termina primul extemporalul
Caii nechează cu nările-n vînt
Ca o baladă se tînguie dealul

E miezul nopții în clasă e liniște
La geam se oprește un cal pîntenog
Profesorul cu ochelarii pe nas
Trece pasiv notele în catalog.

ION COZMEI

**Să facem totul pentru epoca în care ne-am format
și ne-am afirmat!**

(Urmare din pagina 15)

raport cu o perioadă literară pe deplin „clarificată”, sint aproape curente în critica literară de astăzi, a cărei desființare nu am cerut-o niciodată, în treacărt fie spus, cum afirma mai ieri-alaltăieri un Nimeniulme.

— Aprope de numele ilustre pe care le-ați pomenit, o chestiune pe care am mai pus-o în cadrul rubricii noastre: cineva spunea, nu prea demult, că trăiește sentimentul unui pustiu în literele române. Că toți cei mari s-au dus, că după ei a rămas nisipul... Oare să fie chiar așa?

— Sînt mîndru, în ce mă privește, de faptul că sînt contemporan cu Ioan Alexandru și Ion Gheorghe, cu Nichita Stănescu și Gheorghe Pituț, cu Adrian Păunescu și Cezar Baltag, cu Edgar Papu și Constantin Noica, cu Paul Anghel și Eugen Barbu, cu Dumitru Radu Popescu și Aurel Dragoș Munteanu, cu Vasile Rebreanu și Augustin Buzura, cu Paul Everly și Horia Lovinescu (lista rămînd deschisă, cum se spune), neavînd așadar sentimentul, nici măcar în treacărt, nici măcar atunci cînd am necazuri și „probleme”, că trăiesc într-un pustiu și că sînt un biet firicel de nisip; dimpotrivă, am avut și am sentimentul că sînt parte dintr-un întreg, sint ca un copac într-o pădure mare și viguroasă, pe la marginea căreia e posibil să existe și tufișuri, ba chiar și goliști pustiite, dar asta, cum se zice citodată, e altă problemă.

— Nicolae Manolescu, în interviul pe care ni l-a acordat într-un număr recent al revistei, spune că făcerea criticilor condamnă fără drept de apel o carte. N-aș fi reamintit acest fapt, dacă N. Manolescu nu v-ar fi vizat în chip expres. Astfel, în legătură cu romanul dv., „Fiul secetei”, cei care n-ar fi răspuns invitației revistei „Flacăra” de a scrie despre carte ar fi condamnat-o iremediabil, ar fi scos-o de fapt din istoria literaturii române contemporane; cum s-ar spune, „definitiv și pentru todeauna”. Ce se întîmplă cu această carte? Mai există ea, strivită de atîta tăcere?

— N-a fost arătat nimeni cu degetul, n-a fost pus nimeni la zid, în imprecizarea amintită de N. Manolescu, lui însă îi place să dramatizeze, să îngroașe lucrurile la maximum, ca să-i iasă „socoteliile”, fiindcă n-o face chiar degeaba, ci pentru că vrea cu orice preț să rostească niște sentințe, vrea, de fapt, să-și argumenteze preferințele. Dar pentru asta nici nu era nevoie de atîta zbatere. N. Manolescu e liber să nu „guste” deloc literatura pe care o scriu eu, sau Paul Anghel, sau alți scriitori contemporani, el e liber, de asemenea, să se entuziasmeze la culme în fața unei prozatoare obscure, cum e (sau cum era) Rodica Iulian, a cărei carte, *Cronica nisipurilor*, a fost împodobită cu elogii (și cu un mare premiu) de către intransigentul nostru critic (și de către unii dintre cei ce au tăcut în alte cazuri, chipurile, fără drept de apel!). În fața unor situații de acest fel nu e de spus decît atîta (fiindcă și alții sînt liberi să aibă opinii): preferințele și alinierea de un anumit tip, mai ales alinierea, definesc o activitate anume mai bine decît orice declarație de principiu, transformînd în simplă pecingine demagogică patetismul cel mai „puternic”.

— Unii zic — ba chiar fac mare caz de asta! — că viața literară e divizată în grupuri, alții că în viața literară domnesc o perfectă unitate. Ce credeți de asta?

— Aș zice, mai degrabă, grupulețe. În ce mă privește, dacă vă interesează opțiunile proprii, am făcut și fac parte din „grupul” scriitorilor care au „făcut” și „fac” literatura română contemporană, scriind-o cu singele propriu nu o dată. De fapt, grupul acesta este cel mai numeros și mai puternic, unitatea lui fiind indestructibilă, pentru că e de fond așa cum este indestructibilă unitatea literaturii române contemporane pentru că a fost și este legată organic de interesele și năzuințele poporului; pentru că a făcut din umanism o coordonată esențială; pentru că a dat patosului intruchipări și concretizări dintre cele mai convingătoare; pentru că a fost și este diversă și vie. Celelalte așa-zise „grupulețe”, elitiste și neoeelitiste, dogmatice și neodogmatice, sînt minore și periferice și numai structurile organizatorice (vechi) le ajută să plutească la suprafața apei, pe care de aceea o și tulbură uneori, ca să poată plutii mai departe, să nu se vadă cumva că sînt ceea ce sînt: niște reziduuri sociale, niște nuclece ale dezagregării.

— Multă lume spune că sinteți un om singur, incomunicabil, rău, dur, agresiv. În aceste condiții puteți avea și prieteni? Fiindcă de adversități — ca să nu zicem adversari — nu duceți lipsă.

— Nici dracu nu-i așa de negru, precum se spune, darmito e scriitor. Se întîmplă însă nu o dată ca despre un scriitor (despre unii scriitori, de fapt) să se spună mai multe lucruri „negre” decît s-au spus și se spun despre dracu, portretul care i se face (sau li se face) fiind mai întunecat decît întunericul gheenei. Atelierele în care sînt plămădite asemenea „portrete robot” nu sînt însă așa de întunecate, din contră, sînt luminoase și spațioase, sînt chiar somptuoase. Și e de mirare că în asemenea spații se produc opere atît de sumbre, atît de deformatoare. Așa cum e de mirare că „pictorii” sînt sau pretind a fi intelectuali distinși sau spirite elevate, dregători pe viață sau stilpi ai culturii naționale. E de mirare și nu prea, fiindcă „portretele” de acest fel au scopuri foarte precise. Ele sînt puse în circulație pentru a se lovi în anumiți oameni (n-am fost și nu sînt singurul „beneficiar”), a căror existență îi incomodează pe unii, a căror literatură nu le este onora pe plac (acelorași), a căror nimicire e mai mult decît necesară, după opinia acelorași „combatanți”. Bineînțeles că nici „portretizații” nu sînt îngeri, sînt și ei oameni ca toți oamenii, avînd calitățile și defectele lor, avînd, ca scriitori, dezavantajul că nu se pretează la combinații și la tranzacții, că n-au făcut temenele într-o anumită parte a lucrurilor, că n-au aderat la un anumit „grupuleț” sau cum vreți să-i ziceți. Era, e adevărat, dreptul lor să n-o facă. Dar și cei care i-au sancționat și îi sancționează (fără milă) aceau și au dreptul (cîștigat nu se știe cum, prin presiune și prin fraudă, moștenit în orice caz, de pe vremea de aur a dogmatismului) să-i sancționeze pe respectivii scriitori, retrăgîndu-le orice încredere (în cazul în care li s-a recunoscut cîndva talentul, cînd erau „disciplinați”, cînd nu mișcau „în front”), spunîndu-le celor care nu au fost „recunoscuți” niciodată că nu sînt vrednici să facă umbră pămîntului: deoarece sînt răi; sînt duri; sînt agresivi; sînt „dușmanii obștii scriitoricești”, ba chiar și ai „poporului nostru muncitor”; sînt proletcultiști etc., etc., aruncarea lor în mare fiind mai mult decît necesară, „spre binele culturii noastre”, care cultură și care literatură...

— N-ați vrea să ne întoarcem la cărțile dv.?

— N-are rost, tocmai de aceea, să-mi apăr sau să-mi explic cărțile. Cărțile, dacă există, dacă nu sînt simple făcături de conjunctură, se apără și se explică singure. Iar dacă nu sînt lăsate să se apere și să se explice, nici nu e spre răul lor. Răul,

— Se merge de multe ori mult prea departe, pornindu-se de obicei din același punct (nevralgic), de la aceleași cauze, care nu au nimic comun cu literatura, vopseaua cu care se lucrează la alcătuirea „portretelor” de care vorbeam fiind de proveniență dubioasă — vopseaua și simțămintele care îi animă „în muncă” pe domnii pictorii (domni sau tovarăși, lată că nu știu nici eu cum să le zic), tînînd toate de „subteranele culturii”, nu de cultură.

— Aș vrea acum, cu voia dv., să revenim la literatură. La cărțile dv., în primul rînd. Există, pe ici, pe colo, opinia, orală sau scrisă, cum că literatura pe care o practicați ar avea doar o „valoare documentară”, ar fi doar — cum ziceam mai înainte — „curajoasă”, fără a se ridica la nivelul „literaturii adevărate”. Dv. ce ziceți?

— Valoarea a devenit adesea, la noi, mai relativă decît relativitatea. Un scriitor, în asemenea condiții, de escamotare a unor criterii, de sfidare a conceptului însuși, nu poate greși mai rău și mai adînc decît lăsîndu-se legat de „catargul” unei perioade cu funia de mătase a laudelor, sau „aruncîndu-se” în mare din pricina diverselor „comploturi ale tăcerii”. Vă veți convinge de asta dacă veți cerceta „făcerea” și „desfăcerea gloriilor” în literatura de azi, în cuprînsul căreia s-au ivit și s-au afirmat mulți scriitori de mare vocație, ei nefiînd însă, cel mai adesea, unii și aceiași cu scriitorii pe care „s-a mizat”. Vă veți convinge, de asemenea, cum a funcționat și funcționează sistemul preferințelor (estetice dar și ideologice) dacă veți cerceta cine și cum „a intrat” în manualele școlare, citii și ce scriitori au fost incluși și excluși din aceste manuale, problema ce își capătă imediat răspunsul, dacă veți descifra numele alcătuitoarelor de manuale sau ale „referențelor de specialitate”. Veți găsi, în unele cazuri, aceleași nume, „micii” sau „marii dictatori” din lumea criticii, dictînd, din nefericire, și în acest domeniu.

— N-ați vrea să ne întoarcem la cărțile dv.?

— N-are rost, tocmai de aceea, să-mi apăr sau să-mi explic cărțile. Cărțile, dacă există, dacă nu sînt simple făcături de conjunctură, se apără și se explică singure. Iar dacă nu sînt lăsate să se apere și să se explice, nici nu e spre răul lor. Răul,

în măsura în care există, cade peste cei ce se pretează la asemenea manevre, cade peste întreaga literatură, tulburînd sau falsificînd o imagine de ansamblu. Dar nici asta nu durează. Evoluția fenomenului creează situații noi, fără întoarcere. Drept pentru care cred că e bine, cel mai bine și cel mai cuminte, să te incredințezi timpului, cu toate ale tale. E bine și cuminte să te „grăbești încet”, cum zicea poetul, să-ți faci din încoială un sprijin și din încredere un îndemn la lucru. E bine și cuminte să fii tu însuți, cu orice preț și pînă la capăt, luînd ceea ce ți se potrivește din tot ce se spune.

— La ce lucrați în prezent?

— La un roman: Toamnă fierbinte.

— Trăim un moment în care literatura română e vedetă pe plan național și internațional. Niște posturi de radio se ocupă destul de des de această literatură a noastră. Niște publicații străine, la fel. Ce vă spune acest lucru?

— Nu știu dacă literatura română a devenit sau nu „vedetă internațională”. Pe plan național însă ea a devenit cu adevărat „vedetă”, în sensul cel mai bun și mai exact al cuvîntului, fiind receptată ca atare, fiind căutată și înțeleasă de un public din ce în ce mai larg și mai avizat. Interesul acesta nu e deloc contrafăcut, comunicarea literaturii române contemporane cu cititorii de azi din România a fost și este o dovadă certă a creșterii calitative a acestei literaturi. A fost și este, aș mai spune eu, fără a supralicita, o importantă izbîndă a politicii dușă de partidul nostru comunist, a întregii noastre societăți. Fiindcă numai o societate complexă și dinamică îngăduie (ba chiar cere) dezbaterea etică și filosofică, oricît ar fi ea de acută. Numai o orînduire socială cu trecut și cu istorie în urma ei poate să-și întîmpine cu încredere viitorul, oricîte dificultăți s-ar ivi în drumul ei către acest viitor. Numai un popor care și-a găsit cu adevărat independența și vigoarea poate să înconjoare cu atîta interes, și cu atît de multă iubire, scriitorii și artiștii pe care i-a vădit. Dacă ar fi numai acest aspect la mijloc, și încă ar merita să facem totul pentru epoca în care ne-am format și ne-am afirmat, pentru Țara care a avut și are încredere în noi.

Trimisul nostru la Moscova comentează:

O experiență utilă

Au trecut exact zece zile de la încheierea celei de-a XXI-a ediții a campionatelor mondiale de gimnastică de la Moscova, întreceri soldate cu cel puțin două surprize: o nescontată campioană mondială la fete, Olga Bicerova, și clasarea echipei noastre feminine pe locul IV. La băieți, o dispută cu accente adeseori dramatice, dară ne gândim la dese răsturnări de situație în lupta dintre gimnaștii chinezi și cei din R.D.G., a scos în evidență omozenitatea și buna pregătire a echipei Uniunii Sovietice, precum și spectaculozitatea japonezilor și chinezilor. Noi, cu trei debutanți în echipă, am reușit să ne indeolnim cele propuse, adică obținerea unui loc între primii 10, pentru a putea evolua, la viitoarele „mondiale” de la Budapesta, în 1983, în prima grupă valorică.

Ce s-a întâmplat însă cu fetele noastre? Acum, după mai bine de o săptămână de la încheierea concursului, credem că este mai ușor de dat un răspuns, care, chiar dacă nu este complet, explică în bună măsură iubitorilor gimnasticii noastre de ce echipa feminină a României a ratat de puțin podiumul. Pentru a înțelege mai bine care a fost atmosfera înainte și în timpul concursurilor, cum au concurat gimnastele și gimnaștii noștri, vom face apel la câteva din impresiile culse zi de zi de la marea arenă Olimpiiski.

Simbătă, 21 noiembrie. Casele de bilete de la Olimpiiski sunt luate cu asalt, moscovitii arătându-se interesați mai mult de zilele când se vor desfășura liberele alese și finalele pe aparate. În sălile de antrenament se încearcă formule, se caută echipa ideală. Facem o vizită la hotelul „Sport”, unde sint cazate loturile. Se spune că gazdele au probleme cu alcătuirea echipei și că mizează mai mult pe două debutante, Bicerova și Ilienko, și mai puțin pe consacratele Filatova, Zaharova (care au fost și la Universiadă, la București) și Davidova. Probleme avem și noi. Grigoraș, Dunca, Eberle, Stănuț (care s-a refăcut după accidentarea din Belgia), dar mai departe lucrurile se încurcă, Agache? Turner? Antrenorul Octavian Belu crede că nu scădam bronzul. Tensiunea este evidentă. Nadia ne explică de ce nu participă. Pentru 1981 și-a propus două obiective — Universiadă și sesiunea de examen — ambele îndeplinite. Este convinsă că n-are o formă pe măsura așteptărilor. N-o face din orgoliu, nu întreține un mit desic ar avea dreptul la așa ceva, ci din respect pentru muncă, pentru echipă și pentru spectatori. De fapt, va începe o pregătire temeinică pentru Universiadă de la Edmonton.

Duminică, 22 noiembrie. Ultimele antrenamente „cu cărțile pe față”. Fetele noastre termină la prinz și nimeni nu este entuziasmat. Secretarul responsabil al federației, Nicolae Vieru, este chiar sceptic în discuția cu ziaristii din țară, chiar și locul trei părându-i-se greu de prins. Nesiguranta fetelor la executia „impuselor” îi pune pe toți pe gânduri.

Seara, două spectacole deschiderii oficiale de la hotelul „Rossia”, gimnaștii noștri sint mai optimiști. În ceea ce se privește pe fete, atmosfera este aceeași

din ajun. În plus, Dumitrița Turner coboară scările schiopătind. Numai la asta nu ne așteptam.

Luni, 23 noiembrie. „Impusele”. La orele 17 intră în concurs și băieții noștri. Încep destul de bine, după sărituri și paralele, Szilier aflându-se pe locul 5, iar România pe 3. Începând cu bara fixă, bucuria noastră se stinge treptat și începem să impusele sint o corvoadă. Seara, ne aflăm pe locurile 9-10, la egalitate cu francezii, care fac bine ceea ce știu.

Marți, 24 noiembrie. „Impuse” fete. Dumitrița Turner este titulară, deși merge la fel de greu ca duminică seara. Face eforturi vădite să se descurce, dar la biră nu obține mai mult de 9. Seria slabă continuă. Cochetam cu note ca 9,20 și 9,25, pe care, nu mai departe decit în vară, la Universiadă, nu le luam în calcul nici măcar ca o culme a ghinionului. Eberle cade și primește 9, iar Grigoraș și Dunca sint depunctate de arbitre. Nu pricepem ce s-a putut întâmpla cu această echipă în care debutante în concursuri de asemenea anvergură sint doar Agache și Stănuț. O cauză este, desigur, bizara hotărâre a conducerii C.N.E.F.S. de a nu ne pregăti din vreme și la „impuse”. Înaintea exercițiilor liber alese, gimnastele române se află la 35 de sutimi de sportivele din R.D.G., care ocupă locul 3.

Miercuri, 25 noiembrie. O seară fantastică oferită de gimnaștii sovietici, japonezi, chinezi și cei din R.D.G. Trei note de 10 la bară fixă, Korolev, Tong Fei și Tkacev. Gimnaștii români și-au atins obiectivul. Ocupând locul 9 pe națiuni, vor participa la viitoarele campionate în prima grupă valorică.

Joi, 26 noiembrie. Exercițiile liber alese, fete. Eberle primește la sol numai 9,65, Rodica Dunca 9,60 iar Cristina Grigoraș ratează intrarea din cauza zgomotului din sală, depășind timpul afectat solului cu trei secunde. Contestafia delegației noastre n-are nici un efect și nota rămâne 9,10. Disputa pentru locul trei cu gimnastele din R.D.G. devine din ce în ce mai pasionantă, dar la sărituri Eberle obține doar 9,25, iar Turner 9,40. Între timp, la sol, lovitură de teatru: Maxi Gnauck intrerupe exercitiul, lăsând impresia că ar fi vorba de o accidentare, și cu nota 2,50 nu mai contează la individual compus. Egalăm punctajul gimnastelor din R.D.G. și, după o bună evoluție la paralele, trecem pe locul 3, urmind ca ultimul schimb, birna și respectiv, paralelele, să decidă rezultatul final. Tensiunea de concurs își spune cuvântul. Grigoraș, de la care așteptam totul, cade și este punctată cu nota 9, în timp ce Gnauck, care părea accidentată, face un exercițiu foarte bun la paralele pentru care primește 9,95. Aparent, birna a fost aparatul decisiv.

Vineri, 27 noiembrie. Noul campion mondial este Iuri Korolev, care la Universiadă, la București, împărțea „aurul” cu Kurt Szilier.

Simbătă, 28 noiembrie. În concursul primelor 36 de gimnaste, Rodica Grigoraș ocupă locul 5, Rodica Dunca 6 și Lavinia Agache 7. În condițiile în care Gnauck n-a mai contat în lupta pentru primele locuri, Olga Bicerova, despre care, aici, se spune că pare a fi soră mai mică a

Laviniei Agache, dată fiind asemănarea dintre ele, iese campioană mondială.

Duminică, 29 noiembrie. În finalele pe aparate nu reușim mai mult de trei locuri 5. Gnauck își la „revanșa” și câștigă medalia de aur la 3 aparate.

Așadar, după campionatele Europei și Universiadă, echipa noastră feminină n-a mai reușit să prindă un al treilea vîrf de formă, ca și gimnastele din R.D.G., care n-au strălucit, cu excepția lui Gnauck. Dealtfel, nivelul actualului campionat n-a fost prea ridicat. Multe imperfecțiuni tehnice, destule bilbieli, o sumedenie de căderi de pe aparate. În acest context, insatisfacția pricinuită de evoluția echipei noastre feminine are și mai multe temeluri. Era limpede, după „impuse”, că s-a greșit în privința alegerii Dumitriței Turner în locul Aurei Anghel. Faptul e ușor de demonstrat. Cele mai slabe note la aceste exerciții au fost obținute de Turner și, neașteptat, de Eberle. S-a contat, probabil, pe renumele celor două gimnaste și mai puțin pe forma și starea lor de sănătate. Din nefericire, soțoteala antrenorilor Atanasia Albu și Octavian Belu nu s-a potrivit cu ceea ce s-a întâmplat în concurs, arbitrele gândind cu totul altfel. Mai mult chiar, eforturile lui Turner de a masca urmele accidentării au fost atât de vizibile încit, așa cum afirma arbitra internațională Elena Simionescu, ele s-au soldat cu prețioase zecimi pierdute de echipă. Punctajele obținute de Dumitrița Turner și Emilia Eberle după impuse (37,30 și, respectiv, 37,05), credem că puteau fi întrecute de Aura Anghel. Evoluțiile Laviniei Agache și Mihaelei Stănuț sint un argument în această privință. Faptul că, după liber alese, birna a fost decisivă este un fel de a vorbi, deoarece pînă atunci, cu excepția paralelelor inegale, notele fetelor noastre au fost mediocre. S-au luat în calcul și note de 9,15 sau 9,40, note care în orice împrejurare ar fi fost considerate ca accidente pentru o echipă cu valorile noastre. Adăugind la toate acestea și subiectivitatea excesivă a unor arbitre privind evoluția gimnastelor române (ne gândim, de pildă, numai la depunctările flagrante din ultima zi, în concursul pe aparate, ale căror „victime” au fost Lavinia Agache și Cristina Grigoraș), avem citeva din explicațiile ce se pot da acestui loc 4.

Iată părerea secretarului responsabil al federației:

— **Tovarășe Nicolae Vieru, ce credeți, puteam urea pe podium la fete?**

— Categorie da.

— **Si de ce n-am făcut-o?**

— Echipa i-a lipsit siguranța la exercițiile impuse, fapt care s-a datorat lipsei unui antrenament specific.

— **Cind au început pregătirile pentru „impuse”?**

— Conducerea C.N.E.F.S. a trasat ca sarcină prioritară pregătirea pentru Universiadă și în acest sens ni s-a recomandat expres să scoatem „impusele” din pregătire. Astfel că pregătirea pentru exercițiile impuse a început foarte tîrziu, adică în 10 august. Dealtfel, și la Dacia s-a întâmplat la fel, Dunca și Agache neconcurind la „impuse”. Universiadă era prioritară și poate acest lucru impunea o asemenea măsură, dar conducerea C.N.E.F.S. a uitat de propriile indicații și ne-a cerut rezultate înalte și la mondiale în condițiile în care pregătirea la „impuse” era preară. În paranteză fie spus, era normal, așa cum se întâmplă înain-

tea unor campionate mondiale, ca Biroul executiv al C.N.E.F.S. să organizeze o dezbatere cu noi, cei de la federație, cu antrenorii, cu toți cei ce răspund de pregătirea echipei. Nimeni nu ne-a întrebat nimic, nu s-a analizat nimic. La campionatele naționale, de asemenea, n-a participat nici un membru al conducerii C.N.E.F.S. ?!

— **Cum apreciați că a fost alcătuită echipa?**

— S-a greșit cu introducerea Dumitriței Turner. Este vina antrenorilor și a medicului. Eu n-am știut că intră în echipă. Am fost tot timpul asigurat de medic și antrenori că nu este nici o problemă, că Turner, care făcuse o entorsă la antrenament, va deveni aptă de concurs. În ceea ce o privește pe Emilia Eberle, ea este oboșită fizic și psihic și are nevoie de odihnă. De fapt, aproape întreaga echipă era oboșită, efect al eforturilor intense din anii trecuți.

— **Ce reproșați antrenorilor?**

— Că nu au înlocuit-o pe Turner cu Anghel. Că n-au avut ochi, cum se spune. Apoi, n-au reușit să dea echipei acel tonus de concurs. Dacă adăugăm la toate acestea greseliile de arbitraj, tracem linie, socotim, vom vedea că obținem cu siguranță mai mult.

— **Si la băieți?**

— Socotesc că am obținut un rezultat bun, dacă ne gândim la debutanții din echipă și la faptul că și ei, potrivit celorlorași indicații ale conducerii C.N.E.F.S., s-au antrenat foarte tîrziu la „impuse”. Aș spune că au făcut-o aproape în mod clandestin.

O invităm la discuție și pe antrenorul Atanasia Albu.

— **De ce n-ați schimbat-o pe Dumitrița Turner după accidentare?**

— Am căzut de acord cu medicul echipei că singura care era în stare să ne spună exact dacă poate concura sau nu, era chiar Dumitrița. Și așa s-a întâmplat, Turner a spus că poate concura.

— **Cum se prezenta Aura Anghel?**

— Era într-o formă bună. Am lucrat cu ea pînă în ultimul moment, adică pînă cînd Dumitrița ne-a spus că se simte bine. N-am înțeles nimic, vineri, pe 27 noiembrie, Dumitrița mergea normal pe stradă.

— **Greu de priceput. Care a fost atmosfera în echipă?**

— După impuse, Eberle era tare abătută. Încolo, pot aprecia că atmosfera era bună, dacă excludem o oarecare teamă generată de responsabilitatea pe care o simțea fiecare.

Desigur, nimeni nu face o dramă din comportarea mai slabă a echipei feminine în arena de la Olimpiiski, mai ales în condițiile în care, cu debutante la start, aceasta a ocupat un loc onorabil. Dar recunoașterea cinstită a unor greseli, adoptarea unei poziții corecte vizavi de această comportare se întemeiază pe adevărul că școala românească de gimnastică, școala care se bucură de un prestigiu deosebit în lume, este puternică, numărul mare de centre bine dotate material, numărul mare de antrenori și de talente care bat la porțile afirmării oferind suficiente garanții pentru viitoare succese. Putem socoti acest an 1981 cu succesele și insuccesele sale, o experiență pentru 1983, an la fel de încărcat cu concursuri de anvergură.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Boxul nostru la răspîntie?

S-o spunem din capul locului, disputate simbăta trecută, finalele naționalelor de box au dezamăgit. Nici cei 5 campioni en titre, Cipere, Cerel, Dragomir, Ouatu și Silaghi, din care 3 își vor păstra centurile, Cipere, Cerel și Silaghi, nici mult laudatul „nou val”, Tircomicu, Ion Stan, Pamfil s.a., n-au convins, gala fiind mediocră. Spre deosebire de alte ediții, unde e meciul Dobrescu — Cutoș ?!, n-am văzut nici stilisti, nici puncheri, nici nimic, fiind siliți să-i dăm dreptate celui hitru care aprecia, în glumă, că cel mai tehnic om al serii a fost antrenorul dinamovist Titi Dumitrescu, autor a 6 campioni și, concret, al unor superbe eschive executate în colțul ringului ?! În rest, publicul a avut parcă mai multe motive să fluiera decit să aplaude. Mai întii, jurile au răstălmăcit unele decizii și l-au dat, de pildă, învingător pe Cipere în fața unui mai tenace și mai eficient Nită Robu. Sigur că Cipere n-a boxat în deplinătatea forțelor, acuzînd o indispoziție stomacală, sigur că arbitrul de ring Marin Zamfirescu i-a ținut parte, arătîndu-se impasibil față de repetatele obstrucții ale adversarului, dar asta e una și faptul că jurile n-au cuprins, în general, cifrele arbitrii reputați (Chiriac, Cazacu, Popescu s.a.), e altceva,

federația trebuind să dea lămuririle de rigoare. În al doilea rînd, meciul colegilor de sală Florin Stan și Ilie Dragomir, ambii de la Dinamo, a fost parcă picătura care a umplut paharul. Deși avertizați de arbitrul de ring Petre Epureanu, deși admonestați de Titi Dumitrescu, ei s-au complăcut într-o atitudine de non-combat, jig-nitoare în raport cu publicul, pe care nici prosoapul aruncat pentru Dragomir de Vasile Mariutan n-a salvat-o.

În aceste condiții, în care Ungureanu nu i-a rezistat lui Silaghi decit citeva minute, iar „speranta” Pamfil lui Donici decit citeva secunde, gala a fost cenusie, stearsă. Poate că întîlnirea inaugurală, cea dintre stelistul Schiopu și metalurgistul Crăciun, ar putea revendica premiul de frumusețe, dar nici ea n-a strălucit. A câștigat, nu fără emoții chiar dacă cu decizie 5-0, Schiopu, care a adus singurul titlu Stelei ?! Nepermis de puțin pentru o secție în care activează și, firește, sint retribuiți 7 (sapte) tehnicieni ?!

Ce-au demonstrat finalele de simbăta ? Că la mai multe categorii, semimuscă, muscă, ușoară și mijlocie mică în primul rînd, boxul nostru a slăbit considerabil și e greu de crezut că, avind ce are, el poate emite preferenții pe plan internațional. Am îndrăzni chiar mai mult, afirmînd că „nobilia artă” se află, la noi, în regres, în impas. Sigur, se petrece un schimb de generații, nu putem omite acest adevăr. Numai că, nu-i o constatare cu totul nouă, aria de recrutare a puștilistilor se îngustează cu fiecare an. Față de alte țări cu box de anvergură, U.R.S.S., Cuba, R.D.G., al nostru a cam pierdut legătura cu școala. Altfel zis, în condițiile în care părinții, ei însiși tot mai instruiți, își lasă din ce în ce mai greu fiii să se apuce de box, baza de masă a acestei discipline s-a subțiat. Cînd există talente, și încă mai există, iată Tircomicu, în același an campion și de juniori și de seniori, iată Pamfil, acestea nu pot fi totdeauna concentrate în secții puternice, Steaua și Dinamo fac, desigur, excepție, numai că, de regulă, ele cooptează valori confirmate, or, problema se pune cu aceste valori pînă să se impună. Se simte, în această direcție, nevoia a 4-5 centre puternice, în provincie, care

să concentreze, pe lângă sportivi, tehnicieni capabili, o bază materială corespunzătoare (cabinet medical, saună etc.) și, nu în ultimul rînd, un calendar competițional adecvat.

Poate că n-ar strica, pe baza experienței din acest an, ca F.R.B. în fruntea căreia se găsește un om energic și doritor de bine, colonelul Dumitru Ciobotaru, să întocmească, cit mai urgent, un lot intermediar între cel reprezentativ de seniori și cel de juniori. „Pătania” lui Fedea Pamfil, nu singura, ar trebui să-i pună pe gânduri pe specialisti. Prea mulți juniori sint aruncați devreme în bătălii aprige, uitîndu-se că procesul de călire al acestora se petrece, dacă se petrece, cu prețul multor lovituri receptionate. Între lotul „miniilor” și cel al „vulpoilor” ringului, nici Silaghi, nici Donici nu și-au lertat adversarii, s-ar cădea să mai existe o treaptă. Saltul e, uneori, prea brusc și, dată fiind duritatea sportului în discuție, riscul prea mare. Ființează, dacă am înțeles bine, un lot de tineret, dar el e mai degrabă fantomatic, iar calendarul lui, condiție absolut obligatorie, ca să i nexistent ?!

Ar mai fi ceva, Federația are, ca orice organism de acest fel, unele fonduri, nu mai că ele sint, după opinia noastră, greșit folosite. Ele încurajează, adesea fără noimă, așa-zisele sperante, din care multe dispar înainte de a apărea, în timp ce virfurile disciplinei, adică boxerii de la care se cere performanță și se cer titluri, rămîn să facă totul din entuziasm și pasiune. E, firește, un mod de a judeca, dar ne îndoiim că e cel mai corect, cel mai stimulat. Căci nu-i normal credem, ca un campion de box să fie recompensat, în li-mitele legale, nici cit un fotbalist care câștigă, într-o duminică oarecare, un meci pe teren propriu ?!

Finalele de simbăta, cenusii, derizorii, au demonstrat că oșgicismul românesc e la răspîntie. Ca el s-o apuce pe drumul dorit, e nevoie ca federația, C.N.E.F.S. să pună piciorul în prag și să privească situația cu realism, cu chibzuință. Altfel, cit de curînd, vom pierde contactul cu elita mondială, iar boxul nostru va trăi numai din amintiri.

OVIDIU IOANIȚOIA

Seurt, foarte seurt

Ocupînd un meritoriu loc 2 în întrecerile de la Randers, handbalistele noastre și-au câștigat dreptul de a juca, în 1982, în prima grupă valorică a campionatelor mondiale. ● Schimb de jucători între divizionarele A de fotbal din Cluj-Napoca și Brașov. Bucur trecînd la „U” în locul lui Bataclu. ● Dintre aparițiile mai noi ale Editurii „Sport Turism”, care are, iată, un final de an fructuos, vă recomandăm cu căldură „Întîlniri care nu se uită” de Mircea M. Ionescu și „Cer 15 din Carpați” de Dimitrie Callimachi și Geo Raetchi. În ultima e vorba, firește, despre rugby. ● Se dă ca sigură știrea privind trecerea fostului internațional Ion Alexandrescu de la federație la clubul Steaua. După ce a activat, aproape două decenii, în Vasile Conta, goletterul de altădată al fotbalului nostru s-a hotărît să pună umărul la redresarea echipei care l-a consacrat. Cine-i va ocupa funcția la F.R.F.?, aceasta-i întrebarea. ● Întîlnirea de popice România — R.D.G., disputată pe arena Voința, nu numai că a fost atractivă, după cum ne informează „Sportul” de luni, dar s-a și terminat cu victoria confortabilă a gazdelor, 4-0. ● Fără cifra titulari (Stîngă, Drăgăniță etc. n-au făcut deplasarea), naționala noastră de handbal masculin a terminat la egalitate, 22-22, cu Elveția. În primul meci, tricolorii obținuseră câștig de cauză, 18-16. ● După ce l-a „curățat” pe antrenorul Oaidă, Rică Răducanu a fost pus pe liber și de la Autobuzul. În prezent, el e antrenor și jucător la Unirea Răcari, în campionatul județean. Proverbul „cum îți așterni, așa dormi” pare să fie valabil și pentru Rică ! ● Fotbal mediocre, duminică, în partida Progresul — Universitatea Craiova, dar nu atît din cauza jucătorilor, cit a arbitrilor iesean Teodor Balanovici, care a închis ochii în fața jocului foarte dur al bucureștenilor. Geolău, de pildă, n-a putut juca decit 12 minute, fiind lovit grosolan de Mar... faza la care Balanovici a lăsat un avantaj imaginar ?! După pauză, cînd meciul era de-acum stricat, arbitrul a căzut în cealaltă extre-

Omul care joacă

Învingătorii nu se formează cu principii învinse

Privite din afară, echipele de fotbal lasă foarte puțin să se-nțeleagă viața adevărată din sufletul lor. Și ele, ca și oamenii care le compun, sînt de multe ori enigme greu accesibile, ce ascund trăiri extrem de intense capabile să treacă, cu viteza greu măsurabilă a schimbării stării de spirit, de la dramaticul dezamăgirii pînă la descătușarea euforică a izbînzii.

De cite ori nereușita spectacolului jocului propriu-zis, de acolo, din teren, nu depinde de starea sufletească a echipei în zecile de ore care au pregătit disputa așteptată sau cit de mult poate fi explicată surpriza victoriilor celor mai mici asupra celor așa-zisi mai mari prin unitatea ființei sufletești transpusă în joc, prin dăruirea conștientă cu care luptă pentru a realiza marea lovitură. Știu, aceasta este tocmai una din atracțiile jocului. Atracție care certifică, dacă ar mai fi nevoie, că orice acțiune colectivă, fie ea și un aparent simplu joc, depinde de structura caracterelor care se înfruntă, de calitatea educației lor totale, de la cea profesională pînă la aceea din afara cadrului activității specifice și, foarte mult, de starea de spirit existentă sau care trebuie să fie impusă echipei pentru a se prezenta cu credința în victorie.

Marii antrenori au realizat perioadele de succese deosebite ale echipelor cu care se confundă tocmai prin talentul pe care l-au avut de a trimite în teren echipe educate tot timpul în credința că sînt, au și trebuie să se impună printr-o ținută de învingători. Am întilnit în cariera mea de jucător astfel de momente, în care simțeam că ai de luptat și cu credința în victorie a adversarilor intilniți, citită în încrederea ce le scapă în ochi ca și în tot ce făceau, după aceea, în minutele jocului, chiar dacă execuția tehnică nu le reușea mereu. Este normal ca fotbalul să fie atitudine, o stare ușor perceptibilă din tribună, dar care se compune din adevărurile sau minciunile momentelor cu care se confruntă echipa în totalitatea ei, ca o expresie a decepțiilor și bucuriilor oamenilor care o alcătuiesc. Ei vin din stradă în vestiarele de antrenament sau de joc și trebuie să intilnească acolo o ordine bine stabilită în care să intre pe nesimțite, să i se subordoneze conștient și nu formal, pentru ca apoi să încerce să creeze, deconectați, ca orice artist. Sînt că, de cîteva ani, cluburile noastre de fotbal și-au pierdut destul de mult din canoanele de tradiție prin care erau cunoscute, fenomenul devenind chiar periculos prin faptul că nou-veniții, nemăgăbind precepte clare de conduită cărora să li se supună, pot foarte ușor să-și etaleze propriile obiceiuri, nu totdeauna bune. Tradiția este o condiție a ordinii și de aceea ea este păstrată, îmbogățită și pusă în pas cu realitățile timpului, asigurînd ținuta de comportament general și apăsător joc pe care o au echipele care știu ce vor și, astfel, se respectă. E drept că și oamenii de tradiție, despre care am

mai scris, au cam dispărut din cluburile etalon ale fotbalului nostru, locul lor fiind luat mai mult de funcționari profitorii decît de personalități curate, capabile să investească ele mai întii, fie numai și moral, asta așa e și trebuie să privim adevărul în față.

Am simțit de foarte multe ori în jocuri că putem cîștiga în final, chiar dacă eram conduși, la fel cum spectrul înfringerii m-a dominat și pe mine și pe colegii mei, ca o himeră, în multe momente ale unor eșecuri nedorite. În ambele cazuri, țaria sau labilitatea psihică, puternică ca orice sugestie în masă, era aceea care scria deznodămîntul. Este o realitate de care trebuie să ținem seama din ce în ce mai mult, aceea că echipele noastre apar rar pe parcursul unor perioade mai lungi cu chipuri, comportament și prestație de înerezători și deci mai apropiați de victorie. Sînt mulți factorii care creează o astfel de stare. Sînt ordine primite din birouri în care sufletul jucătorului nu poate pătrunde în complexitatea lui. Sînt rațiuni care dictează deasupra nevoilor reale ale echipei. Sînt gusturi, slăbiciuni sau chiar chilipiruri ce răsfăță personaje a căror minte și calitate morală nu-i ajută decît să treacă strada de pe un trotuar pe altul. Sînt învinși cei născuți pentru a conduce ca învingători, blamați din zvonuri cei care știu să mai și zîmbească, mingiași și îngrijii în culcușuri calde specialității în delatune și vînzare.

În fine, firul Ariadnei fotbalistice fiind atît de incurcat, vād din ce în ce mai puține chipuri de învingători adevărați în echipele noastre și perspectiva mă îngheață chiar și pentru vara viitoare. Este un moment al adevărului în societatea noastră și trebuie folosit și în fotbal, pentru că nu se pot crea mentalități învingătoare cu principii și măsuri învinse.

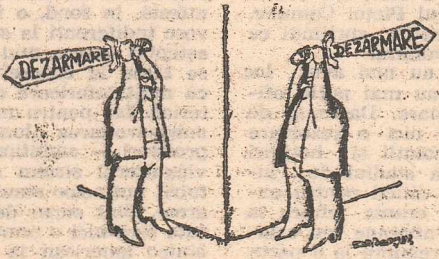
CORNEL DINU

Primii 10 fotbaliști români ai anului

N-au mai rămas decît puține zile pînă la închiderea sondajului nostru privindu-i pe cei mai buni 10 fotbaliști ai anului 1981, ultimul termen pentru expedierea scrisorilor dv., pe adresa Revista „Flacăra”, București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341 („pentru anchetă”), fiind 15 decembrie, data poștei.

Am primit pînă acum 472 de scrisori, fiind însă siliți să anulăm cîteva intrucît o serie de cititori ne-au trimis, fiecare, mai multe opțiuni?! Fiind vorba de un punct de vedere, am reținut o listă a primilor 10, iar pe celelalte, firește, le-am anulat, cazul lui Ciprian Ursu din Alba Iulia, care a expediat 4 plicuri, fiecare conținînd altă ordine?! Să mai notăm, scrisoarea cu numărul 1, Elena Moraru din Odobești, Dimbovița (cine mai pretinde că fotbalul e un joc de bărbăți?), cu numărul 100, Daniel Bota din Vești, Hunedoara, cu numărul 200, Gabriela Mușat din București ș.a.

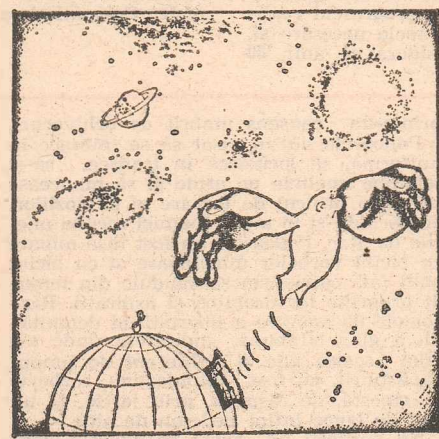
Așadar, grăbiți-vă și, după ce vă iscăliți, nu uitați să adăugați adresa cit mai exact.

ANTON DRAGOȘ

GH. D. CONSTANTINESCU

PETRE LUCA

Ca să nu vă doară inima, faceți sport!

Sedentarismul sau utilizarea redusă a forței musculare este unul din factorii cei mai dăunători aparatului cardiovascular. Argumentăm în acest sens cu cîteva exemple din cercetările medicale. Un studiu din S.U.A. efectuat de către Public Health Service arată că frecvența bolii coronariene este de 2,5% la persoanele nesedentare care depun munca fizică grea și de 7 ori mai mare la cei a căror activitate este sedentară. Un alt studiu efectuat în Anglia pe 31.000 salariați ai transporturilor publice scoate în evidență că taxatorii troleibuzelor cu etaj (care urcă și coboară mereu scările) fac mult mai rar boli cardiovasculare decît șoferii troleibuzelor a căror activitate este sedentară.

Studii efectuate în țara noastră sub conducerea acad. prof. dr. A. Moga relevă că la cei cu munci sedentare apariția cardiopatiei ischemice este de 4 ori mai frecventă decît la muncitorii cu activități în care se solicită forța musculară. Dr. N. Popa, în urma efectuării unor examene medicale active în cadrul întreprinderilor bucureștene, constată relativ recent rezultate similare. Frecvența bolnavilor coronarieni la cei cu muncă fizică grea era de 2,3%, la cei sedentari fiind mult mai ridicată: 8,3% în industria de confecții, 7,8% în institutele de cercetări și 9,4% în institutele medicale.

La cei sedentari boala coronariană este nu numai mai frecventă ci produce și o mortalitate mult mai mare. Există cercetări care au constatat că riscul de deces la cardiacul sedentar față de cardiacul nesedentar este de 3-4 ori mai mare.

Într-un studiu efectuat pe circa o jumătate milion americani s-a constatat că, în cazul persoanelor cu profesii sedentare, frecvența coronaropatiilor este mult mai mică la cei care practică în compensație exerciții fizice: alergări, gimnastică, diferite sporturi.

Importanța sportului în prevenirea anginei pectorale și a infarctului miocardic este demonstrată în mod deosebit de următorul studiu: s-a ținut evidența timp de 25 de ani a unui lot de 355 sportivi englezi, constatîndu-se că nici unul nu a făcut coronaropatie. Exemple de cercetări în acest sens s-ar putea da mult mai multe. Ideea principală care se desprinde din ele relevă faptul că, chiar dacă profesia este sedentară, practicarea unor activități fizice în timpul liber diminuează riscul asupra afectării cardiace.

În plus prin introducerea în regimul de viață al omului cu profesii sedentare a sportului, a mișcării în general se diminuează într-o oarecare măsură rolul celorlalți factori care contribuie la apariția bolii coronariene ca spre exemplu alimentația hipercalorică și dezechilibrată. Insistăm pe un exemplu și în acest sens. Într-un studiu efectuat pe 178 cupluri de frați (studii pe frați exclud diferențele date de factorii ereditari) născuți în Irlanda dintre care un frate a rămas în țara de baștină iar celălalt a emigrat în S.U.A., trăind în Boston, s-a constatat că: deși cei rămași în Irlanda consumau față de frații din S.U.A. un regim alimentar zilnic mai bogat cu circa 600 calorii și în care predominau grăsimile, mortalitatea prin infarct cardiac era cu 50% mai ridicată totuși la irlandezii din America. Explicația constă în faptul că în timp ce irlandezii din țara lor contracarau efectul supraalimentației cu efort fizic, cei din America se rezumau doar să fie beneficiarii uneia din cele mai tehnice societăți fără să introducă suplimentar un efort fizic în modul lor de viață.

Investigațiile medicale mai arată și alte amănunte în acest sens. Astfel colesterolul, unul din factorii aterosclerozei inclusiv a celei coronariene care se știe că depinde în bună parte de natura alimentației, este mult mai scăzut la cei care practică munci fizice sau sporturi, chiar dacă consumă mai multe grăsimi, decît la sedentarii cu regim alimentar sărac în lipide.

Din toate exemplele date am dori să se rețină că dacă profesiile sedentare sînt o realitate a vieții noastre, tot o realitate trebuie să devină și necesitatea de a combate efectele lor asupra sănătății în general și asupra aparatului cardiovascular în special. Soluția: **SPORTUL ÎN TIMPUL LIBER.** Acesta trebuie însă ales cu oarecare grijă. Respectiv nu sînt indicate (ba chiar sînt contraindicate cardiacilor) exercițiile ca halterele, luptele și în general toate cele care dezvoltă musculatura scheletică, ci exerciții mai ușoare dar care cresc ventilația pulmonară și solicită permanent la adaptare aparatul cardiovascular. În această grupă se încadrează natația, mersul pe bicicletă, ping-pongul, tenisul și mai ales alergarea sau cel puțin plimbarea cu pas mai rapid. Alergarea deși pare chiar mijlocul cel mai simplu are eficiență extraordinară. Acces-tă eficiență a fost apreciată spre exemplu în S.U.A., — unde funcționează „centre pentru alergare” sau așa-zise „centre de oxigenare” — la scăderea cu circa 10% a deceselor anuale prin boli coronariene față de cîteva ani în urmă cînd procedeele nu erau utilizate. De asemenea starea cardiacilor s-a îmbunătățit simțitor ră-rindu-se intervalul dintre crizele de angor și în general bolnavii readaptîndu-se vieții normale.

În concluzie, toate cele spuse sperăm să folosească atît pentru prevenirea cit și pentru tratarea bolilor cardiovasculare pe baza unui procedeu pe cit se poate de simplu: **VIAȚA SPORTIVĂ ÎN TIMPUL LIBER.**

Dr. ELENA BARNEA

mă și i-a eliminat pe Grigore și Donose pentru simple faulturi de joc?! Chiar n-are nimeni ac pentru cojocul lui Balanovici, căci el nu e, se știe, la prima ispravă de acest gen?! ● Deși cu 6 puncte, cit formațiile de pe pozițiile 2 și 3, baschetbaliștii noștri au trebuit să se mulțumească, la Balcaniada de la Sofia, cu locul 4, adică cu puțin. ● Intrecînd Steaua cu 8-6, Dinamo a devenit campioană de toamnă la rugby. ● „Rocadă” între ex-dinamoviștii Pircălab și Sălceanu. Primul a trecut la Sirena, celălalt la Tehnometal, firește ca antrenori. ● Un virf de atac despre care se aud tot mai multe lucruri bune, Gingu de la Chimia Rîmnicu Vilcea. Cu 8 goluri, el e pe podiumul golgeterilor, la egalitate cu Cămătaru. ● Transferat de la Dinamo la Sîlvania, Tutovan are ambiția să aducă ținăra și neexperimentata echipă din Șimleu Silvaniei în turneul pentru locurile 1-4. După izbînda de duminică, 3-2 cu Politehnica la Timișoara, volebaliștii Silvaniei par la un pas de turneul final. ● În clasamentul diviziei de rugby Farul n-are decît 32 de puncte (în loc de 33, 10 victorii, 3 înfrîngerii) datorită penalizării cu 1 punct. Invocînd nesosirea arbitrilor oficiali, conștanțenii au refuzat să joace la Birlad, uîntînd că regulamentul prevede că meciurile trebuie susținute chiar și sub conducerea unor „persoane competente”. Cine țită, plătește. ● Cel mai bun jucător de pe teren în partida Jiul — S.C. Bacău a fost Giuchici, care a înscris și două goluri. Poate că Mircea Lucescu nu-l va trece cu vederea pe acest atît de talentat și nedreptățit jucător! ● Auzită de la un antrenor: pierdut meci la Mediaș, il Jeclar nul?! ● Locurile 15, 16 și 17 din seria a III-a a diviziei B sînt ocupate de 3 echipe numite Minerul Cavnic, Lupeni și Ilba Sîcini. Cine se aseamănă, se adună, chiar și la retrogradare?! ●

Cronica șoselei

„Adulații publicului motorizat”

„Așii din rîndul mecanicilor, electricienilor și, de ce să nu spunem, al tinichigiilor auto sînt copiii adulții ai șoferilor amatori, așa cum era și Ghiță, mecanic la „Teleprecizia” din Ploiești. La el veneau șoferii, precum albincele la miere. Înalt, drăguț, cu o mustăcioară totdeauna perfect îngrijită, extrem de politicos cu publicul, era mereu căutat de clienți, dar mai cu seamă de cliențe. Cînd suma era sub 200, surzînd, Ghiță făcea un semn care putea fi interpretat în fel și chip: „umblați cu fleacuri din astea”, ori „lăsați, eu nu lucrez pentru bacșiș”. Fiu de șofer profesionist, era nu numai as în mecanică auto, ci și în pilotarea mașinilor. Cînd, în curtea atelierului, Ghiță începea să manevreze un autoturism, în cîteva secunde clienții se stringeau să privească „numărul” executat cu virtuozitatea unui pilot de înaltă acrobatie. „Mă băieți, sub 120 km pe oră nu simți că pilotezi o mașină. Nu-ți dai seama de ce poate ea!”

Cîte un coleg, cu mare timiditate, încerca să contracareze ideea: „Eu inteleg, dar ce te faci cu consumul, cu uzura prematură a motorului?” Privindu-l de sus, Ghiță îi răspundea: „Ce contează asta la „cifra mea de afaceri”, benzină, ulei și chiar înlocuirea unui motor, astea-s fleacuri”. După o reparație extrem de reușită, Ghiță împreună cu proprietarul „animatorului” de 200 de cai putere și cu un amic însoțit de prietena sa se aflau la restaurantul hotelului „Prahova”. Erau în faza vinului desert. Se serviseră băuturi tari, fine și aromate, apoi pește cu vin alb, friptura udată cu cabernet și acum grupul, comentînd polivalenta talentului mecanicului, sorbea o „Busuioacă de Bohotin”. Era tîrziu și fata își exprimase de mai multe ori dorința de a merge acasă. „Bine, hai să mergem. Vă duc eu cu mașina acasă”. Ghiță s-a sculat în picioa-

re, proprietarul mașinii a pus pe masă costul consumației și toți s-au îndreptat spre iesire. Pe fetele amicului și ale prietenilor sale stăruia însă o nedumerire, concretizată cînd printr-o întrebare: „Nu înțelegm, cu ce mașină ne duci?” „Cum cu ce mașină? Cu bolidul din fața restaurantului. Mi-o împrumutai pentru cîteva minute, nu-i așa, colega?” Se adresă Ghiță proprietarului. „Mai e vorba, pentru un meșter atît de mare fac orice. Și apoi, o incredintez unor miini de aur. Poftim cheile”. Peugeot-ul, aproape nou, demara extrem de puternic. Fiara neîmblînzită nu era însă chiar așa ușor de strunit. Mecanicul intrase în posesia carnetului doar de cîteva luni. Avea el multă îndeminare, dar mai cu seamă la manevre făcute în curtea atelierului. S-a urcat la volan și în cîrind acul vitezometrului pusea în dreptul cifrei 120. Fata, care ocupase locul din dreapta, la stăruințele lui Ghiță, care o rugase să-i spună pe parcurs cum conduce, se făcea tot mai mică, neîndrăzînd să-i facă vreun reproș pentru a mai reduce viteza ametoitoare cu care mergeau. „As vrea să vă arăt tot ce poate bolidul ăsta, dar n-am cum. Păcat că sîntem în oras, ați vedea ce înseamnă 160-180 km pe oră!”

Conducea uitîndu-se spre pagasera din dreapta. Era curios să vadă cum reacționează. Fata imobilă a tinerei nu spunea însă mare lucru, cel mult ea exprima un vag sentiment de neliniște, de îngrijorare. Se apropiau de o curbă fără dificultate. Strada era bine luminată, iar toți care circulau din sens opus aveau aprinsă faza de întilnire. O fracțiune de neantente a fost de ajuns ca rapidul autoturism să fie scăpat de sub control, să intre în coliziune frontală cu un autobuz și să se pulverizeze. Nici un element component al autovehiculului ușor, poate cu excepția citorva piese din motor, nu mai pot fi utilizate. Dar nu asta e lucrul cel mai important, ci faptul că doi oameni (șoferul și fata) au pierit în acest accident groznic, generat de bravada ieftină, de ignoranță și de faptul că nu s-a găsit nimeni să-i deschidă ochii mecanicului. Cei din jur, dimpotrivă, au alimentat cit au putut epucăturile lui Ghiță și toate astea nu puteau avea alt deznodămînt.

VICTOR BEDA

Lumea în care trăim

Compătimitatea nu tămăduiește...

Bogații se interesează de soarta săracilor. Evenimentul este puțin obișnuit. Bogații se ocupă mai puțin de nefericirea altora. Și totuși, bogații au discutat pe tema sărăciei. Au făcut-o însă discret, cu ușile închise. N-a fost nici prima și nici ultima reuniune organizată în cadrul Pieței Comune, cu ușile închise. Tema a reținut însă atenția: sprijinul ce ar trebui acordat țărilor în curs de dezvoltare.

Intr-adevăr, dezbateri pe această temă au mai avut loc recent, ca și mai de mult, mai oficiale sau mai puțin oficiale, de mai mică sau mai mare amploare. Dar mai de fiecare dată ele nu au fost urmate de nici o rezolvare practică. Chiar dacă au fost adoptate rezoluții și hotărâri bune, utile, practic lucrurile au rămas la stadiul de... intenții, de rezoluții și hotărâri. Este foarte dificil pentru exploatarea vechilor coloni să recunoască crunta jefuire la care au fost supuse, secole la rând, țărilor africane sau asiatiche. Dar se pare că și mai dificil este să renunțe la o parte din profiturile ce le obțin astăzi, și care înseamnă spolierea a sute de milioane de oameni în forme mai subtile. Și totuși o parte importantă a populației planetei, care trăiește în țările sărace, continuă să aștepte, cu speranță, „ajutorul” țărilor bogate.

Problemele „lumii a treia” sînt mai complicate ca oricînd, deoarece decalajele se accentuează, iar perspectiva depășirii lor este mai nesigură ca oricînd. Dar în această „lume a treia” există țări în curs de dezvoltare cu anumite resurse și deci cu posibilități de înaintare în direcția unui progres concret, după cum există alte țări, mult mai sărace, aflate la un nivel de dezvoltare incredibil pentru acest secol XX. Din păcate, experții apreciază că soarta lor este dramatică și că, probabil, va continua să rămînă astfel dacă nu se vor lua măsuri energice.

Ce fel de măsuri? Cum poate fi învinsă sărăcia ce face să sufere 750 000 000 de oameni? Este o problemă vitală pentru o parte importantă a planetei dar nu numai pentru această parte, deoarece eliminarea subdezvoltării a devenit în zilele noastre o condiție esențială a progresului general al umanității, a stabilității mondiale. Statele în curs de dezvoltare nu participă la producția industrială mondială decît cu 7 la sută. Dar există state din această categorie, în care industria este practic inexistentă, în care progresul industrial trebuie să pornească de la punctul zero. Există cel puțin 31 de state, cu 250 000 000 de locuitori, pe care documentele O.N.U. le includ printre țările cele mai vitregite de soartă în materie de dezvoltare. Pe lista acestor țări, după cum arată Raportul pe 1980 privind dezvoltarea pe plan mondial („World Development Report”), cea mai săracă ar fi Bangladesh cu 84,7 milioane de locuitori ai săi. Aici revine pe locuitor un produs național brut de 90 de dolari, ceea ce nu reprezintă nici 8 dolari pe lună.

Desigur, realitățile dezvăluite de statistici nu trebuie să ne facă să uităm eforturile desfășurate de multe popoare din țările în curs de dezvoltare în vederea ameliorării situației lor economice. Sînt eforturi depuse cu abnegație și uneori cu prețul unor mari sacrificii. Dar progresele realizate sînt încă modeste, întrucît lipsesc resursele necesare și, din păcate, experții Băncii Mondiale consideră că anii '80

au debutat, pentru aceste țări, sub aceleași auspicii negative, deoarece perspectivele unor progrese sînt extrem de reduse. În fapt, în ultimele decenii, decalajele între bogății și sărăcii planetei s-au accentuat, deoarece țările industrializate manifestă, în fond, o insensibilitate condamnată. Bogații privesc indiferenți la suferințele semenilor lor. Ajutorul se lasă așteptat în cea mai mare măsură. Dar chiar și atunci cînd se trece la concretizarea lui, cotele atinse sînt în general cu mult inferioare celor cuprinse în promisiunile făcute anterior. Iar pentru multe trusturi și companii multinaționale, subdezvoltarea „lumii a treia” reprezintă chiar o sursă de profituri — amintim doar preferențialul sistem al prețurilor, vîlăgătorul sistem al dobînzilor, ingrata stimulare a cheltuielii puținelor resurse ale acestor țări pentru procurarea de arme. Sînt surse de beneficii fantastice, de profituri realizate fără nici o remușcare. Căci așa cum spun cuvintele unui cîntec american la modă — „în afaceri nu există sentimente...”

Înlăturarea subdezvoltării și mai ales, a sărăciei în forma ei cea mai gravă nu reprezintă un act de bunăvoință, un gest de caritate. Eradicarea sărăciei presupune conjugarea acțiunilor la scară mondială, sprijinirea eforturilor proprii ale statelor rămase în urmă, o mai echitabilă așezare a relațiilor dintre state.

Statistica bogăției și sărăciei poate și trebuie să fie modificată radical. Sărăcia nu este o fatalitate. Progresul uman, ca și stabilitatea mondială, cer deopotrivă dispariția ei. Iar aceasta înseamnă, în primul rînd, înlăturarea decalajelor. Ajutorul statelor dezvoltate, în măsura în care este oferit în condiții ce respectă demnitatea națională și egalitatea în drepturi, poate contribui la grăbirea înlăturării rămîinerii în urmă. Acest ajutor poate fi eficient dacă este corelat cu propriile eforturi ale țărilor în cauză. Efortul care trebuie să aibă la bază munca proprie, mobilizarea tuturor resurselor și energiilor de care dispune fiecare popor, fiecare țară. În același timp, România apreciază că un rol însemnat în domeniul sprijinirii eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare revine Organizației Națiunilor Unite și organizațiilor sale specializate. Toate statisticile economice mondiale pun în relief stringența eliminării subdezvoltării, necesitatea de a se trece de la declarații de bune intenții la acțiuni eficiente. Iar prima dintre aceste acțiuni ar trebui să fie reducerea uriașelor cheltuieli militare și folosirea fondurilor disponibile pentru ajutorarea efectivă a țărilor în curs de dezvoltare. În acest sens, aplicarea prounerii României de înghețare a bugetelor militare la nivelul anului 1981 și apoi reducerea treptată a acestora cu cel puțin 10 la sută pînă în 1985, ar fi una dintre cele mai directe și eficiente măsuri.

Sărăcia din „lumea a treia” trebuie relevată deschis, dezbătută față, dezvăluită pe deplin. Căci, cum s-a dovedit la Conferința consacrată acestor țări de la începutul lunii septembrie, de la Paris, sărăcia celor săraci ai planetei nu necesită discursuri compătimitoare, ci acțiuni clare, efective, reale. Compătimitatea nu tămăduiește...

AL. PINTEA

Ochii și urechile lumii

Locurile frumoase ale lumii

N-am nici o îndoială și nici o obiecție, deși n-am călcat niciodată pe aceste locuri, dar îi cred pe cei care le-au văzut și le-au declarat — la ultima sesiune UNESCO — patrimoniu mondial, cultural și natural:

parcul național al ghetarilor din Argentina — perfect;

parcul național din Kakadu, marea barieră și regiunea lacurilor Willandra din Australia — O.K.;

insula Anthony și sectorul precipisului cu bizoni din Canada — ha-răso;

parcul național de la Mammoth Cave din S.U.A. — prea bine;

parcul arheologic și ruinele de la Quirigua, în Guatemala — al right;

rezerva naturală de la Nimba, în Guineea — să fie sănătoasă;

palatul și parcul de la Fontainebleau, ca și abazia de la Fontenay, monumentele romane de la Arles, precum și catedrala de la Amiens — trăs bien;

fortul și grădinile de la Lahore, în Pakistan — sehr gut;

catedrala de la Spire și reședința de la Wurtzburg, în R.F.G. — certamente;

parcul național al păsărelelor de la Djoudj, în Senegal — „strșt”

(„foarte bine” în patagonese);

ruinele de la Kilwa-Kisiwani și parcul național de la Serenge,

Tanzania — dobre, dobre...

Totuși, îți trebuie o anumită seninătate — ca să nu-i zic altfel —

pentru a declara în 1981 păsărelele din Djoudj patrimoniu mondial. Eu

nu-s senin. Eu am o depresiune a mea, fumeoasă și brumoasă, o Vale

a Frumosei din care pornesc alte 7 văi și-o vale adîncă, uneori a Plîngerii, cu citeva pajști de cîrți, cu

citeva luminisuri de demnitate și alte citeva ruini de iluzii, cu citeva

rezerve naturale la tot ce-i unilate-ralitate și fanatism. În depresiunea

mea, cînd nervoasă, cînd stîncoasă, urcînd și coborînd, prîvind ba la

stele, ba la legea morală, mă gîndesc

că întregul glob ar trebui declarat un patrimoniu mondial, pînă

la ultima păsărică, pînă la ultimul

fir de iarbă și de barbă. Un act UNESCO pentru ocrotirea tuturor

depresiunilor omenesti ar fi de asemenea necesar.

Pe scurt, s-ar putea ajunge la un

consens mondial cum că toată lumea e un loc frumos și bun de stat,

de murmurat și cîrpit, dacă — bineînțeles — n-ar exista dăunători și

tumoriile.

RADU COSAS

Mandatul păcii

Primul război mondial a izbucnit ca o năprasnică surpriză. Al doilea război mondial a amenințat, din fașă, o lungă perioadă, lumea vorbea despre război deși el doar se fofila, dar cînd a izbucnit surpriza a fost în drepturile ei.

Pacea fiind starea firească a omului pare un lucru normal. Chiar cînd pacea este amenințată și pînda rece a armelor încinge termometrul vieții politice de fiecare zi există o tentație a incredulității în sansa holocaustului de a deveni realitate mondială. Stranie și exasperantă comoditate această încredere oarbă în stabilitatea unui drept care s-a dovedit și se dovedeste a fi cel mai labil, în echilibrul cel mai precar și cu o longevitate — istoria o consemnează — bazată pe intermitență. Cîți ani de pace reală, neîntreruptă, a înregistrat calendarul politic al lumii? Cîte războaie mondiale ar fi putut izbucni după cel de-al doilea dacă potențialul de internaționalizare al unor conflicte „locale” nu ar fi fost limitat drastic și la timp? Asemenea întrebări și altele favorizate de un edificiu al păcii, inconsistent în inșiși temelile sale, sînt mai acute ca oricînd pentru că problematica păcii a devenit nu numai capul de afiș al unui lung șir de priorități ale vieții internaționale, dar și elementul de a cărui rezolvare se condiționează direct abordarea și soluționarea logică a tuturor celorlalte.

Pacea este un drept care se cîștigă, se menține cu un efort intens și concertat, se adjucează prin vot deschis și unanim și nu

printr-un consens umbrît de echivocuri.

Popoarele nu au visat să se îmbrace în uniformă, să locuiască în tranșee, să-și schimbe uneltele pe arme și să muncească după ornicul de teroare al exploziilor, numărîndu-și în morți inamici recolta unei zile de atac. Popoarele au fost însă minate cu biciul vorbelor mincinoase și cu biciul unui fals patriotism să zguduie din temelii propriile lor drepturi și aspirații. Războaiele de apărare a libertății și demnității, a gliei străbune, indiferent unde s-a aflat această glie și indiferent de timpul năpăstuirii, au fost, întotdeauna, războaie de ripostă, de răspuns, prin jertfă, la un vîrf de lance infipt nedemn de alții.

Nu pornești un război de apărare dacă nu ești atacat. Nîmchi nu trage cu tunul pentru a-și apăra o demnitate nepătată și o libertate neîncălcată.

Războiul a devenit însă azi — și de aici decurge imensul semnal de alarmă pe care președintele Ceausescu l-a tras adînc, în vîzul planetei — o categorie nouă. Nu mai este vorba de o confruntare armată cu inamici în perimetrul stabil și cu mijloace tehnice de exterminare „plauzibile”. Categoria modernă a războiului conține o dimensiune nouă, o „logică” nouă, o etapizare care sfidează însuși sensul confruntării. Războiul cibernetizat este un „prilej” de desființare a Terrei în ansamblul ei. Tururile termonucleare odată declanșate nu mai izbesc adversarul, ci însăși geografia fizică, dincolo de cea politică.

Riscul unui război a devenit un risc pentru istorie. Riscul unei conflagrații atomice nu mai privește deci strategii unor alianțe care se opun, ci fiecare om, fiecare popor, fiecare stat. În fața unui atare pe-

ricol popoarele au în față un drum lung și sinuos de luptă tenace, zilnică, o luptă care a început: marile manifestații de pace desfășurate în Europa și în întreaga lume focalizează un adevăr simptomatic și anume că pe toate meridianele constientizarea opiniei publice este un proces declanșat. De aici mai e un pas pînă la acțiunile politice concrete, de determinare a unui nou (și logic!) curs de gîndire în cancelarii și cabinete diplomatice.

Omenirea, spre deosebire de ciudatele vietăți gînditoare care nu pot „elabora” decît în aerul condiționat al bucărețelor, nu are ce face cu războiul. Omenirea are nevoie de pace pentru a-și repara rănile produse de războaiele alimentare, industriale, culturale sau sanitare care au săpat în pămîntul generos al planetei prăpăstii apocaliptice. Omenirea este obligată să trăiască în pace în virtutea marilor ei răspunderi, a marilor angajamente onorate cu atîta fervoare și care au compus civilizația de pînă acum a Terrei.

Intr-un asemenea context politic și moral, uriașă campanie pentru pace a poporului român, amplitudinea mondială a demersului de pace al președintelui României capătă o rezonanță istorică pentru că, de aici, de pe pămîntul de atîtea ori scîldat de singele războaielor de apărare a plecat în istoria contemporană un mesaj care bate războiul de impilare în cuie, care invită, cu demnitate și responsabilitate majoră, punerea armelor anti-Terră și anti-umanitate în spațele grătilor, care aduce aminte omenirii că riscul ei de a nu mai exista există.

RADU BUDEANU

Mondo umano?

„Eroi” ai tragediei?

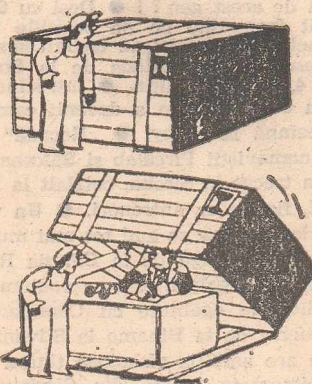
Nu spun un lucru nou dacă scriu că armele au o lume a lor ce pare mai curînd a fi a unui club „select” și cu tradiție londonez, în care persoanelor străine accesul le este strict interzis. O armată întregă de oameni de știință este păzită de o armată întreagă de militari, care sînt supravegheați de alți specialiști, pentru a asigura primilor liniștea minci și, mai ales, secretul finalității ei. Cînd trece o vreme, cînd s-au cheltuit fonduri cit pentru realizarea unui grandios proiect socio-economic, se anunță (de obicei cu toată pompa) rezultatul acelei munci foarte secrete. Scopul e, desigur, intimidarea potențialului adversar dar el nu e străin nici de afișarea ostentativă a „superiorității” celor ce investesc în aceste proiecte atît de speciale. Și totuși, frecvent, aceste minți istețe sau luminate, sau cum li se mai spune lor, au atras atenția cu seriozitate și cu insistență că, adesea, știința e folosită împotriva umanității. Imi vine la mînt

înfrăznelul demers al lui R. Oppenheimer care, după ce și-a dat seama cît mare rău poate aduce omenirii acel obiect poreclit „bătețelul” (prima bombă atomică) — ce, în momentul exploziei, părea „mai strălucitor ca o mie de soări” — a pledat insistenț pentru nefolosirea lui. Dar cine a mai avut atunci nevoie de povata unei minți istețe cînd aceasta realizase lucrul pentru care fusese chemată? Decizia apariției altor minți și considerentele lor făceau abstracție de implicațiile invocate de savanți. Restul nu conta. Ce însemna, oare, restul? Să ne amintim că și aici, acum citeva luni, a fost reproducă știrca potrivit căreia doctorul S. Okasima, de la școala de medicină din Nagasaki, a constatat că urmele contaminării radioactive (după explozia bombei cu plutoniu de la 9 august 1945, n.n.) se vor păstra în acest oraș timp de 21 369 ani!! Iar în aceste urme figurează, desigur, și cei 2 279 locuitori ai Hiroshimai decedați anul trecut tot din cauza contaminării. Dar, evident, ce-i interesa pe autorii ordinului de atac atomic din 9 august, acum 36 de ani, ce va fi peste 21 așezat înaintea acestei cifre, completată cu zero în coadă? Evident, cînd părintele „bătețelului”, ca și alți părinți ai unor asemenea copii (progenituri?) a vorbit de faptul că aceștia „scapă de sub control”, a spus un mare adevăr recon-

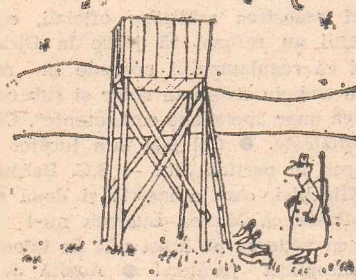
firmat prompt de fapte. Dealtfel și zilele trecute, un raport al prestigiosului S.I.P.R.I. arată că „populația întregii lumi și descendenții ei — nu numai locuitorii din țările potențial beligerante — ar cădea victime și ar suferi grav de pe urma efectelor unui viitor război nuclear”. Se susține că este, cu siguranță, radicală schimbarea pe care armele nucleare au adus-o în întregul concept de purtare a războiului și nu avem motive să ne îndoim de afirmație. De aceea, constientizarea nu poate — și nu trebuie — să rămînă la stadiul constatărilor pentru că efectele sînt globale și de durată fie că e vorba de centrul „teatrului”, de cei din primele rînduri ca și de cei care au refuzat biletul la un astfel de „spectacol”. Am putea fi, cu alte cuvinte, eroii aceleiași tragedii în care am putea juca în mod conștient sau inconștient? Aceștia nu mai contează dată fiind natura piesei? Nu spunea o altă „minte isteță” (dintr-un alt sector însă), Aurelio Peccei, că „omul a găsit o metodă științifică pentru a-și încheia existența. Bomba lansată în 1945 asupra Hiroshimei este un simbol al capacității de autodistrugere totală, sigură și rapidă a omului”? Ce rămîne, atunci, de făcut? Să devenim eroi ai tragediei?

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

Din „Bunte Illustrierte” — R.F.G.

Din „Svět v Obrazech” — R. S. Cehoslovacă

Viața, de la capăt

(Mărturiile unei femei care n-a conceput să trăiască „ausländer” in Occident)

Jurnal la întoarcere

„...Exilul” meu nu s-a numit insula Sfânta Elena, ci a cuprins 6 săptămâni în München, la soțul meu iubit. O pagină neagră a vieții mele, o pagină ce mi-a umplut sufletul de durere neputincioasă și revoltă împotriva ticăloșiei, falsității și răutății omeniești. Citisem în romane, văzusem în filme de multe ori ceva asemănător, dar nu puteam crede niciodată că există și în viață și, mai ales, că mie îmi va fi dat să mă conving pe propria-mi piele. (...) Povesteste, plângându-i de milă, suferințele și umilințele la care a fost supus un coșogeamitea directorul de comerț exterior rămas în Vest în plină iarnă, fără un ban, fără casă, fără rude, fără prieteni. Doar cu o iluzie! A lucrat la încărcat și descărcat pământ pe un șantier, condus din spate ca un sclav de vocea bicuitoroasă a unui alt străin, ucigându-l cu disprețul „hai, hai, că aici nu avem posturi de directori”. A făcut „proba” la proiectări, ca desenator tehnic, foarte greu pentru vârsta lui de 53 de ani, fiind ochii obosese ușor, lacrimăzând, se inflamează și nu te mai ajută, iar mișcările tremurătoare de nervi și neputință. Lucra ca zugrav, pe scară, la înălțime, fără protecție, oare în sir, plin de var și-n ochi, cu picăturile de înșelăciune, cu sufletul amar. A vindut cinași în Octoberfest, dar riscul de a-l vedea oameni curioși era prea mare și a renunțat. Și-n tot acest timp, bucătăria — o cameră murdară, plină de... cu podelele din scindură putredă și atât de mult praf, încât nici nu se mai putea mătura. Te speli într-un lighean vechi, aducând apă de undeva de pe hol. Fumul de țigară intră pe sub ușă, iar zgomotul de năvală zăpa și noaptea, neputându-te odihni. Vecinii sau mai bine-zis „vecinele” sînt femei ce-și vind și-și expun farmecele trupesti fără jenă, căci asta le e meseria. Dar mai există în R.F.G. asemenea „case”?

Contrastul puternic între cine ai fost în România, ce ai avut și realizate este erunt și desnădăduitor. Minciuna fluturată cu ușurință l-a adus aici. A plecat pentru a avea un restaurant, un Mercedes alb la cheie și, probabil, pe tinăra blondă. Trezirea din „vis” a fost bruscă și crudă, realitatea sumbră. Dacă ar trebui să mai treacă încă o dată prin această experiență, sune, s-ar sinucide. Geniul rău L., combinat cu bătrînul, bogatul și ticălosul Bebelu, nu-l mai pot ajuta. Sinucătuțea e disnerantă, moartea încearcă de multe ori să-l ademenească, oferindu-i liniștea. Dar, se spune că și pentru a muri trebuie să ai curaj...”

„Töte ausländer!”

Doctorița Rodica Doina Anton ne-a încredințat jurnalul său cu învoirea de a-l reproduce chiar în întregime (din păcate spațiul nu ne permite), dezvăluind trăirile, dramele și impresiile unui martor ocular — en verité — despre azilanți în marele oraș vest-german, simțămintele unui om care a trăit direct, 6 săptămâni ca „ausländer”, viață de străin înșingurat, nedorit, ca un câine de pripas, într-o lume rece și ostilă. Vest-germanul de rînd n-are, în fond, nici o vină pentru exodul străinilor care îi aglomerează orașele, care aspiră la pîinea lui, la lucrurile lui de muncă, într-o vreme cînd somaiul cunoaște cote tot mai ridicate. O greță falsă impusă de o anume chirurgie politică pe care acest organism social viu, lumea autohtonilor, o respinge cu forță!

Inginerul O. Anton, director al unei întreprinderi de comerț exterior, a fost atras într-o astfel de cursă — curse ce se întind frecvent în marile orașe așezate de către inși foarte bine plătiți, așa cum e Bebelu, și foarte bine organizați de către oficine ce alimentează propaganda anticomunistă și ura între națiuni și popoare — să rămînă în Republica Federală Germania, să ceară azil politic. Cu promisiunea că va avea un restaurant bun producător de bani și un Mercedes alb, alb și nou-nouț! Atras de blonda azilantă plecată din țară și rămasă mai demult, fostă lucrătoare a aceleiași întreprinderi de comerț exterior, transformată în „momeală”, și intermediară în traficul cu azilanți, pîndind oameni cu funcții și diplome din România. Caracter slab, inginerul Anton cedează. Trădează încrederea acordată de către stat, trădează interese majore ale poporului său, cedează funcția sa de răspundere, o poziție socială dintre cele mai onorabile, cedează o carieră strălucită, contra ce? Contra unei iluzii, a unei promisiuni inconsistente și de-a dreptul degradante. Cu o diplomă de inginer în buzunar, cu deplasări în toată lumea, îl tentează un restaurant într-un bîci, asta fiind Octoberfest, sîrbătoarea berii în octombrie!

Trei ani de zile vinde, la rîndu-l, iluzii soției sale, scriindu-i scrisori mincinoase pentru a o atrage; vîrsta ei cu mult mai tinăra și profesia de medic — medicil românii sînt bine cotați în lume — rămînîndu-l ultima speranță, colacul de salvare din oceanul eșecului și al disperării. Îi trimite chiar, ca probă supremă a siguranței unci trai îndestulat, un act, un fel de adeverință, cum că ar lucra ca inginer la o firmă, cu 2.500 mărci pe lună.

„Nu știu cum l-a obținut, dar actul era fals”, ne spune doctorița. Doina Anton, iată, cedează și ea rugămintilor și disperărilor lui, „pentru a-mi reface familia!”. (În jurnal notează: „El avea atunci nevoie de bani și nu de vorbe de la mine — e vorba de scrisorile de îmbărbătare, n.a. Dar cu țî-am trimis și bani, căci bătrîna doamnă D. și fiica ei MAIA au primit zeci de mii de lei de la mine pentru a-l ajuta pe el acolo. De asemenea, de mai multe ori i-am trimis pachete cu haine, pantofi, lenjerie, cărți, tot ceea ce a cerut, totdeauna.”)

Cînd avionul a început a pluti peste oceanul de nori, D. A. simte, ne mărturisește, dintr-o dată că ea plutește deasupra unui hău, desprinsă de orice posibilitate de a mai atinge pămîntul cu adevărurile lui frumoase, că plutește în nesiguranță, că s-a rupt ceva în sine și o stare de neliniște îi acaparează ființa. Încearcă să se stăpînească, pentru a nu transmite aceeași stare copilului, pune totul pe greaua despărtire de părinți, dar starea i se amplifică, parcă o Casandă interioară savă și mai adînc, în momentul în care avionul atinge din nou pămîntul. La Frankfurt, dincolo de sala de așteptare, zărește un chip aproape necunoscut, aspru, îmbătrînit, taciturn, cu câteva flori meschine în mină. Bărbatul ei. „Un simplu sărut pe un obraz ca pentru o simplă cunoștință, după 3 ani de absență, de o răceală care m-a pus în mare incurcătură”. Drumul de la Frankfurt la München e lung, cîteva sute de kilometri. De la volanul Mercedesului cenușiu, cumpărat de ocazie, o avertizează că „aici, fiecare se descurcă, fiecare muncește, fiecare are bugetul său, soțul și soția, nimeni nu-și permite să interfereze pe nimeni. Pînă o să-ți se recunoască diploma și o să lucrezi în profesie, trebuie să faci de toate, să speli și vase într-un restaurant, să mătur străzile, să faci pe femeia de serviciu”. Soc, de la început! „Cînd am ajuns „acasă”, casa soțului meu — o garsonieră cu un pat dublu, o masă mică, un dulap și cîteva scaune pliante, de grădina, cu o mică baie și chichinetă, mi s-a părut multumitoare pentru început”. Dar imaginea apartamentului confortabil și chiar luxos din București, cu mobilă și covorașe fine, cu nortelanuri, stăruie puternic. „Garsoniera era într-un bloc numai cu astfel de apartamente a cite o încăpere, al unui proprietar plecat tot din România și care închiria străinilor. Era un fel de Turn Babel în care locuiau români, egipteni, polonezi, italieni, spanioli, turci, arabi... „ausländer!”. În lift, soțul meu s-a așezat cu spatele, pentru a acoperi o inscripție, scrisă cu pastă albă pe peretele cabinei. Am crezut că e vorba de o obscenitate de care vrea să ferească ochii copilului, cînd colo scria „Töte ausländer!”, „Moarte străinilor!”. Peste cîteva zile am înțeles că nu era vorba de o întimplare, ci de o stare de spirit a populației, am reînțîlnit INSCRIPTIA pe pereții stațiilor de metrou, în tramvaie. „Töte ausländer!” Populația, germanul de rînd vrea să trăiască liniștit la el acasă, nu-l interesează politica persuasivă de atragere de azilanți, formulă a propagandei anticomuniste, formulă a discordiei între popoare, formulă a războiului rece.

Prețul unui azil politic

„Soțul meu era total schimbat, ursuz, preocupat, parcă iritat de prezența noastră. Viața prin care a trecut l-a înăspriț, mi-am zis în primul moment. Dar era altceva. Lipsa de bani, n-avea cu ce să ne întrețină; cumpăra totul de la un supermarket aflat la marginea Münchenului, unde costa mai ieftin; se consuma timp și benzină pînă acolo. Avea un ajutor de șomaj de 300 mărci pe lună, din care 600 plătea chiria garsonierei. Cu zugrăvire de ipsoerie, nu cîștiga îndeajuns față de costul vieții. Lucra clandestin la un patron care le dădea o leață de mizerie, dar știa că nu-l pot reclama.

Ne-a plimbat prin cîteva mari magazine strălucitoare — „Suma”, „Herti”, „Penny” — de unde lumea părea frumoasă și roză, o lume la care ar trebui să aspirăm, dar era „un sandviș cu diamante”, ea în vestirea lui Salinger. Eram prea săraci să putem cumpăra ceva de-acolo. Dealtfel, nu știu și cîți dintre germani își pot permite lucrurile acelea din vitrine și rafturi; cucoanele sînt foarte modest îmbrăcate pe stradă și nu cu prea mare gust. (Aici se adună bani, nu se face lux.) În România eram o femeie elegantă și întotdeauna îngrijită. Și aici apar, prin eleganța vestimentară drept o străină în viață. Port un costum taylor gri-vernă dintr-o stofă de calitate și urmăresc cu plăcere privirile admirative pentru croiala lui ireproșabilă, iar pantofii mei bleumarin din piele fină, cu tocuri înalte m-au situat de la început printre turistele după care

se întorc privirile. În timp ce eu eram o „ausländer” („Töte ausländer!”)

Soțul a trecut repede „la atac”, să lucreze, să facă demersurile pentru recunoașterea diplomei, să-și rezolve situația, să se descurce! I-a făcut cunoștință cu soțiile cochepierilor de zugrăvit, una fiind medic stomatolog. Și ele, pînă au obținut azil politic, pînă li s-au recunoscut diplomele „s-au descurcat”, au spălat și vase prin restaurante, ori au făcut pe femeile de serviciu... „După 5 ani de la plecarea din țară și 3 de la acordarea azilului politic, stomatologa ocupă un loc în specialitate, la facultate, în urma unui concurs foarte dur. Nu e un post de cîntec ca la noi, nu interesează pe nici unul dintre autohtoni, e prost plătit, cu leață fixă, aici domină cabinetele particulare, goana după bani, dar este, în sfîrșit, un post în specialitate! Oricum, tremură pentru el, nu e sigur, în fiecare an trebuie să facă cerere la rector pentru a-i reînnoi angajarea, și în orice moment rectorul poate să nu-l mai acorde unor „ausländer”. Ca să lucrezi trebuie să-ți se recunoască diploma — în Bavaria, direct de către guvernul landului —, ca să-ți se recunoască diploma trebuie să ai rezolvată situația juridică, adică ce ești: azilant, ori-ți se recunoaște originea și cetățenia germană. Ca să fii azilant, trebuie să ceri azil politic, la poliție, iar ca să-ți se primească cererea trebuie să faci declarații împotriva țării, a guvernului, a politicii statului, dacă vîi dintr-o țară socialistă.”

Grăbit, foarte grăbit, soțul îi face repede cunoștință soției cu binevoitoarea blondă, cu intermediara, cu „ingurul său albastru”, pentru a-i conduce căile spre azilul politic. N-o mai poate ține ca pe un trîntor!

Chiar dacă D.A. a avut slăbiciunea plecării, s-a îmbolnăvit de mirajul Vestului, n-a putut să suporte gestul trădării spre care era împinsă. Spune soțului și „ingurul albastru” că nu poate să blameze țara, că nu i s-a făcut niciodată nici un rău de către nimeni, că a trăit ca un om liber și demn, că și-a exercitat profesiunea în liniște și onestitate, că s-a simțit întotdeauna în siguranță și prin urmare n-are ce declara împotriva statului român și a politicii sale. I se reolicează totuși trebuie. Altfel nu se poate, altfel nu i se acordă azilul, fără de care nu poate să-și cîștige existența, să supraviețuiască, să aibă o stare juridică! I se sugerează și ce anume să spună! Doña Anton nu poate să intre însă în acest joc mîșnav al minciunii și trădării. În plus, află că „azilul” îl poți obține ori nu, și că, în nici un caz nu-l obții mai devreme de minimum 12 luni, și că, după alte 12 ai dreptul să fii angajat undeva. Că taxele intermediarilor care, chipurile, te ajută, au relații, îți deschid drumurile și ușile, se tot ridică, iar ajutorul de „azilant” se tot micșorează... Oricum, în orice condiții, rămîi toată viața „ausländer!”. Adică un om sfîrșit. În plus, mai trebuia să suporte o umilință și o durere — despărtirea de copil. Trebuia internat într-un fel de școală pentru copii „ausländerilor”, la Bamberg, la 600 km de München, puțînd să-l vadă doar în vacanțe.

Vinde cîteva lucruri aduse din țară și, cînd soțul nu era acasă, (chiar și noaptea dormea cu pasaportul în buzunar), cumpără două bilete de avion. Aterizează la București. Fără nici o viză, cu credința că din „țara mea nimeni nu mă va da afară”.

„Stăm de vorbă în casa părintească, a unor harnici și strălucii învățători pensionari, înconjurați de căldura lor, de paharele de sirop de zmeură din grădina proprie, a căștilor, cu cafea aburîndă, a bolurilor cu coniac de Vrancea, oferite cu tandra ospitalitate românească. Doctorița Rodica Doina Anton și-a recăpătat postul avut, de medic obstetrician-ginecolog, în același spital din orașul Ploiești, pe care îl părăsise cu 6 săptămîni înainte. Colegii și prietenii, pacientele, o înconjoară cu grijă, cu atenție deosebită, cu același respect ca înainte. „Pe scurt, sînt admirabili, pe scurt, sînt acasă, acasă, printre ai mei. Mulți dintre românii azilanți pe care i-am cunoscut la München tînjesc să se întoarcă, tînjesc să revină, să încheie experiența tragică pe care o trăiesc, dar n-o fac. Unii n-au țîria necesară, altora le e teamă de eventuale consecințe, așa cum are grijă să le dozeze mințile postul de radio autointitulat „Europa liberă” și alți „binevoitori” de teapa celor cunoscuți de doctorița R.D.A.

CICI IORDACHE

Pablo Picasso, pictorul păcii

Omagiind în acest an imbolnirea a o sută de ani de la nașterea marelui pictor Pablo Picasso, omenirea s-a văzut pusă în fața unei coincidențe cronologice. Dar oare, în acest frământat al 1991, cînd voința întregii lumi s-a transformat într-o uriașă furtună ridicată împotriva demențelor înarmări ce pot distruge, într-o singură clipă, viața de pe tot Pămîntul, furtună în care vocea poporului român se face tot mai puternic auzită, mai rămîne centenarul Picasso, centenarul nașterii acestui adevărat pictor al păcii, o oarecare coincidență cronologică?

Autor al celebrei „Guernica”, operă ce vine să denunțe, printr-un dramatism ardent, protestul pictorului împotriva ororilor războiului, Picasso este, în același timp, și autorul nu mai puțin celebrului **Porumbel al Păcii**, însemn care de peste 25 de ani împodobește albastrele steaguri pe care, în numele păcii, omenirea le poartă în minile sale, cu înfrigurare, dar și cu necurmată soferanță: albastre aripi ce fac să filfție, maiestuos și coplesitor de simplu, pe fața întregului mapamond, zborul porumbelului alb, speranța noastră, a tuturor.

Deci, dincolo de această simplă și aparentă întîmplare sau coincidență cronologică, omenirea a avut în acest an un motiv în plus pentru a-l sărbători pe Pablo Picasso, pictorul păcii.

VICTOR NIȚA

Anecdote din presa americană

— Pe un zid londonez era mizgălită această frază:

Blinzii vor conduce lumea. Cineva a adăugat mai jos: Dacă ceilalți vor fi de acord.

— Îmi este rușine de felul nostru de viață, îi spune soția soțului. Mama ne plătește chiria, tanti-mea îmbracămintea și soră-mea hrana.

— Ar trebui să-ți fie rusine, repliă soțul. Ai doi unchi care nu ne dau absolut nici un ban.

Trei indivizi discutau pentru a ști care dintre ei are cea mai veche profesie.

— A mea, spuse chirurgul. Stă scris în biblie că Eva a fost creată din coasta lui Adam.

— În nici un caz, spuse inginerul. Înainte de aceasta se spune că pămîntul a fost creat în șase zile din haos. Și aceasta e o treată de inginer.

— Da, spuse omul politic, dar cine a creat haosul?

— Am impresia că banca caută un casier.

— Eu am impresia că a fost arăgajat unul luna trecută.

— Da, într-adevăr dar tocmai pe acela îl caută.

Plin de admirație în fața unui monument megalitic, un turist îl întreabă un copil, care s-a oferit să-i servească de ghid. Trebuie să fie antic arest sat.

— Vă cred și eu, domnule, exclamă puștiul. Bunicul meu aici s-a născut.

Edgar Wallace, avea reputația de scriitor extrem de repede. Într-o zi unul din prietenii lui l-a cerut la telefon, bona sa l-a răspuns:

— Nu pot, domnule, să-l deranjez pe conu Wallace, s-a apucat chiar acum să scrie un roman nou.

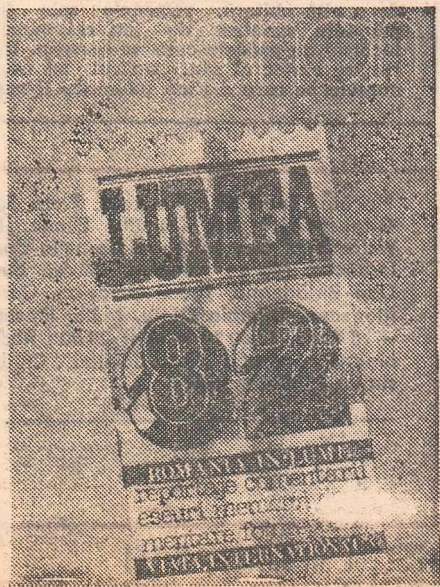
— Foarte bine, spuse prietenul. Aștept la telefon pînă îl termină.

La chioșcuri, primul almanah

„Lumea”

O premieră editorială: almanahul editat de revista „Lumea”. În 208 pagini, bogat ilustrate, „Lumea '82” prezintă un tablou variat al realității: internaționale prin intermediul comentariilor, reportajelor politice, notelor de drum. În paginile almanahului sînt înfățișate aspecte semnificative ale prezenței active pe plan mondial ale țării noastre. Strălucitele inițiative pentru dezarmare și pace ale președintelui Nicolae Ceaușescu, ale României socialiste, marile acțiuni de masă din țara noastră, ca și din alte țări, în favoarea unei Europe și a unei lumi eliberate de primejdia războiului își găsesc, în paginile almanahului, o largă reflectare.

Amintim, de asemenea, paginile despre eșecul „armelor secrete” ale lui Hitler, istoria unui kamikaze, noi ipoteze privind asasinatul de la Dallas, recuperarea a 40 tone aur de pe fundul mării, terorism, istoria petrolului.

Cronica 477, 478, 479

Din nou în Vrancea

Turneul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în județul Vrancea debută la Adjud cu dorința expresă de a onora o mai veche promisiune făcută oamenilor de pe aceste locuri — o întâlnire cu poezia și muzica — conștiință fiind de faptul că în acest fel nu se satisfăcea funcționarea întocmirea unui formal act de predare-primire ci înfăptuim împreună un act de cultură. Și cum autenticele acte de cultură nu sînt niciodată produsul aplicării vreunor savante și meticuloase rețete ci expresiile conjuncturale determinate de condițiile satisfacerii nevoii de cultură la un moment dat spre a realiza acest deziderat cenaclul nostru n-a precupețit, acum ca și altă dată, nici pasiune, nici efort. Astfel, deși cu numai două ore înaintea începerii spectacolului Adjudul era lipsit de curent electric, preocupări conjugate cu cele ale organelor locale și ajutorul dispeceratului energetic național au făcut ca oamenii să nu fie frustrați de posibilitatea participării lor integrale la crearea atmosferei de liberă comuniune ce s-a realizat aici.

Spectacolul de la Adjud a fost pentru noi promisiunea fermă a reușitei pe care aveam s-o înregistrăm la capătul acestui scurt dar fructuos turneu vrancean. Într-o dispoziție extraordinară, publicul a dovedit capacitatea întregii sale receptivități apreciind fiecare moment din desfășurarea unui spectacol rotund ce stăla remarcabilele disponibilități tematico-repertoriale ale cenaclului. Alternarea cîntecului de proveniență folclorică, dovedind profunzimea simțirii și gândirii poporului nostru, cu slagărul internațional sau autenticul cîntec folk, în care mesajul îndeamnă la meditația angajantă în raport cu problemele cele mai ardente ale existenței umane în contemporaneitate, au dat și vor da culoare, profunzime și forță artistică acestei manifestări.

Un moment special, marcind în identitatea sa acest spectacol de la Adjud, l-a constituit evocarea actului istoric al marșului unității de la 1 decembrie 1918, realizat în contextul cenaclului de poetul Adrian Păunescu citind poezia lui Octavian Goga și cuvintele lăuate posterității de Nicolae Titulescu și I.C. Brătianu, fierbinti mărturie ale însemnătății evenimentului, urme adnci înregistrate în gândirea unor oameni pentru care propria lor conștiință s-a confundat adesea cu conștiința unei întregi națiuni.

Muzica tinăra — bucuria unor reîntîlniri (III)

Așadar, miercuri 28 octombrie a.c., membrii CENACLULUI FLACĂRA au ajuns la Bacău.

Pentru zăriștii de la „Flacăra” miercuri e „ziua cea mai lungă” a revistei, în redacție lucrîndu-se pînă seara tîrziu, iar redactorii care însotesc cenaclul în deplasările sale alargă între scenă și telefon, transmițînd la București ultimele cronici sau reportaje realizate în scurtul răstimp care le rămîne de la intrarea în oraș pînă la ora de începere a spectacolului.

În mijlocul acelor alergături și convorbiri se găsea în acea zi, ca de obicei, redactorul șef al revistei, Adrian Păunescu, care-și împărtășea prezența, numai cu o oră și jumătate înainte de începerea spectacolului, între convorbiri cu oficialitățile orașului, comunicarea unor articole și pînă la „Flacăra” cit și la alte ziare, trimiterile celor responsabili pentru instalarea din timp a „stațiilor”, răspunsuri date din mers unor oameni (cel mai adesea cu probleme) care-i solicitau audiența, și în special, acolo la Bacău mai avea și preocuparea de a găsi neapărat pe cineva. Și astfel, în timp ce membrii cenaclului erau pe cale să-și termine masa de prînz, în sala de cîntină a unui liceu industrial, în care gazdele ne primiseră sărbătorește, Adrian Păunescu intra rostind cu zăncănie, dar radiînd de bucurie „L-am găsit, el e!” Toate capetele s-au întors spre un tînăr înarmat cu o chitară și care înțelegînd parcă un semn al celui care-l căutase și îl aflase în cele din urmă, începu să ne întrebe cu ajutorul unei melodii:

— Aveți reminiscențe sau nu aveți idei...?

Aplauzele celor prezenți au răsunat în timpul refrenului și astfel cenaclul începuse în acea zi, acolo la cîntină, pentru că tînărul a continuat să cînte fiind acompaniat fie de muzicuța lui Dragomir, fie de o altă chitară, refrenele sale fiind adoptate spontan de toți cei prezenți. Inclusiv de gazdele care ne serveau. După fiecare cîntec al său, tînărul își auzea numele, pe care Adrian Păunescu îl rostea

în fine, întimplarea cenaclului nostru de la Adjud, la care au participat Mircea Vințilă, Victor Socaciu, Adrian Ivanișchi, Vasile Șeicaru, George Nicolescu, Gil Ioniță, Ducu Bertzi, Mircea Boian, Domokos Arpad, Ștefan Hrușcă, Constantin Dragomir, Marian Corjos și grupul „Continental”, a fost în sine o manifestare a bucuriei vieții pașnice în expresia sa cea mai durabilă, arta pusă în slujba idealurilor de progres ale umanității.

CONSTANTIN DRAGOMIR

O după-amiază emulsionată, apăsătoare, totul e cenușiu, autocarul cu membrii cenaclului înoată prin ceață spre Mărășești și pe umerii fiecăruia parcă apasă o greutate invizibilă. Ne așteaptă o întimplare de muzică și poezie deosebită, pentru că sintem fără conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, Credem că felul în care membrii cenaclului răspund acestor momente care ies din obișnuit (dacă se poate vorbi de obișnuit în întimplările cenaclului) dovedește coeziunea, profesionalismul și nu în ultimul rînd disciplina tuturor.

Cenaclul Flacăra venea pentru prima dată în orașul cu nume glorios, încărcat de atîta istorie încît aproape își scapă a-mănuntul că aici, chiar acum trăiesc și muncesc oameni. Și cum pentru Cenaclul Flacăra nu există localități mari și mici, dovadă fiind spectacolele foarte bune realizate în Luduș, Hateg, Bărcă, Ruginoasa, Năsaud, Negrești, Cimpulung sau Curtea de Argeș, pentru seara zilei de 4 decembrie la Mărășești a fost prezent alături de cei amintiți în cronica primei zile și actorul Mihail Stan, sosit cu un tren de seară.

Spuneam la începutul cronicii că poetul Adrian Păunescu a lipsit la întîlnirea de la Mărășești dar, prin versurile cîntecelor și mai ales prin poezia pe care a scris-o în acea dimineață pentru a fi citită oamenilor din sală și pe care o transcriem mai jos pentru vibrantul ei mesaj de inimă, și-a făcut simțită prezența.

„Vă scriu scrisoare, frații mei acum să vă exprim regretul meu că, lată, se face nu știu ce și nu știu cum dar nu sintem alături niciodată.

La seara voastră n-am să pot să fiu, (așa se scriu scrisorile la nuntă) dat eu mă simt cu voi de timpuriu, lumina mea din voi îmi e răsfîntă.

Pe-aceste locuri, veșnic vitejești să mă întorc și chiar să plîng îmi vine la bătaia de la Mărășești Cenaclul meu se luptă fără mine.

Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Dar mulțumindu-vă că mă iertați am să vă spun cu veche-nfiore iubirii mei compatrioți și frați aici a fost la luptă Tata Mare

A fost rănit aici la Mărășești cîndva într-o grozavă dimineață cu e-mă-nchin puterii strămoșești și sper să ne vedem cîndva în viață.

De treburi importante-am fost chemat dar sufletul pe-aicea întîrzie ca om și ca poet și ca soldat prezent și eu aici, la bătaie”.

E timpul credem să menționăm aici aportul deosebit pe care l-a adus la realizarea la o înaltă cotă valorică a cîntecelor din cenaclu, grupul „Continental” (Nicolae Enache, clape, Alexandru Zărnescu, chitară solo, Teodor Mazilu, bas, și Romeo Beianu, baterie), grup care s-a integrat perfect în ansamblul cenaclului datorită valorii deosebite a celor patru „continentali”.

După aproape cinci ore de spectacol am pornit din nou în noapte și în ceață pentru că „veșnic pe drum, asta ni-i soarta, veșnic pe drum, căutînd un castel”.

ADRIAN IVANIȘCHI

„Seara pe care o petrecem împreună nu o vom uita ușor. Plăcerea de a vă avea în mijlocul nostru este deosebită”. Am citat dintr-un bilețel semnat de un grup de admiratori, aflat în Sala sporturilor din Focșani. Doar spațiul tipografic ne împiedică să publicăm alte bilețele, dintre multele care ne-au sosit. Spectacolul a cuprins recitaluri largi ale membrilor cenaclului, dar față de celelalte două manifestări din zilele anterioare a avut și trei debuturi: poetul Dumitru Pricop, care a citit „Mai suferă-mă”, din volumul „Locuitor în Oedip”, aflat în pregătire la Editura Albatros și cîntăretele Laura Limbășeanu și Adina Avram din Focșani. A revenit după o absență îndelungată vocea de excepție a Violetei Ciomirtan. Ea a readus pe

scena cenaclului marea poezie a lui George Bacovia, „Verde crud”, pe care a potențat-o printr-o interpretare de mare sensibilitate. De asemenea, la acest ultim spectacol a întregit lista numelor membrilor cenaclului Maria Nagy. Consemnăm la Focșani lansarea unui nou cîntec intitulat „Ordinea de zi. Apelul oamenilor simpli”, versuri Adrian Păunescu, muzica George Nicolescu. Refrenul „Viața noastră unde e / Viața noastră, ce-ai făcut cu ea...” a fost cîntat într-un mare cor care cuprindea atît pe cei aflați în scenă, cit și pe cei din sală. Din ce în ce mai sigur, urcă în ierarhia muzicii tinere Gil Ioniță, ale cărui piese sînt foarte bine în aranjamentele realizate de grupul Continental. Manifestarea Cenaclului Flacăra s-a derulat într-o atmosferă de mare entuziasm, atmosferă pe care cenaclul nostru a purtat-o de-a lungul întregului său turneu în județul Vrancea.

VICTOR SOCACIU

Continuîndu-și drumul prin țară și întîlnirile așteptate de iubitorii poeziei și muzicii tinere, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent în județele Focșani și Hunedoara. Întîmplările literar-artistice urmează să se desfășoare astfel: vineri 11 decembrie la Marghita, sîmbătă 12 decembrie la Oradea, duminică 13 decembrie la Beiuș și orașul Dr. Petru Groza, luni 14 decembrie la Hunedoara și marți 15 decembrie la Petroșani. Toate spectacolele vor începe la ora 18, cu excepția aceluia de la Beiuș și Dr. Petru Groza, care vor avea loc la orele 15 și respectiv, la 20.

compozitor inspirat fie pe textele sale, sau pe versuri aparținînd unor poezi de valoare, prezență serioasă și cu „greutate” scenică, Gil Ioniță evoluează astăzi posedînd profesional chitara, obținînd aceea melodică simplă și esențială care se înscrie pe linia celei mai bune tradiții folk. Relația între text și muzică este una organică și de maximă eficiență calitativă. Cîntecele sale au haz uneori, dar metafora textului ales sau personal este una amară și profundă în fond, plină de putere generalizatoare.

Actualmente îl recomandăm compozitiile: — „Lăsați-mă să merg pe bicicletă” (versuri proprii)

— „Adio piine neagră” (versuri Ovidiu Genaru)

— „Latinitatea strigă din tranșee” (versuri de Octavian Goga)

— „Baladă pentru viitor” (versuri proprii).

Revenirea în cenaclu a unor nume ca Horia Stoicanu, Mihaela Popescu sau Gil Ioniță nu a fost una întimplătoare, ci se datorea în primul rînd insistențelor lui Adrian Păunescu de a readuce în fața marelui public artiști de valoare, pe care talentul lor nu i-a lăsat să se piardă în timp și spațiu.

Pentru o scenă deschisă liber și fără prejudecăți tuturor innoirilor, apariția lui Hrușcă (propus de Adrian Păunescu) era la fel de firească, ca și apariția în arena Circului de la București a chitaristului ALEXANDRU ZĂRNESCU (propus de Nicolae Enache), bulldozer și în același timp lucrător în filigran al sunetului smuls din chitară „caldă”.

Profesionist al instrumentului, depistat ca atare în mod aproape involuntar încă de la primele acorduri, figură de evadat de pe meleagurile comodității, expresie chinată de căutarea momentelor unde chitara sa s-ar putea face necesară, masivul Zărnescu își supunea în luna noiembrie, presiunilor viscolului, propriul Trabant, rămînd împotmolit la Buzău, dar cărînd în continuare cu spina „o stație” care cîntărea în jur de 50 de kilograme, plus două chitare în tocurile respective, prin câteva gări de provincie, schimbînd toate trenurile posibile pentru

a ajunge pe cea mai nenorocită vreme, dar în timp util, la cenaclu ce se deslășura înconjurat de viscolul și frigul de la Braila, Tirziu, în noapte, intra în Sala Sporturilor, înghețat, cu miinile murdare de efortul opintirilor prin gări și județe, cu aerul că a făcut cel mai normal lucru posibil, rostind simplu „am venit”. Și-a împins discret „stația” în scenă, și-a acordat instrumentul și a început să-și penduleze cu finețe brațul său masiv între cele două „gaturi” ale chitarei sale, prinzîndu-i din urmă pe cei care tocmai se aflau la jumătatea unei piese. A susținut apoi un extraordinar recital de rock instrumental și vocal în compania formației „Continental”, cald public brașăneț, râspîlîndu-i cu lungi aplauze căntărea evoluției.

Alexandru Zărnescu se integra astfel și mai mult atmosferei și colectivului din cenaclu, gestul său fiind proporțional parcă cu efortul celorlalți membri care parcurseseră la începutul acestei lerni câteva mii de kilometri pentru a încălzi, cale de cîteva ore, conștiința și inimile spectatorilor dintr-un oraș sau altul, dîndu-le acestora din urmă certitudinea că pentru poezia și cîntecul adevărat dăruirea de sine este la fel de firească, ca și prezența lor în sălile de spectacol.

MIHAIL STAN

P.S. Editarea de către ELECTRECORD a unor discuri cu cele mai reprezentative cîntece ale Mihaelei Popescu, Horia Stoicanu, Ștefan Hrușcă și Gil Ioniță ar fi un gest binevenit și laudabil, o mărturie realizată din talentul unor tineri cîntăreți, angajați în problemele timpului pe care îl trăim, cu harul și conștiința lor artistică.

NOTA REDACȚIEI:

Sintem informați de Daniela Caraman Fotea, de la „ElectreCORD” că există în intenția acestei nobile instituții să editeze în curînd discuri și casete cu cîntece ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Mulțumim.

Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefon: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) — 26 00, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Năto, George Anon, Cornelia Barbu, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) — 18 48 75, 25 58, 21 30; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Postolache, Marga Nedelea, Mircea Bunec, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) — 18 48 75, 25 58, 21 30; Secția reportaje, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea George) — 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 49 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adiunct — Nicolae ARSENIU — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Com. natul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU